

Osavuosisikatsaus 1–8 2025

**Talousarvion toteutuminen
tammi-elokuu 2025**

ARVOT

—

Hirveen tulevaisuustaitoinen

Hirveen rohkee

Hirveen arvostava

Hirveen ketterä

Hollola

Sisällysluettelo

Kunnanjohtajan katsaus.....	1
Yleinen taloudellinen kehitys.....	3
Väestön kehitys.....	4
Työttömyyden kehitys.....	5
Henkilöstö	7
Talousarvion toteutuminen.....	8
Verorahoituksen kehitys.....	8
Hollolan kuntastrategian toteutuminen	11
Palvelualueittaiset toteutumat	25
Kunnanhallituksen alaiset yksiköt.....	25
Päijät-Hämeen ympäristöterveys.....	30
Päijät-Hämeen työllisyysalue	35
Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue.....	40
Elinvoiman palvelualue	48
Vesihuoltolaitos	56
Investoinnit.....	60
Talousarvion muutospaineet.....	63
Tilinpäätösennuste.....	64
Konserniyhtiöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	65
Konserniyhtiöiden tuloslaskelmat	66
Riskien hallinta, Hollolan kunnan strategiset riskit	75

Kunnanjohtajan katsaus

Päijät-Hämeen liiton elinvoimakatsauksen mukaan Hollolan väkiluku elokuussa oli 22 762, väkiluku vähentynyt vuoden vaihteesta 93 henkilöllä. Elokuun työttömyysaste oli 9,0 prosenttia.

Osavuositarkastuksen pohjalta vuoden 2025 talous on toteutumassa talousarvion mukaisesti.

Vuosi 2025 on kulunut kasvua odotellessa. Kuluttajien ja yrittäjien odotukset ovat siirtyneet eteenpäin ja katse on nyt vuodessa 2026. Pitkään, Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaan käynnistyneen laskusuhdanteen, jatkuneen odottelukauden kuluessa uutiset konkurssista ja yrityssaneerauksista ovat lisääntyneet. Työttömyysaste Päijät-Hämeessä on noussut ja kuntien rahoitusvastuu työllisyydenhoidosta, ja sakkomaksuista on lisääntynyt samaa tahtia. Julkisyhteisöjen velan määrä ja velan kasvuvauhti on myös ennätystasolla. Epävarmuus työmarkkinoilla näkyy suoraan kulutuksen niukkuudessa, mikä edelleen heikentää kasvunäkymiä.

Vuoden alusta aloittanut yhdeksän kunnan työllisyysalue (vastuukuntana Hollola), joka tuottaa lakisääteiset työvoimapaalvelut, on käynnistynyt haastavassa suhdannetilanteessa. Toiminnan uudelleenorganisointi, henkilöstöjärjestelyt ja perehdytys, tietotekniset ratkaisut sekä aluetoimistojen toteuttaminen lähipalveluineen sekä palveluprosessien hiominen ja asiakassegmentointi ovat vaatineet merkittävää käynnistystyötä. Hollolan kunnan oma työllisyys- ja kotoutumispalveluyksikkö korostaa yhteistyötä ja yrityksille tarjottavia palveluja. Yksikkö on myöntänyt muun muassa Hollola-lisää ja kesän aikana toteuttanut kesäyrittäjyydskonseptin nuorten työllistymiseksi kesätyöseteleiden lisäksi. Lisäksi nuorille on tarjolla muun muassa yksilö- ja ryhmäohjausta sekä työpaja- ja ohjaamotoimintaa.

Kunnanhallitus päätti tammikuun ensimmäisessä kokouksessa säilyttää Heinsuon koulun 5–9 luokkien kouluna. Tiilikankaan koulun oppilaat siirrettiin Salpakankaan koululle ja Salpakankaan koululta siirrettiin oppilaita viranhaltija päätöksellä tarvittava määrä Heinsuon koulua lähinnä asuvia oppilaita Heinsuon kouluun. Järjestely aikaansai valituksen ja lukuisia kanteluita aluehallintovirastolle. Kantelut eivät johtaneet muutoksiin. Valtuusto ei myöntänyt Tiilikankaan koululle maaliskuussa kahden vuoden jatkoaikaa. Salpakankaan ja Heinsuon kouluille tehtiin muutostöitä yhteensä 0,6 miljoonan euron edestä.

Paimelan päiväkotijärjestelmän ja koulurakennuksessa tehtiin alkuvuodesta 2025 kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus. Tutkimusten perusteella laadittu arvio koko rakennuksen korjaustarpeesta osoittautui laajaksi. Rakennuksen korjaustarpeen vuoksi lapset päätettiin siirtää Kalliolan kouluun ja Kalliolan ja Kukkilan päiväkoteihin väistöön 1.8.2025 alkaen lukuvuodeksi 2025–2026. Syyskuun kunnanvaltuusto päätti lakkauttaa Paimelan koulun. Hälvälän entinen koulurakennus päätettiin myydä.

Kankaan koulu paloi 10.8.2025. Pelastuslaitos kykeni rajaamaan siten, että kiinteässä yhteydessä rakennukseen ollut Salpakankaan koulu säästy palolta. Oppilaiden vanhemmille sekä koulun henkilökunnalle saatiin tietoa opetuksen järjestämisestä jo samana päivänä ja opetusta voitiin jatkaa katkeamatta maanantaiaamusta Salpakankaan koululla ja väliaikaisissa väistötiloissa Tiilikankaan koululla Kankaan koululaisten osalta. Väliaikaisten väistötilojen järjestelyihin osallistui laaja joukko kunnan ja Tilapalveluiden työntekijöitä sunnuntaipäivän aikana. Koulupalo on aiheuttanut alkusyksyn aikana merkittävän määrän ylimääräisiä töitä ja tehtäviä. Henkilöstöä on huomioitu ripeästi toiminnasta ja vastuun kantamisesta. Koulu ja koulun irtaimisto oli vakuutettu.

Neuvotteluosapuolet KT, JAU, JUKO ja SOTE saavuttivat neuvottelutulokset KVTESin uudesta tasopalkkajärjestelmästä 16.12.2024. Tasopalkka on sopimuksen mukaan oltava neuvoteltuna ja käyttöönotettuna lokakuun palkanmaksun yhteydessä. Samalla päätettiin palkankorotuksista, joista 2,5 prosenttia kohdentuu lokakuun palkanmaksuun. Sopimuskaudella 2025–2028 korotusvaikutus on 9,17 prosenttia. Palkkajärjestelmän muutos on edellyttänyt kunnassa laajaa, lähes koko henkilöstöä koskevan muutoksen neuvottelua ja päivittämistä vieden merkittävästi henkilöstöhallinnon resursseja

Kunnallisvaalit käytiin 8.4.2025. Uusien valtuutettujen perehdyttäminen käynnistettiin toukokuun alusta. Uusi valtuusto aloitti toimintansa 1.6.2025. Kunnanhallitus käynnisti kuntastrategian valmistelun ja varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelusuunnitelmatyön ja nimesi ohjausryhmät valmisteluun. Samoin ohjausryhmätyön pohjalta jatketaan Hollola-talon suunnittelua sekä Nostava-Tikkakallio ja Kierrätysalueen osayleiskaavatyötä.

Alkuvuoden aikana valtuusto on hyväksynyt Pyhäniemen vanhainkodin asemakaavan, lisännyt elinkeinopoliittisen jaoston hallintosääntöön, uudistanut rakennusjärjestyksen, hyväksynyt Päijät-Hämeen työllisyyden edistämishjelman ja sopimushallinnan periaatteet. Hollolan laaja hyvinvointikertomus hyväksyttiin. Mallasharjun ja Kukonkoivun kaavoitusprosessit päätettiin, koska edellytyksiä ympäristötekijöistä johtuen ei kaavoituksille katsottu olevan. Ala-Soramäen pihakatualueen osalta kunnanhallitus ei katsonut, että pihakatualueen toteuttamiseksi olisi riittäviä perusteita, sen sijaan katusuunnitelmia alueella edistetään. Kuntatekniikan yleisten alueiden alueurakointisopimus päättyi sopimuksen ennen aikaiseen purkamiseen ja alueurakointisopimuksen uudelleen kilpailutukseen.

Opetuksen tuen lainsäädännölliset muutokset astuivat voimaan 1.8.2025. Kevään aikana päivitettiin esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmat. Opetus- ja sivistystoimen tietojärjestelmien tehostamis- ja modernisointitarpeen toteuttamista viedään eteenpäin palkatun järjestelmäasiantuntijan voimin. Perhekeskustyössä kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen ja laajentaminen on ollut keskiössä. Avoimeen varhaiskasvatukseen on panostettu leikki- ja digipedagogiikan osaamisella.

Hankintalain mahdollisista muutosvaikutuksista alueelle on osassa kuntien yhteisyrityksiä käynnistetty valmistelua. Tässä vaiheessa ei ole selvää, missä muodossa lakiesitys annetaan, koska lausuntokierroksella lakiluonnos sai huomattavaa vastustusta. Kuntien valtionosuusuudistus on ollut odotustilassa nyt jo yli vuoden. Suurin epävarmuus liittyykin valtionosuusuudistuksen etenemiseen siten, että niin sanotut sote-hännät poistetaan, jolloin vaikutukset sekä Hollolalle että koko Päijät-Hämeelle johtavat merkittävään tulopohjan romahdukseen.

Alueella ja kunnassa tapahtuu myös paljon myönteistä. Päijät-Häme sai heinäkuussa toivotun uutisen, kun Fazer Oy ilmoitti vihdoin investoinnistaan Lahteen. Samaan aikaan julkaistiin myös Lahteen sijoittuvana data-keskusinvestoinnin etenemisestä. Rakentaminen on näkynyt Salpakankaan alueella monin tavoin. Uimahallin peruskorjaus ja Attendo Oy:n hoivakodin rakentaminen sekä Puuilo Oy terveystiellä, Finnwater Oy Kukonkoivussa, Kaivinkonepalvelu J. Saarinen Paassillassa ja Termostantti Oy Kukonkoivussa. Rakennuslupia on haettu elokuun loppuun mennessä 71 asunnon osalta, mikä on kaksinkertainen määrä koko vuoden 2024 tasoon. Myös tontti-varauksia on tehty Paassilta ja Soramäkeen.

Hollolassa 16. lokakuuta 2025

Päivi Rahkonen
Kunnanjohtaja

Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriö julkaisi syksyn taloudellisen katsauksen 22.9.2025.

Kuntahallinnon alijäämä syvenee viime vuodesta 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen johtuen kulutusmenojen ja investointien kasvusta sekä heikosta verotulokehityksestä. Kulutusmenoja kiihdyttävät erityisesti palkkaratkaisuista johtuvat henkilöstömenot sekä kuntien laajentuneet tehtävät. Alijäämä supistuu ennustejakson lopulla hieman, mutta kuntien tulot eivät riitä kattamaan kasvavia menopaineita.

Kuntahallinnon rahoitusasema oli viime vuonna noin 900 miljoonaa alijäämäinen, pienentyen hieman edellisvuodesta. Valtionosuudet vähenivät muun muassa sote-siirtolaskelman tarkistuksen ja indeksisäästöjen vuoksi, mutta erityisesti verotulojen vahva kehitys ja kulutusmenojen kasvun hidastuminen tukivat samanaikaisesti kuntien taloutta. Kuntahallinnon rahoitusjäämä suhteessa BKT:hen heikkenee kuitenkin -0,6 prosenttiin vuonna 2025.

Kuntahallinnon ennustetaan pysyvän 0,5–0,6 prosenttia alijäämäisenä suhteessa BKT:hen myös vuosina 2026–2027. Kuntatalouden tilanteeseen vaikuttaa merkittävästi kulutusmenojen kasvu sekä valtionapuihin tehtävät leikkaukset. Kulutusmenot kasvavat ennustejaksolla pääasiassa hintojen nousun vuoksi. Sovitut palkkaratkaisut nostavat työvoimakustannuksia 2,8 prosenttia vuonna 2025, 3,2 prosenttia vuonna 2026 ja 3,9 prosenttia vuonna 2027. Kunta-alan ansiokehityksen ennakoidaan ylittävän yleisen ansiokehityksen erityisesti vuosina 2027–2028.

Hintojen kasvun lisäksi myös kulutusmenojen volyymi kasvaa vuonna 2025, sillä alkuvuodesta voimaan tullut TE-palvelu-uudistus siirsi kuntien vastuulle työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisen ja laajensi kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista. Uudistuksen seurauksena kuntahallinto on aiempaa suhdanneherkempi, sillä nyt tulojen lisäksi myös menot reagoivat työllisyyskehitykseen. Kuntien työttömyysetuuksien rahoitusmenoja on nostettu ennusteessa vuoden alkupuoliskon kertymien perusteella.

TE-palvelu-uudistuksesta huolimatta kuntien peruspalvelutuotannon painopiste säilyy koulutus- ja sivistyssektorilla, jonka kokonaispalvelutarve on laskeva syntyvyyden laskun vuoksi. Ennustejaksolla palvelutarpeen laskua on kuitenkin hieman loivennettu, sillä palveluiden järjestämisen kustannukset eivät alene samassa suhteessa. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste sekä erityisen tuen tarve ovat lisääntyneet viime vuosina.

Kuntien investoinnit pysyvät kokonaisuutena korkealla tasolla, vaikka kuntakohtaiset erot ovat huomattavia. Osassa kunnista investointinäkyvät ovat laskevia, mutta etenkin kasvukeskuksissa muuttoliike ylläpitää kuntien investointipaineita. Valtaosa panostuksista kohdistuu välttämättömään perusinfrastruktuuriin kuten rakennuksiin, mutta myös vihreän siirtymän investoinnit pitävät osaltaan investointitasoa korkealla.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde, ja ne koostuvat kunnallis-, kiinteistö-, yhteisö- ja kaivosmineraaliverosta. Vuonna 2025 kuntien kokonaisverotulot kasvavat vain 0,7 prosenttia erityisesti kunnallisveron heikon kehityksen ja yhteisöverotuottojen supistumisen takia. Kokonaisverotulojen kasvu kuitenkin kiihtyy 5,8 prosenttiin vuonna 2026 ja on keskimäärin 3,8 prosenttia vuosina 2027–2029.

Tulonsiirrot valtiolta kunnille kasvavat kuluvana vuonna TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntien tehtävien ja rahoitusvastuun laajentuessa. Valtionosuuksien kasvu jää kuitenkin siirtyneiden tehtävien kustannusten kasvua pienemmäksi, sillä valtionosuuksiin tehdään samanaikaisesti leikkauksia. Vuonna 2026 valtion tulonsiirrot kuntahallinnolle laskevat ennen kaikkea hallituksen peruspalveluiden valtionosuuksiin kohdentamien vähennysten vuoksi. Kun valtionosuuksiin jo aiemmin kohdennetut määräaikaikaiset leikkaukset päättyvät vuoden 2027 jälkeen, nousevat valtion tulonsiirrot kuntahallinnolle. Verorahoitus ei kuitenkaan riitä kattamaan kuntahallinnon tulojen ja menojen välistä epätasapainoa, vaikka kuntahallinnon alijäämän arvioidaan supistuvan ennustejakson lopulla 0,4 prosenttiin.

Hollola

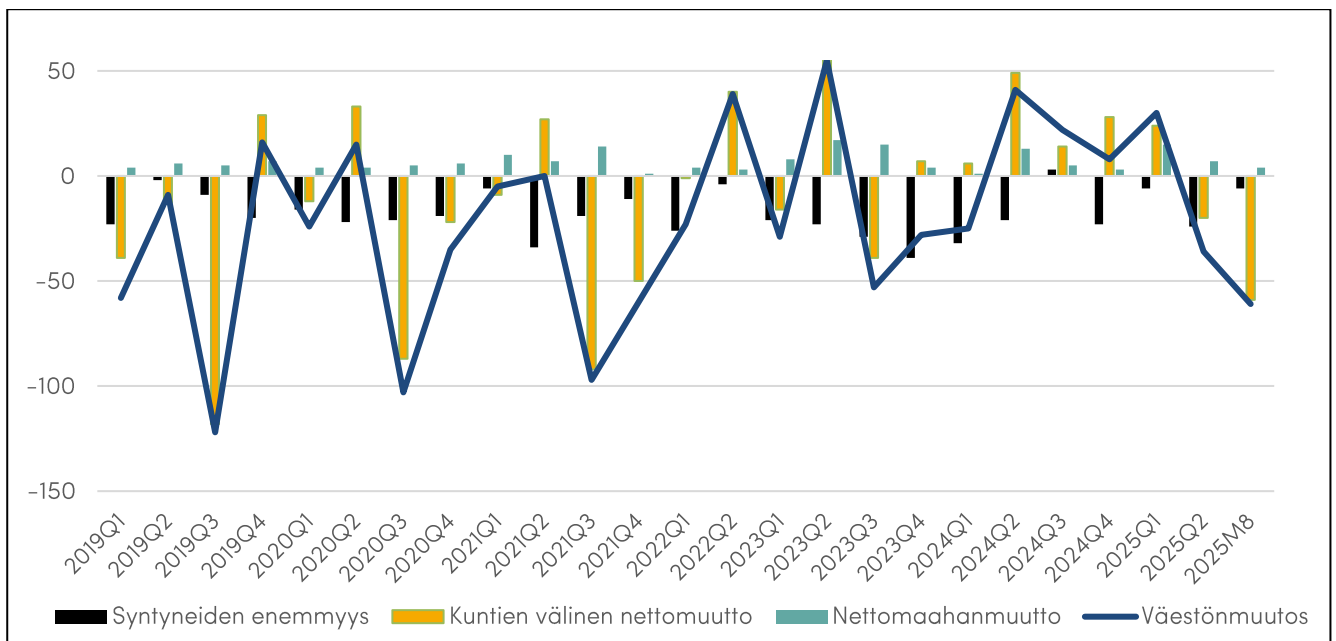
Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkoja säästötoimia tulevina vuosina, sillä palvelut ja palveluverkko on sopeutettava käytettävissä oleviin tuloihin. Kuntahallinnon alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa ja velkasuhde jatkaa kasvuaan tarkasteluvuosina.

Ennusteeseen sisältyy riskejä molempiin suuntiin. Kehitysarviossa on oletettu, että sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättyminen ja uudelleenneuvotteluiden tulokset heikentävät kuntien vuokratuloja 150 miljoonalla eurolla vuodesta 2026 alkaen.

Arvioita suuremmat sote-kiinteistöjen vuokranmenetykset voivat vaikuttaa kuntahallinnon kulutusmenojen hintakehitykseen ja heikentää kuntien tilannetta. Lisäksi ennusteeseen on sisällytetty kuntien ja kuntayhtymien omia pysyviä sopeutustoimia 150 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Kuntien omat sopeutustoimet voivat kuitenkin vahvistaa rahoitusasemaa ennustettua enemmän, mikäli palveluverkkoa tai henkilöstömenoja onnistutaan sopeuttamaan oletettua enemmän. Toisaalta sopeutustoimien epäonnistuminen tai muut menolisäykset, esimerkiksi arvioitua suuremmat sote-kiinteistöjen vuokramenetykset, voivat vastaavasti heikentää tilannetta.

Väestön kehitys

Hollolassa oli elokuun lopussa 22 762 asukasta, väkiluku on vähentynyt vuoden vaihteesta 93 henkilöllä. Vuonna 2024 väkiluku pieneni 30 henkilöllä edellisestä vuodesta. Väestön määrän kehityksen trendi on ollut laskeva vuodesta 2012 alkaen, jolloin Hollolassa asui 24 150 henkilöä. Kuolleisuus on ollut syntyvyyttä suurempaa vuoden 2016 syksystä alkaen. Vuonna 2025 kuntien välinen muuttoliike on heikentänyt väkilukua 59 henkilöllä. Luonnollinen väestön muutos on heikentänyt väkilukua kuudella henkilöllä. Nettomaahanmuutto on kasvattanut väkilukua neljällä henkilöllä.

Työttömyyden kehitys

Kuntakokeilulain mukainen toiminta päättyi 31.12.2024 ja vuoden 2025 alusta työvoimaviranomaiset siirtyvät työllisyysalueille. Hollola luotsaa vastuukuntana Päijät-Hämeen työllisyysaluetta ja muutoksen myötä kuntaan rakentuu toiminnaltaan uudenlaiset, kunnan elinvoimaa ja työvoimaviranomaisen työtä tukevat työllisyyspalvelut.

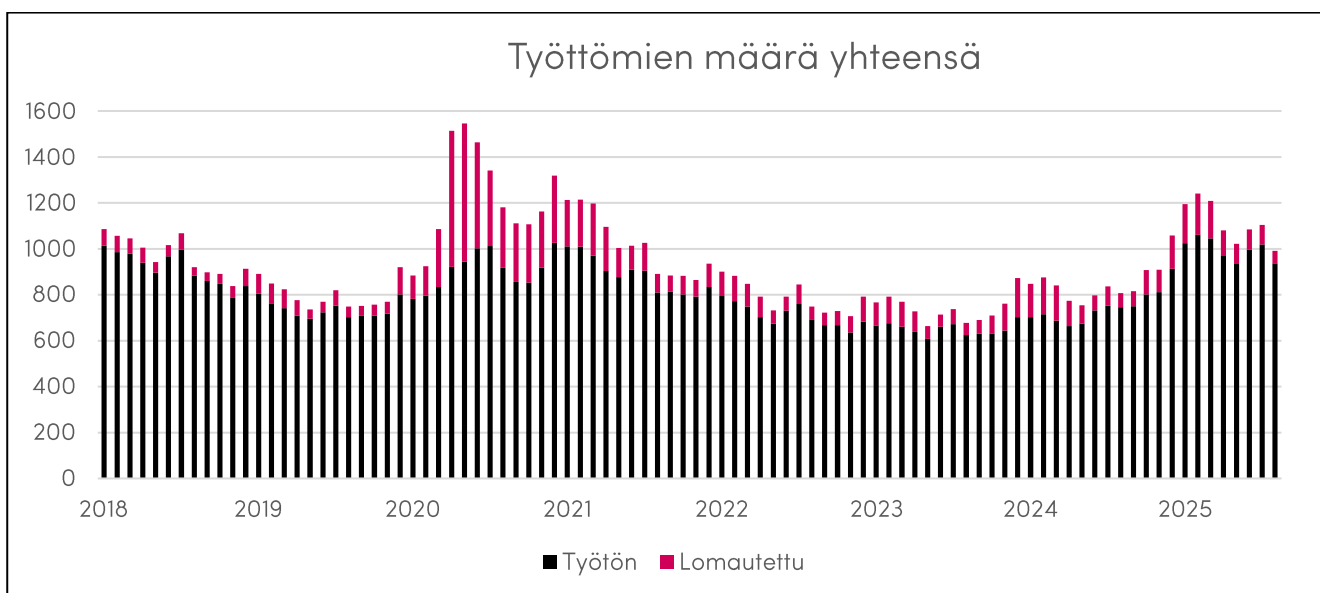
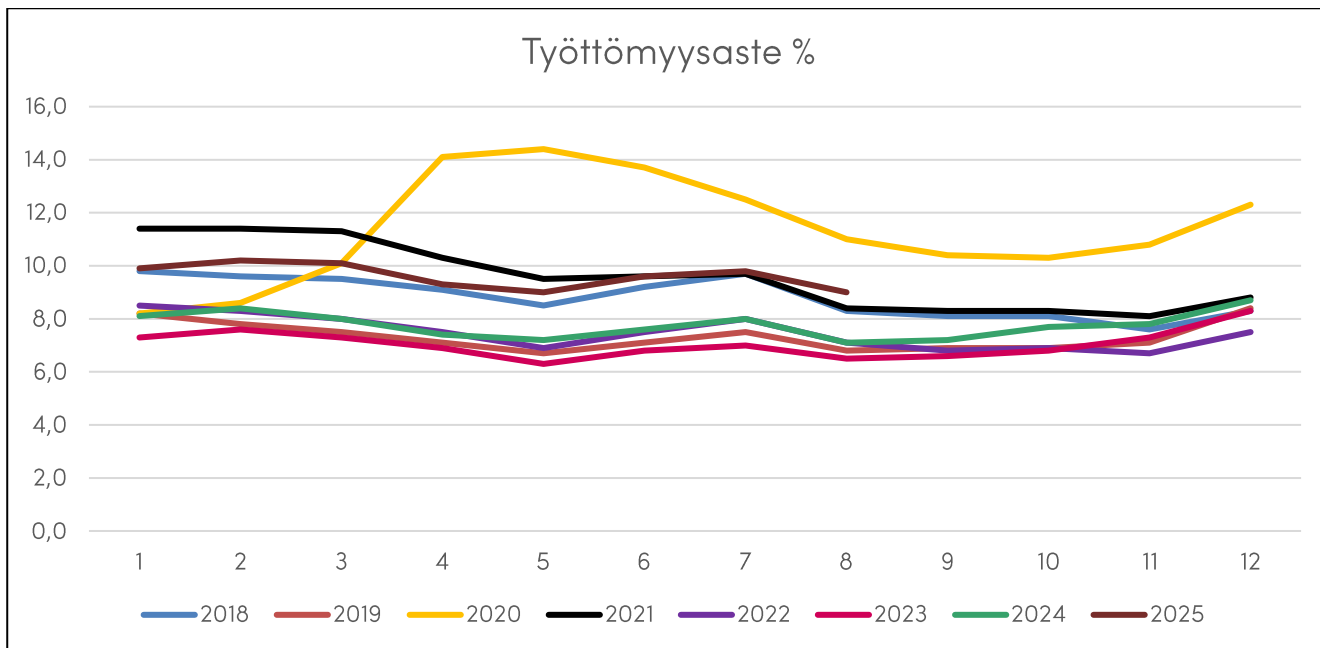
Työllisyyden kehitys on muutaman vuoden ajan ollut havaittavissa haasteellisempänä, jossa on korostunut pitkäaikais- ja rakennetyöttömyyden kasvu, väestörakenteen muutos ja taloustilanteen laskusuhdanne. Myös korona-ajan ja Ukrainan sodan tuomat poikkeustilanteet herättivät entistä vahvemman tarpeen ennakointiin, tiedolla johtamiseen ja varautumiseen. Hollolan kunnassa työllisyystilanne on myötäillyt valtakunnallista tilannetta, tosin poikkeusaikojen vaikutukset näkyvät työllisyyspalveluissa usein viiveellä.

Hollolan työllisyyspalveluissa on alkuvuoden tuotettu valmennuspalveluita, otettu käyttöön työllisyyden kuntalaisä (Hollola-lisä), sekä tarjottu työllisyyttä sekä yrittäjyyttä edistäviä tukia kuten kesätyöseteli ja kesäyrittäjyysseteliä, jotka tukivat nuorten työllisyyttä ja osallisuutta. Nuorille suunnattu monialaista palvelua tarjoava Ohjaamo aukeaa syyskuussa. Vieraskielisten palvelua on tehostettu ja yhteistyötä IHL ja IWL kanssa lisätty. ESR+ hankehaku: vieraskielisten ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien tukemiseksi työelämään siirtymiseksi, odotamme tuloksia. Uutta ESR+ hanke hakua suunnitellaan Etelä-Suomen ESR+, Päijät-Hämeen aluehaku, erityistavoite 4.2 Uutta osaamista työelämään. Työvoima- ja kotoutumispalvelut on aloittanut yhteistyön elinkeinopäällikön kanssa, esimerkiksi yrittäjäpalveluita tehostamalla.

Työllisyystilanne kohentui elokuussa Päijät-Hämeen työvoimapalvelujen alueella, työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut heinäkuusta 268 henkilöllä, tilanne kuitenkin vuoden takaista vastaavaa ajankohtaa 11 prosenttia heikompi.

Elokuussa työllisyystilanne parani koko Päijät-Hämeen työvoimapalvelujen alueella edelliskuuhun verrattuna. Asikkalan, Hartolan, Heinolan, Hollolan, Iitin, Kärkölan, Orimattilan, Padasjoen ja Sysmän yhteenlaskettu työttömyysprosentti oli elokuun työttömyystilastossa 11,2 prosenttia. Valtakunnallisesti työttömiä oli 11,5 prosenttia työvoimasta. Päijät-Hämeen työvoimapalvelujen alueella oli elokuussa yhteensä 4 039 työtöntä työnhakijaa, koko maassa työttömiä työnhakijoita oli yhteensä 311 100. Lomautettujen määrä on jatkanut laskua lähes kaikissa alueen kunnissa. Yhteensä lomautettujen määrä on laskenut kuukauden aikana 78 henkilöllä, lomautettuja elokuussa oli yhteensä 242. Avoimia työpaikkoja Päijät-Hämeen työvoimapalvelujen alueella oli elokuussa 119.

Hämeen ELY-keskusalueen kuntien työllisyyspalveluissa oli elokuun lopussa 21 331 työtöntä työnhakijaa, mikä on 2 656 henkilöä enemmän (14 prosenttia) kuin vuotta aikaisemmin, mutta 1 676 henkilöä vähemmän (-7 prosenttia) kuin edelliskuussa. Päijät-Hämeen alueella näistä oli 13 024 työtöntä työnhakijaa, mikä on 1 660 henkilöä enemmän (15 prosenttia) kuin vuotta aikaisemmin, mutta 914 henkilöä vähemmän (-7 prosenttia) kuin edelliskuussa. Päijät-Hämeessä työttömyys kasvoi vuodentakaisesta suhteellisesti eniten Hollolassa (26 prosenttia) ja Kärkölässä (21 prosenttia). Kokoaikaisesti lomautettujen määrä väheni Päijät-Hämeessä sekä edellisvuodesta (vähennystä 47 henkilöä) että edelliskuusta (vähennystä 147 henkilöä). Päijät-Hämeessä työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 14,0 prosenttia. Suhteellisesti eniten työttömiä oli Lahdessa (15,8 prosenttia), Heinolassa (15,1 prosenttia) sekä Padasjoella (13,1 prosenttia). Hollolan osuus on 937 henkilöä, joka on 26 prosenttia enemmän edellisvuoteen verrattuna.

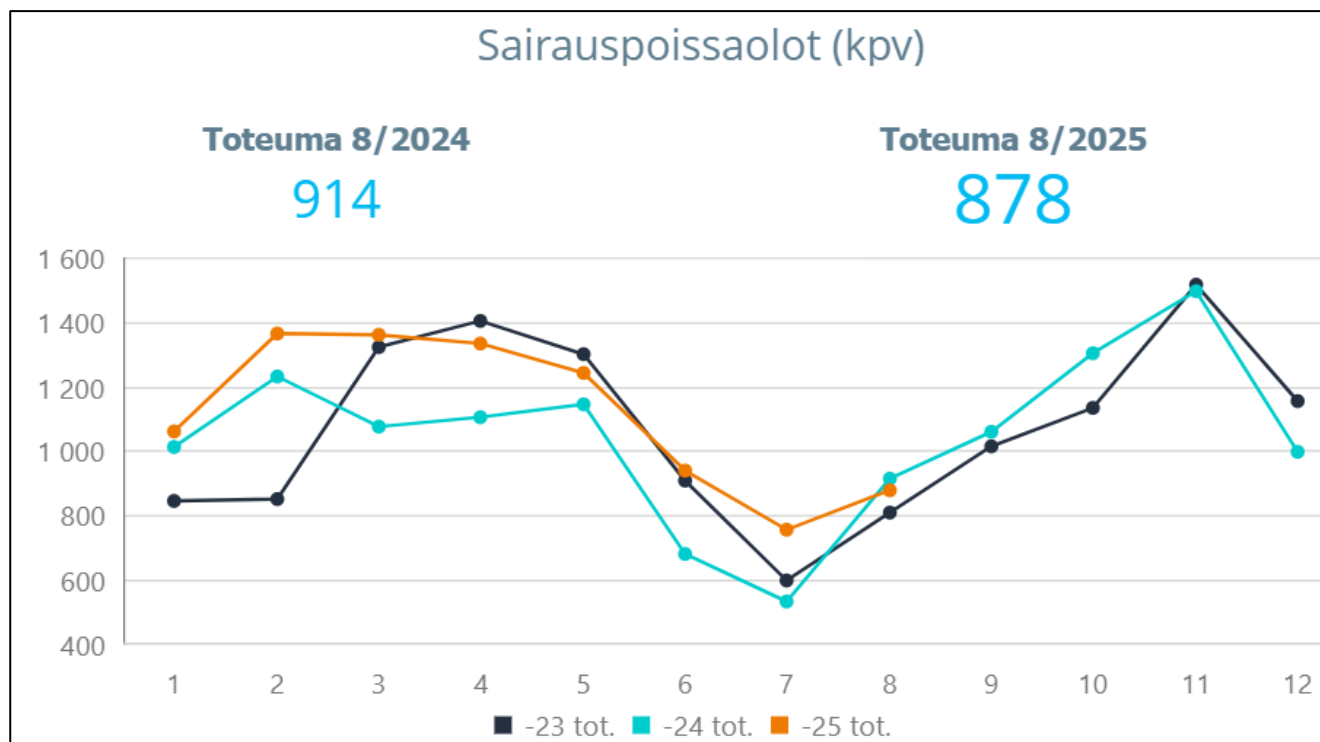
Henkilöstö

Vakinaisten määrä on lisääntynyt 82 henkilöllä viime vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden. Konsernipalvelujen vakituisen henkilöstön määrä on vähentynyt neljällä henkilöllä viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueella vakituisen henkilöstön määrä on lisääntynyt 14 henkilöllä ja elinvoiman palvelualueella vakituisen henkilöstön määrä on lisääntynyt kolmella henkilöllä. Päijät-Hämeen ympäristöterveyden vakituisen henkilöstön määrä on pysynyt samana viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. 1.1.2025 aloittaneella Päijät-Hämeen työllisyysalueen vakituisen henkilöstön määrä oli 69 henkilöä.

Määräaikaisten määrä on vähentynyt 13 henkilöllä, josta Konsernipalveluissa lisääntynyt kaksi henkilöä, Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueella vähentynyt 14 henkilöä, elinvoiman palvelualueella lisääntynyt kaksi henkilöä ja Päijät-Hämeen ympäristöterveyden vähentynyt neljä henkilöä. Päijät-Hämeen työllisyysalueella määräaikaisia oli yksi henkilö.

	TP 2024	31.8.2024	TA 2025	31.8.2025	Muutos
Vakinaiset (lkm.)	627	647	763	729	82
Määräaikaiset (lkm.)	161	131	102	120	-11
Työllistetyt (lkm.)	16	23	-	-	-
Yhteensä (lkm.)	804	801	865	849	48
Sairauspoissaolot (pv) (kum)	12 546	7 694		8 928	1 234

Sairauspoissaolot ovat laskeneet viime vuoden vastaavasta ajankohdasta yhteensä 36 päivää.

Talousarvion toteutuminen

Verorahoituksen kehitys

Hollolan verotuloennusteissa nojataan pitkälti kuntaliiton laatimaan kuntakohtaiseen veroennustekehikkoon. Kuntaliitto on syyskuussa päivittänyt ennustettaan kuluvalle vuodelle sekä tuleville vuosille.

Veroennustekehikon päivitys perustuu pääosin syksyn 2025 kuntatalousohjelmassa esitettyihin arvioihin verotulojen kehityksestä. Syyskuun veroennustekehikossa on huomioitu toteutuneet verontilitykset elokuuhun asti sekä syyskuun verontilityksen tilannetiedon (10.9.)

Lisäksi veroennustekehikossa on huomioitu Verohallinnon viimeisimmät ennakkotiedot (8.9.) kunnallis- ja yhteisöverotuksista verovuonna 2024. Ennakkotiedot muuttuivat hyvin vähän elokuun alun vastaavista. Lisäksi on käyty keskusteluja verotulojen kehityksestä yhdessä Valtiovarainministeriön ja Verohallinnon kanssa.

Kunnallisveroennuste

Kunnallisveron loppuvuoden kertymäennuste alenee selvästi, johtuen pääosin pienimmistä ennakonpidätyksistä. Työllisyyden odotettua heikompi kehitys kuluvana vuonna on johtanut siihen, että palkkatulojen kehitysarvio on heikentynyt. Palkkatulojen odotetaan kasvavan vain noin 2,5 prosenttia tänä vuonna. Kasvu on heikko, sillä keskimääräinen yleinen ansiotaso nousee noin kolme prosenttia koko maassa.

Viime vuoden joulukuussa kunnallisveron verovuoden 2024 ryhmäosuutta oikaistiin virheellisesti noin +140 miljoonan euron edestä. Tämän vuoden toukokuussa sama osuus oikaistiin takaisin noin -150 miljoonan euron edestä. Tämän seurauksena kertyi ennustettua enemmän kunnallisveroa kalenterivuonna 2024 ja vastaavasti vähemmän kalenterivuonna 2025. Kyseinen rytmihäiriö yhdessä heikomman työllisyyskehityksen kanssa aiheuttavat yleisesti ennustettua pienemmän kunnallisverokertymäarvion kuluvana vuonna.

Yhteisö- ja kiinteistöveroennuste

Kuluvan vuoden arvioitu yhteisöverokertymä pienenee myös hieman elokuun arvioista. Syynä valmistuva verotus 2024 joka viimeisimpien arvioiden mukaan heikentyisi. Yhteisöveron arvioitu kertymä siten pienenesi noin -10 miljoonalla eurolla elokuun arviosta.

Kiinteistöveron odotetaan kasvavan vain noin prosentilla kuluvana vuonna. Kiinteistöveron kertymä yhteensä olisi siten yhteensä noin 2 350 miljoonaa euroa, josta vajaa 30 prosenttia (noin 700 miljoonaa euroa) odotetaan kertyvän syyskuun verontilityksessä.

Verorahoitus ja valtionosuudet 2024–2025

Verotulot ja valtionosuudet, 1000 euroa	Tilinpäätös 2024	Voimassa oleva talousarvio 2025	Toteuma 1–8 2025	Toteuma %	Muutos- paineet	Ennuste 2025
Verotulot						
Kunnan tulovero	43 459	44 278	30 506	68,9 %	0	44 278
Kiinteistövero	6 465	6 877	3 231	47,0 %	0	6 877
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 599	2 378	1 539	64,7 %	0	2 378
Verotulot yhteensä	52 523	53 533	35 276	65,9 %	0	53 533
Valtionosuudet						
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	13 503	15 479	10 302	66,6 %	0	15 479
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	5 854	6 280	4 186	66,7 %	0	6 280
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-5 412	-5 195	-3 463	66,7 %	0	-5 195
Verotulomenetysten kompensatio	3 417	1 897	1 262	66,5 %	0	1 897
Valtionosuudet yhteensä	17 362	18 460	12 287	66,6 %	0	18 460
Verorahoitus ja valtionosuudet yhteensä	69 885	71 993	47 563	66,1 %	0	71 993

Seuraavissa taulukoissa on esitetty kunnallisveron ja yhteisöveron tilitykset vuosina 2024–2025.

HOLLOLAN KUNNAN VEROTULOT 2024–2025 (1000 EUROA)

KUNNALLISVERO VUONNA 2024					KUNNALLISVERO VUONNA 2025				Muutos
Kuukausi	V. 2024	Muut	Yhteensä	Kum.yht.	V. 2025	Muut	Yhteensä	Kum.yht.	-%
Tammi	28,3	4 298,4	4 326,6	4 326,6	25,4	4 287,2	4 312,5	4 312,5	-0,3
Helmi	3 319,7	716,4	4 036,1	8 362,8	3 550,6	632,5	4 183,1	8 495,6	1,6
Maalis	3 403,3	159,1	3 562,4	11 925,1	3 624,1	115,2	3 739,3	12 234,9	2,6
Huhti	3 620,9	208,4	3 829,3	15 754,4	3 858,3	222,0	4 080,3	16 315,2	3,6
Touko	3 899,3	64,5	3 963,8	19 718,3	3 801,5	-628,5	3 173,0	19 488,2	-1,2
Kesä	3 622,4	95,1	3 717,5	23 435,8	3 744,8	60,6	3 805,4	23 293,7	-0,6
Heinä	4 007,5	-120,4	3 887,1	27 322,9	4 132,7	-138,9	3 993,8	27 287,5	-0,1
Elo	3 588,4	-867,6	2 720,8	30 043,6	3 716,4	-725,8	2 990,6	30 278,1	0,8
Syys	3 447,4	-1 048,7	2 398,7	32 442,3		0,0		30 278,1	-6,7
Loka	3 359,3	-13,3	3 345,9	35 788,2		0,0		30 278,1	-15,4
Marras	3 589,4	293,5	3 883,0	39 671,2		0,0		30 278,1	-23,7
Joulu	3 814,2	-26,0	3 788,2	43 459,4		0,0		30 278,1	-30,3
Yhteensä	39 700,0	3 759,4	43 459,4	43 459,4	26 453,7	3 824,4	30 278,1	30 278,1	-30,3

YHTEISÖVERO VUONNA 2024					YHTEISÖVERO VUONNA 2025				Muutos
Kuukausi	V. 2024	Muut	Yhteensä	Kum.yht.	V. 2025	Muut	Yhteensä	Kum.yht.	-%
Tammi	23,8	312,4	336,2	336,2	44,8	183,2	228,0	228,0	-32,2
Helmi	367,6	181,0	548,6	884,8	170,5	298,6	469,1	697,2	-21,2
Maalis	165,5	18,5	184,0	1 068,8	170,8	22,8	193,6	890,7	-16,7
Huhti	174,5	17,2	191,7	1 260,6	165,8	12,9	178,7	1 069,5	-15,2
Touko	158,4	21,4	179,7	1 440,3	162,6	15,4	177,9	1 247,4	-13,4
Kesä	150,2	7,9	158,1	1 598,4	159,4	16,3	175,7	1 423,1	-11,0
Heinä	180,4	19,4	199,8	1 798,2	176,3	12,1	188,5	1 611,6	-10,4
Elo	158,3	-17,9	140,4	1 938,6	168,4	-13,2	155,2	1 766,8	-8,9
Syys	123,4	19,8	143,2	2 081,8		0,0		1 766,8	-15,1
Loka	157,7	21,1	178,8	2 260,5		0,0		1 766,8	-21,8
Marras	162,0	25,4	187,3	2 447,9		0,0		1 766,8	-27,8
Joulu	143,2	7,2	150,4	2 598,3		0,0		1 766,8	-32,0
Yhteensä	1 965,0	633,3	2 598,3	2 598,3	1 218,6	548,2	1 766,8	1 766,8	-32,0

Hollolan kuntastrategian toteutuminen

STRATEGINEN VISIO: HIRVEEN HALUTTU

Viestinnän vahvistus
Monikanavaisen tiedotuksen, viestinnän ja markkinoinnin toteutus tavoitehakuaisesti. Valtuustokauden tavoite: Kokonaismielikuvatutkimus 2025: Kokonaismielikuva (kaikki) 6,8, ja Hollola 8,2. Voisi ajatella muuttavansa 10 prosenttia Tavoite (mittari) 2025: Vuoden 2025 viestintä- ja markkinointisuunnitelma toteutettu Lähtötilannekuvaus: Tiedottaja sekä viestinnän asiantuntija palkattu 2022. Toimenpiteet 2025: Kunnanhallitukselle syksyllä 2024 esitetyn viestintä- ja markkinointiohjelman mukaisten toimenpiteiden toteutus. Omistaja: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja
Määräraha vuodelle 2025 60.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Markkinointikampanja 1–4/2025 toteutettu suunnitellusti. Valtakunnallinen muuttohalukkuustutkimus syksyllä 2025 tilattu. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 17.200 euroa.

Pitkän aikavälin aluekehityksen suunnan määrittely
Toteutetaan aktiivista maanhankintaa tulevaisuuden asunto- ja yritysalueiden toteutukseen. Toimintatapojen muuttaminen (ennakoiva kaavoitus versus rakentaminen). Valtuustokauden tavoite: Maanhankinta kehityksen tueksi, 25 hehtaaria/vuosi Tavoite (mittari) 2025: Maanhankinnan edistyminen. Lähtötilannekuvaus: Strategisilla alueilla kunnan kehittymistä varten tarvittavien maa-alueiden hankinta ei etene riittävän laajoina kokonaisuuksina vapaaehtoisilla kaupoilla. Kaavoitus ja infrarakentaminen on prosessina pitkäkestoista. Toimenpiteet 2025: Maanhankinnassa otetaan tarvittaessa käyttöön kaikki maapoliittisen ohjelman mukaiset hankintatavat. Kaavoitusohjelman toteutuminen. Omistaja: Ilkka Korhonen, kaavoitus- ja maankäyttöpäällikkö
Määräraha vuodelle 2025 0 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Tarkastelujaksolla maanhankinta on edennyt ostamalla Salpakankaan eteläpuolelta 9,98 hehtaaria ja Nostavalta 22,00 hehtaaria. Lisäksi Nostavalta on tehty ostopäätös noin 11,3 hehtaarista tulevia asuinaluekaavoitustarpeita varten. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 0 euroa.

Laadukkaan asumisen tarjonnan monipuolistamisen Keskustan kehittäminen asumisen ja palvelujen lisäämiseksi. Valtuustokauden tavoite: Keskustakorttelin toteutus alkaa viimeistään 2026. Tavoite (mittari) 2025: Vanhan viraston purkaminen ja keskuskortteleiden toteutuksen uudelleenarviointi. Lähtötilannekuvaus: Kehittämisvaihe sopimuskumppanin kanssa valmistunut, päätös suunnittelu- ja kaavoitusvaiheeseen siirtymisestä tehty. Toimenpiteet 2025: Keskuskortteleiden kehittämisen uudelleenarviointi laadittu ja käsitelty valtuustossa. Omistaja: Heli Randell, elinvoimajohtaja
Määräraha vuodelle 2025 150.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Keskuskorttelien alueella on valmistunut vanhan viraston purku-urakka. Hollola-talon hankkeen valmistelua on tehty ohjausryhmän 25.3.2025 linjausten mukaisesti ja hanketta on valmisteltu päätöksentekoon syyskuudelle. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 32.729 euroa.
Valtuustokauden tavoite: Luodaan mahdollisuuksia uudisrakentamiselle huomioimalla kysyntä. HATn vuokra asuntotuotantomäärän linjaus. Yksityisten ratkaisujen mahdollistaminen: Huoneistojen valmistusmäärä/vuosi kasvaa nykyisestä, 50 huoneistoa /v -> 70 huoneistoa/v Tavoite (mittari) 2025: Kaavoitusohjelman toteutuminen. Lähtötilannekuvaus: Ok-tonttien tarjontaa monipuolistettu laadullisesti ja sijainnillisesti. Kaavoitustyön uudiskohteilla lisätty monipuolista kaavoitustarjontaa. Vuokra-asuntojen määrä/laatu ei vastaa kysyntää. Toimenpiteet 2025: Kaavoitusohjelman mukaisesti jatketaan monipuolisten omakoti- ja rivitalotonttien kaavoittamista uusille suunnille Vesikansaan ja Nostavaan (maanhankinnan toteutuminen). Näin vastataan tarjontaan laadullisesti ja sijainnillisesti. Omistaja: Ilkka Korhonen, kaavoitus- ja maankäyttöpäällikkö
Määräraha vuodelle 2025 0 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Salpakankaan Hirvimäen eteläpuolelta ostettu 9,98 ha ja Nostavalta 22,000 hehtaarin alue tulevia kaavoitustarpeita varten. Salpakankaan alue mahdollistaa kaavoittaa lisää pientalotontteja kaavoitusohjelma 2026 mukaisella aikataululla ja Nostavan alue Kyyhkylän kaavahankkeiden jälkeen tulevien kaavoitusohjelmien linjausten mukaisesti. Perhoslehdon ja Hirvimäen alueen vapaat rivitalotontit sekä hyväksymiskäsittelyyn valmisteltu Vähäselänojan kaavaehdotus mahdollistaa monipuolisesti rivitalotonttirakentamisen, tarvittaessa myös vuokra-asuntotuotantoon. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 0 euroa.

Yritys- ja työllisyyspalvelut palvelevat yritysten menestystä ja sijoittumista alueelle.

Valtuustokauden tavoite: Vastataan Hollolan yritysten työvoimatarpeisiin

Tavoite (mittari) 2025: Työllisyys- ja elinkeinopalveluissa otettu käyttöön yhteinen toimintamalli työllisyyden edistämiseksi. Kunta tekee tiivistä yhteistyötä Päijät-Hämeen työllisyysalueen sekä muiden olennaisten tahojen kanssa.

Lähtötilannekuvaus: Kuntakokeilun kautta tavoitetaan nyt noin 70 prosenttia Hollolan työttömistä työnhakijoista. Yrityspalvelut (työvoiman tarjonta) ei vielä aktiivisesti tarjolla työnantajille.

Toimenpiteet 2025: 1. Työllisyysalueen rakentaminen jatkuu, jossa luodaan yhteinen palvelumalli työnantajille tarjottaviin lakisääteisiin yritys- ja työnantajapalveluihin. 2. Tähän yhdistetään kunnan omaa elinvoimaa ja työllisyyttä edistävä työ, jossa päätavoite on edistää työllisyyttä mm. muotoillen ratkaisuja kohti työtä ja työelämän tarpeisiin vastaten.

Omistaja: Työllisyys- ja kotoutumispalveluiden päällikkö

Määräraha vuodelle 2025 0 euroa

Tavoitteen toteutuminen:

1. Työllisyys- ja kotoutumispalvelut on luonut valmennuspalvelumallin työllisyysalueen yhteistyön pohjaksi. Malli otettu käyttöön helmikuussa. Valmennuspalvelun tarkoitus on toimia asiakasohjauskanavana työllisyysalueelta kunnan tarjoamiin työllisyyttä edistäviin palveluihin hollolalaisille työnhakijoille. 2. Hollola-lisä, elinvoimayhteistyö sekä rekrytointipalveluiden tarjoaminen yrityksille on kehitetty. Toimintamalli alueen elinkeinon kehittämiseksi on käynnistetty yritysvierailuilla, jonka tarkoituksena on tuottaa ratkaisuja ja palveluja yrityksen erilaisiin palvelutarpeisiin esimerkiksi rekrytointi.

Määrärahan toteutuminen:

Toteuma 31.8.2025 0 euroa.

Valtuustokauden tavoite: Hollolan kilpailukyvyyn ja tonttimyynnin vauhdittaminen: Konkreettiset tarjoukset /neuvottelut, määrän kasvu + 10 % / vuosi.

Toteutuneet kaupat / vuokraukset, määrän kasvu > 1 kpl.

Tavoite (mittari) 2025: Vetovoimaiset yritysalueet - toimenpidesuunnitelman toteuttaminen ohjelman mukaan.

Lähtötilannekuvaus: Kysynnän ja tarjonnan haasteet, sekä kilpailukykyä heikentävät tekijät tunnistettu. Vetovoimaiset Yritysalueet - toimenpidesuunnitelma hyväksytty 2023 ja päivitetty 2024.

Toimenpiteet 2025: Toteutetaan 2023 hyväksytyn ja 2024 päivitetyn vetovoimaiset yritysalueet - toimenpidesuunnitelmaa siihen sisältyvien toimenpiteiden ja aikataulun mukaisesti. Panostetaan erityisesti rakennusliikkeiden ja kiinteistösijoittajien houkutteluun ja yhteydenpitoon. Tähän työhön varataan määräraha.

Omistaja: Tiia Irri, elinkeinopäällikkö

Määräraha vuodelle 2025 30.000 euroa

Tavoitteen toteutuminen:

Tammi-elokuun aikana varattu kaksi yritystonttia ja myyty kaksi. Neuvotteluita potentiaalisten sijoittajien kanssa on käyty ja jatkuvaa työtä uusien potentiaalisten sijoittajien löytymiseksi tehdään.

Määrärahan toteutuminen:

Toteuma 31.8.2025 0 euroa.

Valtuustokauden tavoite: Elinkeinopalveluiden, Ladecin, Lahti Regionin ja yrittäjäjärjestön yhteistyö on vakiintunut ja tunnistettu osa elinkeinopalveluita: Kuntakokonaisuudelle positiivinen kehitys: aktiivisten yritysten määrä, työpaikkojen määrä, uudet ja lopettaneet yritykset.

Tavoite (mittari) 2025: Todettu tämän olevan osa jatkuvaa rutiiniväilyä

Lähtötilannekuvaus: Ladecin palveluiden rooli osana Hollolan elinkeinopalveluja ei ole asiakkaiden keskuudessa riittävän tunnettua. Kaikessa sidosryhmäyhteistyössä ei ole vakiintuneita toimintamalleja. Pieniltä matkailuyrityksiltä puuttuu tukiverkosto. Yrityshaastatteluilla selvitetty yritysten tarpeet palveluille ja yhteistyölle.

Toimenpiteet 2025: Erillistä toimenpidesuunnitelmaa ei tarvita, osa jatkuvaa työtä.

Omistaja: Tiia Irri, elinkeinopäällikkö

Määräraha vuodelle 2025 0 euroa

Tavoitteen toteutuminen:

Yhteistyö Ladecin kanssa ja tiedon välittäminen Ladecin palveluista on jatkuvaa. Toimintamalleja ja raportointia on hiottu yhteistyössä Ladecin kanssa.

Määrärahan toteutuminen:

Toteuma 31.8.2025 0 euroa.

Ennaltaehkäisevän toimintamallin vahvistuminen

Tuen tarpeen monimuotoisuuden kartoitus, jonka pohjalta toimenpidesuunnitelma ja toiminnallistaminen

Valtuustokauden tavoite:

1. Työurien monimuotoisuuden kartoitus suoritettu
2. monimuotoisen tuen ohjelman laadinta suoritettu
3. toiminnallistaminen käynnissä

Tavoite (mittari) 2025: Työurien monimuotoisuuden tuen toimenpideohjelma laadittu ja toimenpiteet käynnistetty.

Lähtötilannekuvaus: Vuonna 2022–2023 suoritettu esivalmistelua ja selvitystyötä.

Toimenpiteet 2025: työurien tukemisen näkökulmien määrittely monimuotoisen tuen ohjelmaan ja toimenpiteitä käynnistäminen ja seuranta.

Omistaja: Armi Marttila, henkilöstöpäällikkö

Määräraha vuodelle 2025 60.000 euroa

Tavoitteen toteutuminen:

Monimuotoisen tuen ohjelma ja työntekijän perehdytysmalli laadittu. Toiminnallistaminen käynnissä: tuotettu esihenkilövalmennus (2024–2025), käynnissä Nuori työntekijä - voi hyvin hanke (2025–2026).

Määrärahan toteutuminen:

Toteuma 31.8.2025 tulot 20.000, menot 27.255 euroa.

Kuntalaisten ja työntekijöiden terveyden ja hyvinvoinnin lisääntyminen kaikissa ikäryhmissä.
Rakennamme hyvinvoinnin moninaisten tavoitteiden ja hankkeiden viidakosta, yksinkertaistetun ja sujuvoitetun tavoitekehikon.
Valtuustokauden tavoite: Kirkas hyvinvointisuunnitelmamalli valmis.
Tavoite (mittari) 2025: Toteutuneet työpajat.
Lähtötilannekuvaus: Maakunnalliset- ja kunnan omat suunnitelmat on hyväksytty valtuustossa 2021.
Toimenpiteet 2025: Hyväksytyjen suunnitelmien aineistojen kautta toteutetaan kaksi teemakohtaista työpajaa.
Omistaja: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Määräraha vuodelle 2025 45.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen:
Palvelualueen strategiapäivä toteutettu 18.2.2025. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tilannekuva muodostettu 3.6.2025. Palvelualueen strategisten ohjelmien tilannekatsaus 3.6.2025.
Määrärahan toteutuminen:
Toteuma 31.8.2025 49.165 euroa.
Ennakoiva hyvinvointi
Valtuustokauden tavoite: Toteutetaan ennakoivaan hyvinvointiin tähtäävä hanke, joka sisältää niin liikku- misen, ruuan, mielen ja päihteet. Painopisteet etenevät paloittain. Sovellus eri kohderyhmille: Teemoista on suunnitelmat kohderyhmittäin.
Tavoite (mittari) 2025: Päihteiden vastainen suunnitelma on valmiina.
Lähtötilannekuvaus: Ennakoiva hyvinvointityö on osa tehtävää hyvinvoinnin edistämistyötä sivistys- ja hyvin- vointipalveluissa. Ohjelmassa valitut teemat ovat liikunta, ruoka, mieli ja päihteet. Tehdään suunnitelma jo- kaiselle kohderyhmälle.
Toimenpiteet 2025: Kiusaamisen vastaisen suunnitelman jalkauttaminen. Someturva-ohjelma osaksi kiu- saamisen vastaista työtä. Päihdetyön suunnitelma valmiiksi.
Omistaja: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Määräraha vuodelle 2025 45.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen:
Kiusaamisen vastaisen suunnitelman jalkauttamista on jatkettu. Someturva-ohjelma on liitetty osaksi kiu- saamisen vastaista työtä. Päihdetyön suunnitelma on vielä valmistelussa.
Määrärahan toteutuminen:
Toteuma 31.8.2025 47.906 euroa.

Perhekeskustyön kehittämisen jatkaminen Valtuustokauden tavoite: 1. Manuaali yhteistyömallista, käytössä 2. Virtuaalinen kohtaamispaikka, jossa ohjeet ja manuaali saatavilla ja käytössä. 3. Käytäntöjen ja toimintatapojen juurruttaminen, käytössä. Tavoite (mittari) 2025: 1. Perhekeskusmanuaalia hyödynnetään palveluohjauksen ja verkostomaisen työskentelyn välineenä kaikissa toimintayksiköissä. 2. Vahvistetaan ja laajennetaan kohtaamispaikkatoimintaa; kohtaamispaikkatoiminta mahdollistaa osallisuuden, vertaisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksen kaikissa ikäryhmissä osana perhekeskuksen palveluverkosta. Huolehditaan tarvittavasta tilasuunnittelusta, siihen liittyvästä kokonaisuuden johtamisesta, koordinaatiosta, palveluiden ja toimintojen yhteensovittamisesta sekä osaamisesta. 3. Omaperhe.fi (sähköinen perhekeskus) hyötypotentiaalin hyödyntäminen kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi (ennaltaehkäisevä, varhainen tuki). 4. Selkiytetään perhekeskuksen tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja varmistamiseksi. Vahvistetaan ymmärrystä siitä, että perhekeskuskehittäminen on kaikkien yhteistä työtä; lasten, nuorten, vanhempien, ammattilaisten, johtajien ja päättäjien kumppanuutta. Lähtötilannekuvaus: Tehty valmistelutyötä ja luotu palvelukartta. Toimenpiteet 2025: Perhekeskusmanuaalin, palvelukartan ja Omaperhe.fi-palvelun jalkauttaminen. Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen ja laajentaminen; tarkastellaan erilaisia tilasuunnittelun vaihtoehtoja fyysisen perhekeskuksen toteuttamiseksi. Omistaja: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Määräraha vuodelle 2025 45.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Perhekeskuskehittämisen keskiössä on ollut uuden toimintasuunnitelman laatiminen LAPE-kehittämisryhmälle. Suunnitelmassa määritellään kehittämisen painopisteet, tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet vuodelle 2025–2026. Toimintasuunnitelma huomioi perhekeskusmanuaalin, palvelukartan ja Omaperhe.fi-palvelun jalkauttamiseen, kohtaamispaikkatoiminnan sekä perhekeskuskehittämiseen liittyvät seikat. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 31.820 euroa.

Hirveen harrastava Valtuustokauden tavoite: Kuntalaisten harrastusmahdollisuudet lisääntyvät. Mittari: kpl. Harrastuneisuuden vahvistus näkyy hyvinvoinnin mittareissa. Mittari: muutos-%. Tavoite (mittari) 2025: Kouluikäisille järjestetyt harrastetunnit viikossa, tavoite on 60 h/vko. CitySpotting-palvelu käytössä 2 000 henkilöllä. Lähtötilannekuvaus: Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt kunnille erityisavustusta lukuvuosille 2021–2024. Tavoitteena juurruttaa harrastamisen Suomen malli pysyväksi toimintamalliksi kunnissa. Kunnassa harrastuneisuutta tuetaan maksuttomilla tiloilla ja avustuksilla kaikissa kohderyhmissä. Toimenpiteet 2025: Harrastamisen Suomen mallin- sekä muiden ikäryhmien harrastustoiminnan kehittäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Cityspotting-ohjelman käyttöönotto. Omistaja: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Määräraha vuodelle 2025 60.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Haettu Harrastamisen Suomen mallin hankeavustusta on myönnetty. City Spottingin on käytössä. Koulu-PT toiminnan jatko lukuvuodelle 2025–2026. Koulukerhotoimintaan on saatu rahoituspäätös. Senioriretkiä järjestetty elokuun loppuun mennessä kaksi. Lisäksi kotikulmilla-toiminta käynnistetty huhtikuussa. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 31.347 euroa.

Kasvamme kestävän kehityksen kuntana. Vahvistamme ympäristöä ja luontoa monipuolisesti sekä arvostamme luontoa hyvinvoinnin lähteenä. Laaditaan "Monta luontoa –monta mahdollisuutta"-aiheesta kehittämissuunnitelma, joka sisältää luonnon virkistyskäytön kehittämistarpeet luontoon liittyvän elinkeinotoiminnan näkökulmasta Valtuustokauden tavoite: Laadittu kehittämisohjelma, joka kokoaa yhteen kehittämistarpeet, eri asioiden edistämisen priorisoinnin, toimenpiteiden aikataulutuksen ja resursoinnin Tavoite (mittari) 2025: Monta luontoa, monta mahdollisuutta –kehittämissuunnitelmassa 2025 vuodelle ajoitetut toimenpiteet toteutettu suunnitelman mukaisesti. Lähtötilannekuvaus: Luonnon ja ympäristön hyödyntäminen matkailutoiminnassa on kunnassa vähäistä. Luonnon virkistyskäytön kehittämiseksi ei ole aiemmin ollut suunnitelmallista ja kokonaisvaltaista koordinaatiota. Luonnon virkistyskäytön kehittämissuunnitelma laadittu ja hyväksytty 2023. Toimenpiteet 2025: Toteutetaan toimenpiteitä suunnitelman mukaisesti, joista strategisen hankkeen kustannuksena Soiva metsä – luontokohteen toteuttaminen, asemakaava-alueiden luonnonhoitotöiden kartoittaminen ja toimien toteuttaminen sekä luontoesitteen toteutus. Omistaja: Annariina Keto, projektiasiantuntija
Määräraha vuodelle 2025 19.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Työ valmistuu pääosin 11/2025. Asennustyö ja kohteen lanseeraus toteutetaan keväällä 2026. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 0 euroa.

Valtuustokauden tavoite: Kestävän elinvoiman Hollola. MAL-sopimuksen toimenpiteiden suunnittelu ja priorisointi kaudelle 2025–2029. HINKU päästötavoitetta toteuttavien toimenpiteiden priorisointi resurssien kohdentamiseksi oikein: 1) 2025–2029 MAL sopimus hyväksytty 2) CO2-vähenee 2007-->2025–50 prosenttia Tavoite (mittari) 2025: Päätös MAL-sopimuskaudesta 2024–2027 tehty. Ilmastosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen, sekä asukkaiden osallistaminen. Lähtötilannekuvaus: Hollola on mukana Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksessa. Valtuusto on päättänyt, että olemme HINKU-kunta. Kunnan sisäinen ilmasto-ohjelma on hyväksytty. Kiertotalouden toimintaa on Hollolassa hajautetusti eri paikoissa. Toimenpiteet 2025: MAL-sopimuksen 2024–2027 toteutus. Ilmastosuunnitelman asukkaiden osallistaminen tiedottamisen, tilaisuuksien ja suunnittelukokouksien kautta. Omistaja: Heli Randell, elinvoimajohtaja, elinvoimanpalvelualue, MAL-sopimus, Annariina Keto, projektiasiantuntija, ilmastosuunnitelma
Määräraha vuodelle 2025 1.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: MAL-sopimus kaudelle 2024–2027 on allekirjoitettu 10.12.2024. Alkuvuoden aikana on neuvoteltu KUHA-hankkeiden toteutusaikatauluista sopimuskaudella. Hollolan kunnassa on toteutukseen etenemässä kaksi kohdetta; mt 2956 Rantatie Pyhäniemi-Messilä jkp ja vt 24 Kalliolan liittymään liittyvä Oivantien jkp. Ilmastosuunnitelman seuraamista on kehitetty vuoden 2025 aikana, uutta mallia toteutetaan syksyllä 2025, jolloin kirjataan kuluvan vuoden toteutuminen. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 0 euroa.
Monta luontoa–opintokokonaisuus Valtuustokauden tavoite: Monta luontoa opintokokonaisuus syvenee ja jatkuu varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja laajenee muihin ikäryhmiin. Luontopassi/luonto–opas: Monta luontoa –suunnitelma ja –opas valmis 100 prosenttia Tavoite (mittari) 2025: Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opintokokonaisuus käytössä kaikissa yksiköissä. Lähtötilannekuvaus: Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa toteutettava ympäristökasvatus vahvistaa lasten luontosuhdetta ja vastuullista toimimista ympäristössä sekä ohjaa heitä kohti kestävää elämäntapaa. Ympäristökasvatus sisältää kolme ulottuvuutta: oppiminen ympäristössä, oppiminen ympäristöstä sekä toimiminen ympäristön puolesta. Toimenpiteet 2025: Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opintokokonaisuuden jalkauttaminen. Perusopetuksen opintokokonaisuuden viimeistely ja yhteistyösopimusten kartoittaminen. Omistaja: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Määräraha vuodelle 2025 0 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Sisäinen kouluttautuminen ympäristökasvatusohjelmaan suunnitteilla. Monta luontoa –ohjelman jalkauttaminen jatkuu. Osallistuttu Hämeen ympäristökasvatuspäivään Lammilla (ELY). Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 0 euroa.

STRATEGINEN VISIO: HIRVEEN HYVÄ ESIMERKKI

Esimerkillinen toimintakulttuuri: Arvot tunnetaan ja niiden pohjalta toimintaan. Valtuustokauden tavoite: Arvot tiedostetaan ja niiden pohjalta arvopohjainen arviointimenettely 2023 loppuun mennessä. Tavoite (mittari) 2025: Arvojen tunnettavuus organisaation sisällä-mittaus suoritettu syksyllä 2025. Mittarin numeerinen taso määritetään vuoden 2024 lopulla. Vertailupohjana vuoden 2024 tulokset. Lähtötilannekuvaus: Vuoden 2024 lopulla toteutettava arvot-kampanja henkilöstölle ja kuntalaisille. Toimenpiteet 2025: Arvot kampanja henkilöstölle (sisäistys/pohdinta) ja esittely kuntalaisille. Omistaja: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja
Määräraha vuodelle 2025 10.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Arvot otettu vahvasti mukaan uuden kuntastrategian valmisteluun. Vuoden 2025 CAF-itsearviointi keskittyy arvioimaan arvojen toteutumista toiminnassa. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 0 euroa.
Esimerkillisen hyvän johtamisjärjestelmän uudistuminen ja sujuvoittaminen. Valtuustokauden tavoite: Esimerkillisen hyvän johtamisjärjestelmän uudistaminen ja sujuvoittaminen hyvinvointialueen ja ympäristöterveydenhoidon, sekä työllisyyspalveluiden muutosten pohjalta: Hyvinvointi alueuudistus ja ympäristöterveyshuolto 2022 vuoden loppuun mennessä. TE24 vuoden 2023 loppuun mennessä. Toiminnallisen johtamisjärjestelmän tarkastelu vahvistamaan strategian muutosta: 1. Strategiaraportit laadittu. 2. Hankintojen laadullinen parantaminen Hallintosäätö ja hyvä hallinto: 1. Hallintosäännön rakenne linjaus valtuustoseminaarilta 2. Hallintosäännön päivitys muutosta ennakoiden 3. Lakiasioden hallinta kunnan omassa organisaatiossa Tavoite (mittari) 2025: Hallintosäätöuudistus loppuunsaatettu ja henkilöstön rekrytointiprosessi uudelleenmuotoiltu. Lähtötilannekuvaus: Alkuselvitykset käynnissä. Toimenpiteet 2025: Kuntastrategian uudistustyö 2025. Strategia ja ohjelmat valmiina joulukuussa 2025. Omistaja: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja
Määräraha vuodelle 2025 140.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Strategiatyön valmistelu aloitettu. Strategiatyön valmistelu aloitettu. Kunnanhallitus nimennyt valmistelusta vastaavan ohjausryhmän, jonka työskentely aloitettu. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 76.519 euroa.

Esimerkillisen osallistavat toimintamallit aktiivisessa käytössä.
Valtuustokauden tavoite: Malleja on valmiina kaikille kohderyhmille 100 prosenttia Hyvinvoinnin jokaiseen palveluun ja jokaiselle kohderyhmälle valmistellaan kuulluksi tulemisen -malli. Tavoite (mittari) 2025: Kuulluksi tulemisen mallit ovat valmiina. Lähtötilannekuvaus: Osallistavia toimintamalleja on palveluissa käytössä, mutta niitä ei ole jaettu kohderyhmäkohtaisesti. Toimenpiteet 2025: Valmistellaan kohderyhmäkohtaiset kuulluksi tulemisen mallit. Osallistuvan budjetoinnin valmistelu ja juurruttaminen osaksi perustoimintaa. Omistaja: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Määräraha vuodelle 2025 0 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Kuulluksi tulemisen alustat ja mallit on koottu ja niitä on käsitelty palvelualueen strategiapäivässä 18.2.2025. Osallistavan budjetoinnin toteuttamisesta vuodelle 2026 tehty suunnitelma. Kohderyhmäkohtaiset kuulluksi tulemisen mallit ovat valmiit. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 0 euroa.
Ideoivan kulttuurin juurrutus
Valtuustokauden tavoite: Järjestelmä kehitetty, otettu käyttöön ja osallisuus/vaikutus mittaroitu. Tavoite (mittari) 2025: Ideoivan kulttuurin kehityksen tukeminen organisaation sisällä. Lähtötilannekuvaus: Aikaisemmista ideaprosesseista luovuttu, ilman korvaavaa järjestelyä. Uuden muotoilu aloitettu 2023. Toimenpiteet 2025: Ideoiva kunta – kampanja toteutettu 2025 ja seurantajärjestelmä luotu. Yhteys ideat ja palautteet hankkeen kanssa. Omistaja: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja
Määräraha vuodelle 2025 25.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Työntekijöiden ideapalautteet käytössä, käyttö edellyttää lisääktivointia Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 0 euroa.

Esimerkillisen sujuva ja asiakaslähtöinen toiminta on kehittynyt. Otetaan käyttöön sähköinen myyntipalvelu kartta-aineistoille ja rakennusvalvonnan arkistoaineistoille. Jatketaan arkistojen digitointia. Sujuvuus ja asiakaslähtöisyyden tarkastelu operaatio kaikissa toiminnoissa: Kussakin toiminnossa sujuvuuden ja asiakaslähtöisyyden katselmointi sekä sujuvuuspajat. Sähköisten asiointimahdollisuuksien kehittäminen. Valtuustokauden tavoite: Otetaan käyttöön sähköinen myyntipalvelu kartta-aineistoille ja rakennusvalvonnan arkistoaineistoille. Jatketaan arkistojen digitointia Tavoite (mittari) 2025: Rakennuslupa-aineistojen digitointi valmistunut. Aloitettu rakennuslupa-aineistojen avaaminen automaattisesti tarjolle myyntipalveluun arkistointegraation kautta. Lähtötilannekuvaus: Myyntipalvelu otettu käyttöön 2023 aikana, arkistojen digitointia jatkettu sekä omana työnä että palveluhankintana. Toimenpiteet 2025: Jatketaan rakennuslupa-aineistojen digitointia ja sähköiseen arkistoon siirtämistä kunnan omana työnä konsernipalvelujen toteuttamana. Myyntipalveluun nostetaan esille uudempia rakennuslupa-aineistoja, kun dokumenttienhallintaintegraation tarvittavat määritykset valmistuvat. Määräraha käytetään digitointityön henkilöstökuluihin. Omistaja: Pekka Laitinen, kehityspäällikkö
Määräraha vuodelle 2025 72.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Arkistojen digitointi etenee suunnitellusti ja valmistuu 2025 syksyn aikana. Aineistojen julkaisua myyntipalveluun on arvioitava uudelleen, koska on tullut uutta ohjeistusta kriittisten kohteiden tietojen suojaamisesta ja tietojen julkaisusta. Määräraha käytetään digitointityön henkilöstökuluihin. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 54.666 euroa.
Valtuustokauden tavoite: Otetaan käyttöön sähköinen tonttien varauspalvelu. Tavoite (mittari) 2025: Tonteista esiteltävien tietojen jatkuva kehittäminen asiakastarpeen ja tonttitarjonnan muutosten perusteella. Lähtötilannekuvaus: Palvelu otettuna käyttöön ja hanke valmistunut jo 2023 aikana Toimenpiteet 2025: Tonteista julkaistuja tietoja ja aineistoja kehitetään tarvittaessa käytön aikaisten havaintojen tai asiakaspalautteen perusteella. Määräraha käytetään sovellusten ylläpito- ja päivitystarpeiden kustannuksiin. Omistaja: Pekka Laitinen, kehityspäällikkö
Määräraha vuodelle 2025 25.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Tonttien varauspalvelu jatkuvassa käytössä ja hyödynnettynä myös tonttimarkkinoinnissa. Tietosisältöjä päivitetään kaava- ja varaustilanteiden muuttuessa. Määräraha käytetään sovellusten ylläpito- ja päivityskustannuksiin. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 20.985 euroa.

Valtuustokauden tavoite: Kehitetään ympäristövalvonnan sähköisen asioinnin mahdollisuuksia. Tavoite (mittari) 2025: Ei toimenpiteitä vuodelle 2025 Lähtötilannekuvaus: Tehty selvitys, että sähköistä asiointia ei kannata ottaa käyttöön ennen kuin kaikki tarvittavat sovellusintegraatiot ovat valmiina saatavilla. Odotettava sovellustoimittajien tuotekehitystä. Toimenpiteet 2025: Ei toimenpiteitä vuodelle 2025. Odotetaan ja seurataan sovellustoimittajien tuotekehitystä ja muissa kunnissa käyttöön otettavia ratkaisuja. Ei määrärahatarvetta 2025 vuodelle. Omistaja: Pekka Laitinen, kehityspäällikkö
Määräraha vuodelle 2025 0 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Seurataan sovellusten kehittymistä ja ratkaisujen ensimmäisiä käyttöönottoja muissa kunnissa. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 0 euroa.
Reaaliaikainen idea- ja palautejärjestelmä Valtuustokauden tavoite: Palautejärjestelmä kokonaisuudessaan käytössä 2024 Vaikutavuus arviointi 2025. Tavoite (mittari) 2025: Suunnitelma laitettu täytäntöön. Lähtötilannekuvaus: Aikaisemmasta ideajärjestelmästä luovuttu, ilman korvaavaa järjestelmää. Palautejärjestelmän palvelumuotoilu aloitettu. Toimenpiteet 2025: Idea- ja palautejärjestelmän organisaation sisäinen aktivoiminen ja ulkoisen palautejärjestelmän uudistus. Omistaja: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja
Määräraha vuodelle 2025 55.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Kuntalaisten palautejärjestelmän uusiminen valmistelussa. Organisaation sisäinen järjestelmä käytössä. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 22.075 euroa.
Esimerkillistä tiedolla johtamista. Valtuustokauden tavoite: 1. Tiedonhallintamallin luominen 2. Tiedollajohtamisen tiekartan laadinta 3. Tiedollajohtamisen rakenteiden rakentaminen ja koulutus Tavoite (mittari) 2025: Digitiekartta. Lähtötilannekuvaus: Tiedonhallintamallin pohjalta luotu tiedolla johtamisen tiekartta 2024. Kartta täsmennetään vuoden 2025 alussa, jolloin ensimmäisten tietoaltaiden muodostus aloitetaan. Toimenpiteet 2025: Tiedollajohtamisen tiekartan edistäminen vuoden 2024 tiekartan pohjalta. Tiedonhallintamallin päivitys esitetty kunnanhallitukselle. Omistaja: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja, Tapio Hirvonen, tietohallintopäällikkö
Määräraha vuodelle 2025 100.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Etenemissuunnitelmat valmistelussa, esitys hallitukselle syksyllä. Tekoälypilotti aloitettu. Ylimaakunnallinen tiedollajohtamisen hanke aloittanut. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 0 euroa.

Esimerkillinen yksilö- ja työyhteisötason osaamisen kehitys. Yksilötason osaamispolut Yksilötason osaamispolkujen tukeminen järjestelmäkehityksen ja prosessin systemaattisen kehittämisen kautta. Organisaatiotason osaamiskehittämisen systematisointi siten, että palaute tulee selkeäksi osaksi suunnittelua. Valtuustokauden tavoite: Vuonna 2024 käyttöön otettavat järjestelmät tukevat osaamisen kehittämisen prosesseja. Tavoite (mittari) 2025: Uuden HR-järjestelmän käyttöönotto ja henkilöstön koulutus tehty. Lähtötilannekuvaus: Alustava kartoitus aloitettu. Järjestelmävaihdos siirtänyt käyttöönottoa vuodelle 2025. Toimenpiteet 2025: Suunnitelma tarkennetaan ja henkilöstön perehdytys ja käyttöönotto toteutetaan. Omistaja: Armi Marttila, henkilöstöpäällikkö
Määräraha vuodelle 2025 30.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: HR-järjestelmät (Personec ESS ja OSS sekä matka- ja kuluhallinnan M2) koulutettu ja otettu käyttöön 01/2025 Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 0 euroa.
Organisaatiotason osaamiskehittämisen systematisointi Tavoite (mittari) 2025: Suunnitelma laadittu ja täytäntöönpano aloitettu. Lähtötilannekuvaus: Alustava kartoitus aloitettu Toimenpiteet 2025: Suunnitelman tarkennus ja täytäntöönpano. Omistaja: Armi Marttila, henkilöstöpäällikkö
Määräraha vuodelle 2025 25.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Strategisten osaamisten määrittely ja pilotointi tehty. Personec OSSiin toteutettu sähköiset työvälineet Kehityskeskusteluille, koulutushallinnalle ja pätevyyksille. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 0 euroa.

Tasapainoinen talous
Talousarvio muutetaan toiminta- ja taloussuunnitelmaksi Valtuustokauden tavoite: Taloussuunnittelun kokonaisvaltainen kehittäminen raportoinnista ennakoivaan analysointiin: 1. Talousarvio muutettu toiminta- ja taloussuunnitelmaksi 2. Investointien talousvaikutusten arviointi selkiytetty 3. Korjausvelan seuranta otettu osaksi talouden kokonaistarkastelua Tavoite (mittari) 2025: Havaitut muutostarpeet tunnistettu ja toteutettu. Lähtötilannekuvaus: kohta 1. edistetty, kohta 2. tehty, kohta 3. pohjaselvitys tehty. Toimenpiteet 2025: Talousraportoinnin muutos toiminnallisten kuvausten osalta ja talousarviokirjan jatkokehitys. Tuottavuusindeksien ja laatumittareiden kehittäminen. Korjausvelan mittausta ja suunnittelujärjestelmä luotu. Omistaja: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja, Maarit Kuivala-Ruiz, talouspäällikkö
Määräraha vuodelle 2025 40.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Toiminnan raportointia kehitetty. Korjausvelkahankkeen jatkoselvitykset esitellään syyskuun 2025 valtuustoseminaarissa ja korjausvelkaosio tulee talousarvioon vuodelle 2026, vuoden 2025 syksyllä. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.8.2025 0 euroa.

Määrärahaa hankkeisiin on kunnanhallituksen käyttötaloussuunnitelmassa kohdennettu yhteensä 1 037 00 euroa. Kohdentamatonta määrärahaa jäi 108 800 euroa.

Palvelualueittaiset toteutumat

Kunnanhallituksen alaiset yksiköt

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan kuuluvat konsernipalvelut, Hollolan kunnan osuus ympäristöterveydenhuollon sekä työllisyysalueen kustannuksista ja strategian toteuttamiseen varattu erillinen määrärahavaraus. Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot on esitetty arviona kunnanhallituksen alaisena määräraha- ja tulovarvauksena. Tarkastuslautakunnan talousarvio on sisällytetty omana sitovana määrärahakokonaisuutena kunnanhallituksen alaisten yksiköiden talousarvioesitykseen.

Merkittävä muutos kunnanhallituksen alaisten toimintojen kustannuksissa selittyy Päijät-Hämeen työllisyysalueen aloituksesta 1.1.2025. Päijät-Hämeen työllisyysalueen toiminta järjestetään vastuukuntamallilla (yhdeksän kuntaa), Hollolan kunta toimii vastuukuntana.

Tuloslaskelma, 1 000 euroa (sis. P-H ympäris- töterveys ja P-H työllisyysalue)	Tilinpäätös 2024	Toteuma 1-8/2024	Talousarvio 2025	Toteuma 1-8/2025	Toteuma- %	Määrärahaa jäljellä
Toimintatuotot						
Myyntituotot	5 899	3 964	14 920	10 828	72,6 %	4 092
Maksutuotot	469	379	471	361	76,7 %	110
Tuet ja avustukset	409	15	1 423	1 165	81,9 %	258
Muut toimintatuotot	528	511	300	962	320,6 %	-662
Toimintatuotot yhteensä	7 306	4 869	17 114	13 316	77,8 %	3 798
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-5 261	-3 401	-8 964	-5 938	66,2 %	-3 026
Palkat ja palkkiot	-4 222	-2 720	-7 158	-4 775	66,7 %	-2 383
Henkilösivukulut	-1 038	-681	-1 806	-1 163	64,4 %	-643
Eläkekulut	-909	-595	-1 584	-1 002	63,2 %	-583
Muut henkilösivukulut	-130	-86	-222	-162	73,0 %	-60
Palvelujen ostot	-5 000	-2 832	-9 859	-5 553	56,3 %	-4 306
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-230	-80	-90	-55	60,4 %	-36
Avustukset	-116	-80	-4 557	-2 337	51,3 %	-2 220
Muut toimintakulut	-463	-245	-523	-301	57,7 %	-221
Toimintakulut yhteensä	-11 070	-6 638	-23 993	-14 184	59,1 %	-9 809
TOIMINTAKATE	-3 764	-1 769	-6 879	-868	12,6 %	-6 011

**Päijät-Hämeen ympäristöterveyden sekä Päijät-Hämeen työllisyysalueen kustannusten vaikutus Kunnan-
hallituksen alaisten yksiköiden vuoden 2025 tuloslaskelmassa:**

Päijät-Hämeen ympäristöterveys Tuloslaskelma, 1 000 euroa	Tilinpäätös 2024	Toteuma 1-8/2024	Talousarvio 2025	Toteuma 1-8/2025	Toteuma- %	Määrärahaa jäljellä
Toimintatuotot	3 255	2 479	3 340	2 483	74,3 %	857
Toimintakulut	-3 255	-2 029	-3 340	-2 106	63,1 %	-1 234
TOIMINTAKATE	0	449	0	377	—	-377

Päijät-Hämeen työllisyysalue Tuloslaskelma, 1 000 euroa	Tilinpäätös 2024	Toteuma 1-8/2024	Talousarvio 2025	Toteuma 1-8/2025	Toteuma- %	Määrärahaa jäljellä
Toimintatuotot	—	—	9 557	7 492	78,4 %	2 065
Toimintakulut	—	—	-9 557	-5 333	55,8 %	-4 224
TOIMINTAKATE	0	0	0	2 159	—	-2 159

Konsernipalvelut

Vastuuhenkilö: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja

Palvelualuejohtajan katsaus

Konsernipalvelut tuottavat palveluita sisäisille ja ulkoisille asiakkaille, yksikkökohtaisten palvelusuunnitelmien pohjalta. Konsernipalveluiden toiminnassa on pitkälle rasitteena ollut pitkäaikainen korjausvelka, johon on kiinnitetty enemmän huomiota ja resurssiohjausta. Ollakseen osa ratkaisua, konsernipalvelut on avannut ja lisää yhteydenpitoa palvelualueajat ylittävään yhteistyöhön. Strategisten hankkeiden edistäminen on keskiössä myös vuonna 2025, kuten myös kevään kuntavallien jälkeisen uuden valtuuston toiminnan turvaaminen.

Konsernipalvelut toteuttaa palveluissaan kunnan arvoja: Tulevaisuustaitoisuus, Rohkeus, Arvostus ja Ketteryys.

Palvelukuvaus

Konsernipalveluiden palvelualueen tehtävänä on tarjota keskitetysti talouspalveluiden, kehittämis- ja viestintäpalveluiden, henkilöstöpalveluiden, tietohallintopalveluiden sekä hallintopalveluiden tukipalveluja palvelualueiden johtamisen tueksi muille palvelualueille. Lisäksi konsernipalveluiden palvelualueen tehtäviin kuuluu tukea, ohjata, koordinoita ja seurata kunnan taloutta, hallintoa, henkilöstöpalveluita ja tietohallintoa keskitetysti. Konsernipalveluiden palvelualue huolehtii tietyistä koko kuntaa koskevista asiantuntijatehtävistä kuten vaalit, luottamushenkilöhallinto, kunnan talous, konserniohjaus, työnantajatehtävät, tietohallinnon kokonaisuus, laadunhallinta ja kehittäminen, markkinointi jne.

Konsernipalveluiden palvelualue sisältää 2025 seuraavat vastualueet: hallintopalvelut, talouspalvelut, kehittämis- ja viestintäpalvelut, henkilöstöpalvelut ja tietohallintopalvelut. Menoihin sisältyvät myös valtuuston ja keskusvaalilautakunnan alainen toiminta sekä maaseutupalvelut. Palvelualueetta johtaa hallinto- ja talousjohtaja.

Palvelusuunnitelma 2025

Konsernipalveluiden sisäistä työnjakoa on selvitetty 2023–2024 aikana ja täsmennykset on viety käytäntöön. Turvatakseen tulevaisuuden tehokkaat palvelut, konsernipalvelut käy palveluissa havaittujen korjausvelkakuorien kimppuun ja samanaikaisesti edistää tulevaisuuden ratkaisujen käyttöönottoa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strategian ohjelma		Tasapainoinen talous	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Tavoitteen toteuttamiseen tarvittava määräraha *	Toteuma 31.8.2025
Korjausvelan laskenta omaisuuslajeittain	Omaisuuslajeittain laskettu korjausvelka osana talousarviokirjaa.	80 000	Valmistuneet korjausvelkaselvitykset esitellään valtuustoseminaarissa syyskuussa 2025.

Vastuutaho: **Maarit Kuivala-Ruiz**, Talouspäällikkö

Strategian ohjelma		Strategian toteutumisen tukeminen monikanavaisella aktiivisella viestinnällä ja markkinoinnilla sekä mediatyöllä.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Tavoitteen toteuttamiseen tarvittava määräraha*	Toteuma 31.8.2025
Kunnan tunnettavuuden edistäminen	Tiedotus-, viestintä- ja markkinointisuunnitelman vuoden 2025 toimenpiteet toteutettu.	50 000	Kunnan näkyvyys kasvanut merkittävästi. Kevättalvelle odotettu valtakunnallinen muuttohalukkuustutkimus on siirtynyt loppusyksyyn 2025, joten tulokisa ei vielä saatavilla.

Vastuutaho: **Turkka Rantanen**, hallinto- ja talousjohtaja

Strategian ohjelma		Esimerkillisen osallistavat toimintamallit aktiivisessa käytössä.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Tavoitteen toteuttamiseen tarvittava määräraha*	Toteuma 31.8.2025
Palaute ja idea-järjestelmän kehittäminen	Palaute ja idea-järjestelmä uudistus kuntalaisten osalta toteutettu.	10 000	Valmistelu aloitettu.

Vastuutaho: **Turkka Rantanen**, hallinto- ja talousjohtaja

* Toteuttamiseen tarvittavat määrärahat eivät sisälly konsernipalvelujen määrärahoihin, nämä toteutetaan strategisten ohjelmien rahoituksella.

Ilmasto- ja ympäristötavoitteet

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteutuminen 31.8.2025
Hankinnoissa kestävän kehityksen edistäminen	Kunnan hankintaohjeisiin kirjattujen kestävän kehityksen linjausten huomioiminen mm. tarjouspyynnöissä sekä hiilijalanjäljen pienentäminen hankinnoissa	Kriteerikirjastoon lisätty vastuullisuuskriteereitä. Yksittäisissä hankinnoissa on pyritty soveltuvin osin huomioimaan kestävän kehityksen linjaukset. Hankintatyöryhmässä valmisteilla työkalu hankintojen valmistelun systematisointiin. Työkaluun sisällytetty vastuullisuus ja kestävän kehityksen periaatteet.

Vastuutaho: **Katri Kattainen**, hallintopäällikkö

Sähköisten palvelualustojen kehittäminen ja tehokas hyödyntäminen	Virtuaalikokous- ja oppimisalustojen tehokas käyttäminen vähentää liikumisen tarvetta	Virtuaalikokoukset vaihtoehtona lähipalavereille. Ulkoisten toimijoiden kanssa (esim. Toimittajat) toteutetaan pääsääntöisesti virtuaalisina kokouksina. Uudelle työllisyysaluelle virtuaalikokousalusta viimeistelyvaiheessa. Kunnan uusi perehdytyssovellus sopimusvaiheessa.
---	---	--

Vastuutaho: **Tapio Hirvonen**, tietohallintopäällikkö

Kiertotalouden ja laitteiden elinkaaren maksimoinnin huomioiminen kilpailutuksissa	Elinkaarihallinnassa tulee huomioida kierrätyksellinen näkökulma	Pääosa hankinnoista toteutetaan kierrätys huomioiden, tyypillisesti puitesopimuksin. Kierrätettäväksi kelpoiset laitteistot kierrätetään ensisijaisesti kunnan sisällä ja käyttöön tullessa tiensä päähän vietään IT-laitteet SER-jätteeseen hyödynnettäväksi. Työasemat uusiokäytetään palveluntarjoajan toimesta.
--	--	---

Vastuutaho: **Tapio Hirvonen**, tietohallintopäällikkö

Digitaalisen hiilijalanjäljen pienentäminen	Tiedon- ja dokumenttien hallinnan selkeyttäminen.	Tiedonhallintamalli toteutettu sekä opastettu dokumentaationhallintaa.
---	---	--

Vastuutaho: **Tapio Hirvonen**, tietohallintopäällikkö

Tuloslaskelma, 1 000 euroa	Tilinpäätös 2024	Toteuma 1–8/2024	Talousarvio 2025	Toteuma 1–8/2025	Toteuma- %	Määrärahaa jäljellä
Toimintatuotot						
Myyntituotot	3 113	1 864	3 706	2 448	66,1 %	1 258
Maksutuotot	0	0	0	0	—	0
Tuet ja avustukset	307	15	211	-67	-31,7 %	278
Muut toimintatuotot	7	6	0	9	—	-9
Toimintatuotot yhteensä	3 427	1 885	3 917	2 390	61,0 %	1 528
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-2 570	-1 703	-2 895	-1 645	56,8 %	-1 250
Palkat ja palkkiot	-2 126	-1 399	-2 348	-1 352	57,6 %	-995
Henkilösivukulut	-444	-304	-547	-293	53,5 %	-255
Eläkekulut	-405	-268	-481	-251	52,2 %	-229
Muut henkilösivukulut	-40	-35	-67	-42	62,3 %	-25
Palvelujen ostot	-3 313	-1 820	-4 389	-2 769	63,1 %	-1 620
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-186	-50	-39	-22	55,4 %	-18
Avustukset	-116	-80	-115	-69	59,8 %	-46
Muut toimintakulut	-152	-102	-219	-108	49,6 %	-110
Toimintakulut yhteensä	-6 337	-3 755	-7 657	-4 613	60,2 %	-3 044
TOIMINTAKATE	-2 910	-1 870	-3 740	-2 223	59,4 %	-1 517

Päijät-Hämeen ympäristöterveys

Vastuuhenkilö: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja

Ympäristöterveysjohtajan katsaus

Seudullinen ympäristöterveydenhuolto, Päijät-Hämeen ympäristöterveys, tuottaa kuntien vastuulla olevat lakisääteiset ympäristöterveydenhuollon tehtävät Asikkalan, Hartolan, Hollolan, Iitin, Kärkölän, Padasjoen ja Sysmän kunnille sekä Heinolan ja Orimattilan kaupungeille. Vastuukuntana toimii Hollola. Tavoitteena on ympäristöterveydenhuollon valvonnan ja palveluiden toteuttaminen suunnitellusti ja yhdenvertaisesti koko toiminta-alueella.

Toiminnallisesti alkuvuosi 2025 on toteutunut varsin odotetusti. Suoritetoteuma on molemmilla vastuualueilla samaa suuruusluokkaa kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2024. Kuntakohtaisia eroja suoritteiden kertymisessä on jonkin verran. Toiminta voi kuitenkin painottua vuoden aikana eri tavalla eri kuntiin, joten toteutuneiden suoritteiden perusteella ei vielä voida ennustaa mahdollisia muutoksia talousarvion kuntakohtaisiin tunnuslukuihin.

Päijät-Hämeen ympäristöterveyden talous näyttäisi alkuvuoden perusteella toteutuvan talousarvion mukaisena. Yhteistyösopimuksen mukaisesti osakaskunnille on ennakkolaskutuksena lähetetty kolme maksuerää, mikä osaltaan nostaa alkuvuoden toimintatuottoja.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki tulee voimaan vuoden 2026 alusta. Uudella lailla täsmennetään kuntien velvoitteita eläinlääkäripalvelujen järjestämisessä. Järjestämisvastuu kattaa laissa yksilöivät palvelut, joiden riittävä saatavuus on eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden turvaamiseksi välttämätöntä varmistaa koko maassa. Muutoksella pyritään myös poistamaan niitä tulkintaepäselvyyksiä ja ristiriitoja, joita liittyy julkisen ja yksityisen sektorin väliseen kilpailuneutraliteettiin. Lakimuutoksen myötä kunnille tulee myös velvoite raportoida eläinlääkintähuollon taloustietoja Työ- ja elinkeinoministeriölle. Lakimuutoksen vaikutukset toimintaan arvioidaan vuoden 2025 aikana. Alueellisen palvelutarpeen kartoittamiseksi yksityisille eläinlääkintäpalvelun tuottajille on tehty kysely palveluiden saatavuudesta ja hinnoittelusta. Päätös Päijät-Hämeen ympäristöterveyden tarjoamien eläinlääkäripalvelujen laajuudesta 1.1.2026 alkaen on tehty ympäristöterveyslautakunnassa 27.5.2025. Eläinlääkintälainsäädäntö edellyttää jatkossakin eläinlääkintäpalveluiden ostamista Helsingin yliopistolta Orimattilan kaupungin osalta ja sopimusta valmistellaan hyväksyttäväksi. Taksamuutos eläinlääkintähuollon palvelujen hinnoittelusta valmistellaan loppuvuoden aikana.

Kunnaneläinlääkäripäivystys järjestetään Päijät-Hämeessä maakunnallisesti ja päivystyksen järjestämisestä vuosina 2023–2025 on sopimus Lahden kaupungin ympäristöterveydenhuollon kanssa. Osana päivystysjärjestelmää on toiminut osittain eriytetty pieneläinpäivystys, jossa palveluntuottajana toimii Evidensia Eläinlääkäripalvelut. Päivystyksen järjestämisen osalta ympäristöterveyslautakunta on päättänyt, että uutta kilpailutusta ostopalvelusta ei järjestetä, vaan päivystys tuotetaan jatkossa omana toimintana yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa. Ympäristöterveyslautakunta on hyväksynyt sopimuksen kunnaneläinlääkäripäivystyksen järjestämisestä siten, että Päijät-Hämeen ympäristöterveys vastaa päivystyksestä tuotantoeläinten ja muiden eläimen pitopaidassa hoidettavien eläinten osalta ja Lahden kaupunki vastaa vastaanotolla hoidettavien eläinten päivystyksestä. Sopimuksen toimeenpano valmistellaan eläinlääkintähuollossa loppuvuoden aikana.

Terveydensuojelun vastuualueella on laboratoripalveluissa ollut jonkin verran häiriöitä, jotka ovat koskeneet tulospoikkeamien ilmoittamista ja tutkimustulosten viivästymistä. Laboratorio on ottanut keväällä käyttöön uuden tietojärjestelmän, joka osaltaan on aiheuttanut poikkeamia. Häiriöt ovat ajoittuneet kesäaikaan, jolloin näytteitä tutkitutetaan runsaasti.

Palvelukuvaus

Ympäristöterveydenhuollon tarkoituksena on ehkäistä ennakolta elinympäristöstä ihmiseen kohdistuvia terveysvaaroja ja -haittoja, poistaa olemassa olevia terveyshaittoja sekä edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Elinympäristön terveellisyys koetaan merkittävänä arvona, samoin lähellä tuotettu puhdas ruoka. Osana toimintaa tehdään kiinteää yhteistyötä muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa ja tuodaan aktiivisesti ympäristöterveydenhuollon näkökulma toimialueen kaavoitus-, ympäristölupa- ja rakennuslupaprosesseihin päätöksenteon pohjaksi. Keskeiset toimintaperiaatteet ovat joustavuus, tehokkuus sekä asiakkaiden ja kuntien yhdenvertaisuus.

Terveydensuojelulla on toimipisteet Hollolassa ja Heinolassa. Viranomaisvalvontaa tehdään vuosille 2025–2028 laadittavan valvontasuunnitelman mukaisesti. Lisäksi varataan riittävästi resursseja ns. ennaltaehkäisevään ympäristöterveydenhuoltoon. Tällä tarkoitetaan kuntalaisten ja toimijoiden neuvomista ja ohjaamista sekä asiantuntijana ja lausunnonantajana toimimista sopimuskunnille ja muille yhteistyökumppaneille.

Kunnaneläinlääkäripalvelut tuotetaan lähipalveluna seitsemällä vastaanotolla. Lisäksi valvontaeläinlääkäreillä on toimipiste Orimattilassa. Eläinlääkäripäivystys on järjestetty maakunnallisesti yhdessä Lahden kaupungin kanssa. Arki-iltaisina ja öisin kunnaneläinlääkärit päivystävät alueella hoitaen sekä suur- että pieneläimet. Ostopalvelusopimuksella toimii päiväaikainen eriytetty pieneläinpäivystys viikonloppuisin ja pyhinä. Palvelu hankitaan Evidensia Eläinlääkäripalvelut Oy:ltä. Helsingin yliopiston tuotantoeläinsairaala vastaa Orimattilan länsiosien tuotantoeläinpraktiikasta sekä päivystyksestä Orimattilan kaupungin alueella.

Ympäristöterveydenhuolto varautuu mahdollisten häiriötilanteiden hoitamiseen ja häiriötilannetoiminnan osaamista ylläpidetään jatkuvasti.

Seudullisen ympäristöterveydenhuollon visiona on olla hirveen haluttu yhteistyökumppani alueen kunnille, toimijoille sekä kuntalaisille. Lisäksi ympäristöterveydenhuolto pyrkii olemaan hirveen hyvä esimerkki muuttuvassa toimintaympäristössä toimivasta ympäristöterveydenhuollon yksiköstä. Laadukkaat palvelut ovat helposti saatavissa toimintakentässä tapahtuvista muutoksista huolimatta ja henkilöstöllä on vahva osaaminen vastualueellaan.

Palvelusuunnitelma 2025

Terveydensuojelun vastualueella vaihtuu valtakunnallinen valvontaohjelmakausi. Uusi valvontasuunnitelma laaditaan vuosille 2025–2028. Valvontaa toteutetaan valvontasuunnitelman mukaisesti. Lisäksi varataan resursseja akuuttien valvontatapausten hoitamiseen ja valvontaa tukevaan työhön, kuten neuvontaan ja ohjaukseen sekä sidosryhmyöskentelyyn. Tiedottamista toiminnasta ja elinympäristöterveydestä toteutetaan aktiivisesti käyttäen monipuolisesti eri tiedotuskanavia.

Eläinlääkintähuollosta eläinlääkäripalvelut ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta pyritään toteuttamaan lainsäädännön vaatimalla ja valtakunnallisen eläinlääkintähuollon ohjelman mukaisella tavalla. Lisäksi valmistaudutaan uuden eläinlääkintähuoltolain voimaantulon toiminnalle aiheuttamiin muutoksiin.

Ympäristöterveydenhuollon palveluverkkoa ei ole tarkoitus talousarviovuonna muuttaa. Kohonneiden vastaanottotilojen vuokra- ja puhtaanapitokulujen vuoksi Hartolan kuntaan suunniteltua eläinlääkäriin vastaanottopistettä ei toteuteta. Kunnaneläinlääkäreiden saatavuuden varmistamiseksi käytetään mahdollisuuksien mukaan erilaisia työajan joustoja, joilla voidaan lisätä työn houkuttelevuutta ja tukea työssä jaksamista.

Kuntien maksuosuuksien perusteena käytettävistä suoritteista on tehty kuntakohtaiset suoritearviot. Arviot perustuvat historiatietoon kuntien palvelutarpeesta sekä arvioon mahdollisten toimintaympäristön muutosten vaikutuksesta palvelutarpeeseen. Palvelutarpeessa voi vuoden aikana kuitenkin tulla odottamattomia muutoksia esim. häiriötilanteissa. Lopulliset kuntien maksuosuudet määräytyvät vuoden aikana toteutuneiden suoritteiden perusteella.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strategian ohjelma	Esimerkillinen toimintakulttuuri, arvot tunnetaan ja niiden pohjalta toimitaan	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.8.2025
Ympäristöterveydenhuollon laatukäsikirjan toimeenpano	Laatukäsikirja on hyväksytty ja laatutiimi seuraa määriteltyjä laatumittareita. Raportti laadun toteutumisesta valmistellaan vuosittain.	Laatutiimi seuraa laatumittareiden ja tulokset käsitellään yhteisissä palavereissa. Raportti vuoden 2024 toteumasta on käsitelty lautakunnassa 11.2.2025.

Vastuutaho: **Silja Mäkelä**, ympäristöterveysjohtaja; **Hanna Lindholm**, eläinlääkintähuollon päällikkö

Eläinlääkintähuollon ohjekansio	Jalkautetaan osaksi toimintaa	Ohjekansio on päivitetty ja kansion rakennetta selkiytetty. Muutokset on käyty läpi henkilöstön kanssa.
---------------------------------	-------------------------------	---

Vastuutaho: **Hanna Lindholm**, eläinlääkintähuollon päällikkö

Strategian ohjelma	Esimerkillisen hyvän johtamisjärjestelmän uudistaminen ja sujuvoittaminen	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.8.2025
Hollolan kunnan toimintakulttuurin jalkauttaminen	Noudatetaan kunnan ohjeita. Ympäristöterveysjohtaja osallistuu esihenkilövalmennukseen.	Ympäristöterveysjohtaja osallistui esihenkilövalmennukseen. Esihenkilöt osallistuvat kuukausittain järjestettävälle esihenkilötunnille, jossa käydään läpi henkilöstöhallinnon ajankohtaisia asioita.

Vastuutaho: **Silja Mäkelä**, ympäristöterveysjohtaja; **Hanna Lindholm**, eläinlääkintähuollon päällikkö

Strategian ohjelma	Strategian toteutumisen tukeminen monikanavaisella aktiivisella viestinnällä ja markkinoinnilla ja mediatyöllä.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.8.2025
Viestinnän vuosikello laaditaan vuosittain.	Viestinnän vuosikellon toteutuminen terveydensuojelun vastuualueella. Aktiivinen viestintä some-kanavissa.	Ennalta suunniteltua viestintää on toteutettu vuosikellon mukaisesti. Päijät-Hämeen ympäristöterveyden some-kanavilla on julkaistu 27 julkaisua ajalla 1.1.–31.8.

Vastuutaho: **Silja Mäkelä**, ympäristöterveysjohtaja; **Hanna Lindholm**, eläinlääkintähuollon päällikkö

Strategian ohjelma		Ennaltaehkäisevän toimintamallin vahvistaminen
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.8.2025
Osallistutaan aktiivisesti alueellisiin varautumisen työryhmiin muiden toimijoiden kanssa.	Työryhmiin osallistuminen	PHvesiturva on kokoontunut 6.3. ja epidemiaselvitystyöryhmä 29.4. Näissä molemmissa järjestävä taho on Päijät-Hämeen ympäristöterveys. Syksyn kokousten ajankohdat on sovittu. Lisäksi on pidetty kaikkien varautumisen yhteistyöryhmien järjestäytymiskokous.

Vastuutaho: **Silja Mäkelä**, ympäristöterveysjohtaja, Koko henkilöstö

Ilmasto- ja ympäristötavoitteet

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.8.2025
Potilasasiakirjojen toimittaminen eläinten omistajille sähköisesti	90 prosenttia potilasasiakirjoista (vuonna 2023 noin 50 prosenttia)	Yli 90 % tilakäyntien asiakirjoista toimitetaan sähköisesti. Vastaanotokäyntien potilasasiakirjat toimitetaan sähköisesti kaikille niille omistajille, jotka haluavat asiakirjat sähköpostitse.

Vastuutaho: **Hanna Lindholm**, eläinlääkintähuollon päällikkö

Virkamatkojen vähentäminen	Virantoimitusmatkojen kilometrit 2023–2024 vs. 2025	Terveystensuojelun vastuualueella virantoimituskilometrejä on kertynyt edellisvuosia vähemmän. Tämä selittynee ainakin osittain sillä, että kesäajan kilometrikorvauksia laskutetaan vasta syksyllä. Kilometrien määrä ei kuitenkaan ole lisääntynyt vaan matkojen suunnittelu on vakiintunut käytännöksi. Eläinlääkintähuollossa virkamatkojen kilometrejä ei ole merkittävästi saatu vähennettyä.
----------------------------	---	---

Vastuutaho: **Silja Mäkelä**, ympäristöterveysjohtaja; **Hanna Lindholm**, eläinlääkintähuollon päällikkö

Tuloslaskelma, 1 000 euroa	Tilinpäätös 2024	Toteuma 1–8/2024	Talousarvio 2025	Toteuma 1–8/2025	Toteuma- %	Määrärahaa jäljellä
Liikevaihto	3 255	2 479	3 340	2 482	74,3 %	858
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0	1	—	-1
Materiaalit ja palvelut	-871	-517	-845	-538	63,6 %	-307
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-37	-25	-36	-20	54,4 %	-16
Ostot tilikauden aikana	-37	-25	-36	-20	54,4 %	-16
Palvelujen ostot	-833	-492	-809	-518	64,1 %	-291
Henkilöstökulut	-2 164	-1 369	-2 275	-1 427	62,7 %	-848
Palkat ja palkkiot	-1 653	-1 044	-1 744	-1 098	63,0 %	-646
Henkilösivukulut	-511	-325	-531	-329	61,9 %	-202
Eläkekulut	-433	-282	-462	-285	61,8 %	-176
Muut henkilösivukulut	-78	-43	-69	-43	62,8 %	-26
Liiketoiminnan muut kulut	-221	-143	-220	-141	64,4 %	-78
Liikelyijäämä (-alijäämä) yhteensä	0	449	0	377	—	-377
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	0	449	0	377	—	-377

Päijät-Hämeen työllisyysalue

Vastuhenkilö: Anne Tapaila, työllisyysaluejohtaja

Työllisyysaluejohtajan katsaus

TE24-uudistuksen käynnistämismvuosi

Työvoimapolvelujen toiminnan vakauttaminen alkoi toden teolla ensimmäisen toimintavuoden toisella vuosikolmanneksella. Kesäkuun alussa henkilöstö siirtyi substanssitiimeistä aluetoimistopäällikköjen alaisuuteen, tavoitteena lisätä työntekijöiden työhyvinvointia. Kevään työhyvinvointikyselyssä tuli ilmi mm sisäisen viestinnän haasteita, jotka johtuivat mm. siitä, että substanssitiimien palaverit olivat eri aikaan viikolla. Kesälomien jälkeen aluetoimistojen viikkopalaverit ovat pidetty samaan aikaan, ja niissä käydään pääasiallisesti johtoryhmän päätöksiä, aluetoimistojen omien asioiden lisäksi. Vakiintuneen aluetoimistomallin yhteydessä, määräaikaiset virkasuhteet vakinaistettiin (viisi henkilöä) ja vakinaiset työnlvältysasiantuntijat aloittivat kesäkuun alussa. Henkilöstön määrä on kuluneella kaudella 69 vakituista työntekijää ja yksi määräaikainen. Tavoiteltu henkilöstön määrä toimintavuodelle on 70 henkilöä.

KEHA-keskus tuottaa kaikille työllisyysalueille syksyn 2025 alueelliseen yhteistyö- ja seurantakeskusteluihin laajennetun tilastokatsauksen ajalta 1.–6.2025. Katsauksessa nousi myönteisinä nostoina mm. palvelusuunnitelmien ajantasaisuus (62 prosenttia), mikä oli selkeästi maan keskiarvoa (54 prosenttia) korkeampi. Aloitettujen työvoimakoulutusten määrä oli myös viime vuoden tasoa korkeampi, mikä on poikkeuksellista verrattuna muihin työllisyysalueihin. Asiakkaiden peruslausuntojen käsittelyaika ylitti tavoiteajan, johtuen alkuvuoden työnhakijoiden ruuhkautuneesta tilanteesta ja toiminnan käynnistämisestä. Työnhakijaksi ilmoittautuneen työttömyysturvaselvitys tehtiin pikaisesti ja aikataulussa, mutta asiakkaiden syvälinen alkuhaastattelu jouduttiin tekemään viiveellä. Alkuhaastattelujen aikataulu onnistuttiin saamaan lähelle tavoiteaikataulua kesäkuun aikana.

Tilastokatsauksen yhteydessä on myös valtakunnallisesti todettu, että nyt käytössä olevat mittarit sopivat valtion tuottamien työvoimapolvelujen arviointiin, mutta todentavat huonosti nykyisen kuntavetoista toimintamallia. Esimerkiksi aktivointisuunnitelma kertoi valtion toiminnassa, miten hyvin palveluihin oli ohjautunut asiakkaita, mikä ei välttämättä kertonut mitään palvelujen vastaavuudesta asiakkaan tarpeisiin. Nyt toteutettavassa kysyntälähtöisessä työnlvältyksessä, palveluihin ohjautuminen ei ole päätavoite, vaan työllistyminen mahdollisimman pian. Kuntien työttömyysturvarahoituksen malli, muuttui myös merkittävästi vuoden alusta. Tämä tarkoittaa sitä, että kunta maksaisi niin palveluista, kuin samaan aikaan osansa työttömyysetuudesta valtiolla. Tämän takia palveluihin ohjataan asiakkaita hyvin harkitusti.

Palveluiden rakennemuutosta kohti kuntien tuottamia palveluita on tehty palvelusopimuksilla työllisyysalueen ja kuntien välillä. Kuntakohtaisella sopimuksella mahdollisesta järjestämisestä, tai muiden palveluiden, toteuttaminen kuntakohtaisesti. Sopimuksia ja niiden sisältämiä palveluita on tehty kuntien resurssien mukaisesti. Käynnistymisvaiheen jälkeen rakennetta voidaan edelleen kehittää yhteistyössä vastaamaan kuntakohtaisia tarpeita. Tällä kaudella on viety eteenpäin kuntien mahdollisuutta käyttää rajoitetusti työvoimaviranomaisen asiakasjärjestelmää A-TMT.

Työnantajakontaktien määrää on myös perinteisesti seurattu TE-palveluiden osalta. Päijät-Hämeen työllisyysalueella on tehty selkeä päätös, että suoraan työnantajakontaktointia tekevät kuntien elinkeino- ja työllisyystoimijat yhdessä maakunnallisen elinvoimayhtiö Ladecin kanssa. Työnantaja- ja yritys yhteistyötä tehdään verkostomaisesti aluetoimistoittain, ja työvoimapolvelut vastaavat luonnollisesti todelliseen tarpeeseen, muun muassa ehdokasasettelua tehdään aktiivisesti.

Työttömyystilastoista nostetaan esiin myös työnhakijoiden määrä työvoimasta, joka Päijät-Hämeessäkin on elokuussa 11,2 prosenttia (4 039 työnhakijaa), vuoden takaisesta kasvua 387 henkilöä. Mutta tarkasteltaessa laajaa työttömyyttä (työttömät, lomautetut, työllistämistä edistävissä palveluissa ja koulutuksessa olevat) ei koko

alueen kuntien laajan työttömyyden piirissä olevien asiakkaiden määrä ole kasvanut kuin 111 henkilöä, kokonaismäärän ollessa 5 013. Kokonaisasiakasmäärä on kasvanut 153 henkilöä, kokonaismäärän ollessa 6 157 henkilöä. Työllistämistä edistäviksi palveluiksi lasketaan seuraavat toimenpiteet; työllistäminen palkkatuella, työkokeilu ja valmennukset.

Sidonnat koostuvat Yleisen avustusjärjestelmä (YA) kautta kulkevista, ja ennen kesäkuuta 2023 myönnettyistä paperilla käsiteltävistä palkkatuista. Vuoden 2025 kokonaisbudjetti koostuu talousarviosta ja valtion maksamasta korvauksesta laskennallisesti vuodelle 2024 kohdistuneista maksuista. Keskeistä on sopeuttaa talousjärjestelmä aiempaan kulurakenteeseen, jossa kuntakohtaisuudella ei ole ollut merkitystä (ELY-alueaso). Aiempi kustannusrakenne palkkatuen osalta on ollut siis erilainen kuin nyt toteutettava talouskehys. Tämä näkyy kuntien erilaisina sidontaprosentteina ja työllisyysalueen mahdollisuutena sitoa päätöksillä etuusia.

Palvelukuvaus

Työvoimapalvelujen palveluprosessi on lakisäätöinen. Työllistymistä edistäviä palveluita on lakisäätöisiä ja vapaaehtoisia. Päijät-Hämeen työllisyysalue tuottaa lakisäätöisiä työvoimapalveluita sopimuskuntien kuntalaisille, työttömille työnhakija-asiakkaille ja yritysasiakkaille. Työllisyysalueen sopimuskunnat tuottavat valitsemiaan vapaaehtoisia palveluja tukemaan kuntalaistensa työllistymistä ja yritystensä osaavan työvoiman saantia, lisäten näin oman kuntansa ja koko alueen elinvoimaa.

Toimintaprosessi: Työvoimapalvelujen kartoittava alkupalveluprosessi jaottelee asiakkaat työllistymisessä tukea tarvitseviin, ja ilman tukea työllistyviin. Näin varmistetaan palvelujen ja toimenpiteiden kohdentaminen niistä eniten hyötyville. Tukea tarvitsevien tarpeet kartoittamalla asiakkaat ohjataan joko osaamisen kehittämisen tai monialaisten palvelujen piiriin. Työnantajapalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä osaamisen kehittämisen asiantuntijoiden kanssa, millä varmistetaan työvoiman kohdentaminen työllistävälle alueille. Työllisyysalueella tavoitellaan ketteriä lähipalveluja vastuukunnan strategian mukaisesti.

Kohderyhmät: Suoraan työllistyville tuotetaan tietoa alueen työvoimatarpeista, jota tuottaa maakunnan elinvoimayhtiö. Nuoria, jotka ovat ilman koulutusta ovat erityisryhmä, joita tuetaan yhdessä nuorten Ohjaamopalvelujen ja ammatillisten oppilaitosten kanssa kohti ammatillista koulutusta. Asiakkaat, joilla todetaan työkyvyn haasteita, ohjataan moniammatillisiin palveluihin.

Palvelut: Työllisyysalueella tarjotaan työvoimapalveluja ja/tai toimenpiteitä kohdennetusti eri kohderyhmille. Palveluja tullaan järjestämään uudelleen siten, että vähennetään merkittävästi niitä palveluja, jotka eivät todennäköisesti johda pysyvään työllistymiseen tai paranna merkittävästi työnhakijan mahdollisuuksia siirtyä työelämään.

Palvelujen tuottaminen: Työvoimapalvelujen ostopalveluissa suositetaan innovatiivisia ratkaisuja ja tulosperusteista hankintaa. Työllisyysalueen kuntien tuottamat vapaaehtoiset palvelut ovat merkittävässä roolissa. Kumppanuusmallilla tuotettavia palveluja kehitetään edelleen ensi vuoden aikana, sillä jatkossa palvelujen tuottamisessa tulisi hyödyntää sidosryhmiä ja koko ekosysteemiä entistä enemmän. Työvoimakoulutuksiin haakeutumisessa käytetään apuna asiakaslähtöistä hakumallia yhteistyössä ammatillisen oppilaitoksen kanssa. Työllisyysalue tuottaa kotoutumiseen liittyvät lakisäätöiset palvelut niiden piiriin kuuluville työnhakija-asiakkaille.

Palvelusuunnitelma 2025

Vuoden 2025 päätavoitteena on toiminnan käynnistäminen ja sen vakiinnuttaminen myöhemmin. Toiminnan visiona on tarjota vaikuttavia lähipalveluja. Tämä visio on ollut keskiössä koko valmisteluprosessin ajan ja tulee olemaan keskeinen myös toiminnan käynnistyttyä. Vision ydin perustuu tiiviiseen yhteistyöhön työllisyysalueen kuntien kanssa, sillä lähipalvelujen vaikuttavuutta voidaan parantaa hyödyntämällä tehokkaammin paikallista ekosysteemiä ja alueellisia erityispiirteitä. Tavoitteena on luoda palvelumalli, joka vastaa paikallisiin tarpeisiin ja edistää kestävästä työllistymisestä. Tämä edellyttää jatkuvaa vuoropuhelua kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa sekä joustavien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämistä, jotka tukevat työnhakijoiden polkua työelämään.

Palveluiden käynnistämistä tukee myös maakuntaliiton ja alueen sidosryhmien kanssa yhdessä työstetty työllistymisen edistämishjelma, jossa mukana ovat molemmat työvoimaviranomaiset niin Päijät-Hämeen työllisyysalue kuin myös Lahden kaupunki. Työllistämisen edistämishjelmalla pyritään nostamaan koko maakunnan veto-, luno- ja pitovoimatekijöitä sekä vakiinnuttaa kuntien tuottamat työvoimapalvelut koko maakunnassa.

Päijät-Hämeen työllisyysalue aloittaa toimintansa 1.1.2025 alkaen, jolloin lakisääteisten tehtävien osalta toiminta käynnistyy sekä henkilöstöä siirtyy liikkeenluovutuksella Hämeen TE-toimistosta ja ELY-keskuksesta sekä KEHA-keskusta. Siirtyvän henkilöstön kanssa aloitetaan välittömästi yhteistoimintaneuvottelut, joiden tavoitteena on saada henkilöstö sijoitettua organisaation eri tehtäviin. Näin toimintaedellytykset saadaan mahdollisimman taroituksenmukaisiksi muun muassa tehtävänkuvien ja työskentelypaikan osalta. Tämä vaikuttaa suoraan työllisyysalueen toiminnan käynnistymiseen, koska siirtyvä henkilöstö (noin 60 henkilöä) on yhteistoimintaneuvotteluiden piirissä.

Yhteistoimintaneuvotteluiden käynnistäminen heti toiminnan aloittaessa luo tietynlaisen haasteen toimintaympäristölle, joka saattaa näyttäytyä palveluiden hitautena. Tästä huolimatta työvoimapalvelut käynnistetään heti tammikuun alusta vuonna 2024 rekrytoitujen palvelupäälliköiden avulla, jotka priorisoivat toiminnan sujuvaan käynnistymiseen sekä liikkeenluovutuksen onnistumiseen. Vuoden aikana toimintaedellytykset vakiinnutetaan ja toimintaa kehitetään niin, että työvoimapalveluiden tuottaminen uudella tavalla on tarkoituksenmukaista sekä ketterää.

Päijät-Hämeen työllisyysalueen toiminnot jakaantuvat yhdeksään kuntaan, mutta isompia aluetoimistoja on Hollolassa, Heinolassa ja Orimattilassa. Näistä kolmesta isommasta aluetoimistosta palveluaan muita kuutta kuntaa paikallisesti, niin että 1) Hollolasta palveluaan sekä Asikkalan että Padasjoen asiakkaita, 2) Heinolasta palveluaan sekä Hartolan että Sysmän asiakkaita ja 3) Orimattilasta palveluaan sekä Iitin että Kärkölan asiakkaita. Edellä kuvattu paikallinen palvelu tuotetaan niin, että asiakas saa palvelua kotikuntansa tiloissa ja työvoimaviranomaisen henkilöstö siirtyy tietyin ennalta sovituin tavoin kyseiseen kuntaan. Myös muut kuin työvoimaviranomaisen tuottamat palvelut on tarkoitus tuottaa paikallisesti muun muassa kuntien omat palvelut sekä mahdolliset ostopalvelut.

Työvoimapalveluiden järjestämisen keskiössä on edellisten lisäksi yhdenvertaiset palvelut niin henkilö- kuin yritysasiakkaiden osalta. Tavoitteena on edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa sekä syrjimättömyyttä palveluita tarjotessa, kehittäessä sekä tiedottaessa. Yhtenä elementtinä on huomioitu myös heikommissa työmarkkina-asetmassa olevien asiakasryhmien kohdalla myönteinen erityiskohtelu, jotta pysyvästi työtä vailla oleville ryhmille löytyisi oikea palvelu ja tilanteella ratkaisu.

Työllisyysalueen käynnistymisen ja tulevan kehityksen kannalta alueen johtoryhmän keskeisin tavoite on varmistaa, että asiakastyötä tekevä henkilöstö voi onnistua työssään. Tiedolla johtamisen tavoitteena on luoda selkeät palvelumanuaalit ja tarjota tarvittavat työkalut asiakastyöhön sekä tuottaa jatkossa raportointia vaikuttavuudesta päätösten tueksi. Työllisyysalueen sisällä huokoinen ja verkostomainen toimintamalli mahdollistaa tiedon liikkumisen, mikä tukee asiakkaan työllistymistä. Tämä toimintamalli mahdollistaa myös ketterämmän palvelun alueen yrityksiä ja työnantajia, joita palveluaan sujuvasti yhdessä alueen kuntien elinkeinopalveluiden, maakunnallisen kehittämisyrityksen sekä Lahden kaupungin kanssa.

Hollola

Työllisyysalueella tavoitellaan vuoden aikana lakisääteisten palvelujen sujuvaa toimintaa, tarjoten palveluja kohdentaen vain työllistymistä edistäviin tai työkykyä arvioiviin palveluihin. Tiivis kumppanuusmalli alueen kuntien kanssa mahdollistaa henkilökohtaisten ja vaikuttavien vapaaehtoisten palvelujen tuottamisen. Yhteisellä toimintamallilla saadaan vaikuttavuutta koko alueelle sekä maakuntaan. Ketterien työvoimapalvelujen tavoitteena on edistää työttömien työnhakijoiden nopeaa työllistymistä ja yritysasiakkaiden osaavan työvoiman saantia.

Työvoimapalveluiden oman tuotannon lisäksi asiakkaille tarjotaan ostopalveluina erilaisia palveluita sekä koulutuksia. Vuonna 2024 Hollola kilpailutti yhdessä Lahden kaupungin kanssa kotoutumiskoulutuksen, jota tarjotaan alueen työttömille työnhakijoille, jotka kuuluvat kotoutumislain piiriin. Tämän lisäksi järjestetään erilaisia työvoimakoulutuksia yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa muun muassa aloittavien yrittäjien koulutus, +55- vuotiaiden muutosturvakoulutus sekä erinäiset korttikoulutukset. Edellä mainittujen lisäksi tarkoitus hankkia tarpeen tullen lisää- ja täydennyskoulutuksia henkilöasiakkaiden osaamisen vahvistamiseksi. Osa koulutuksista järjestetään yhteistyössä Lahden kaupungin sekä koulutuksen järjestäjien kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet

Strategian ohjelma		Yritys- ja työllisyyspalvelut palvelevat yritysten menestystä ja sijoittumista alueelle
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.8.2025
Työllisyysalue antaa lausunnon asiakkaan työttömyysturvasta ja tarjoaa lakisääteiset työllisyyspalvelut alueensa työnhakijoille alkaen 1.1.2025.	Työvoimapalvelut tuotetaan lain asettamissa rajoissa ja määrärajoissa.	Ajalla 1.6.2025 / KEHA Palvelusuunnitelmien ajantasaisuus (62 %) on selvästi maan keskiarvoa (54 %) parempi. Alkuhaastattelut on järjestetty keskimäärin 34 arkipäivässä, mikä ylittää selvästi tavoitteen (5 päivää) ja koko maan keskiarvon, mutta järjestämisaika lyheni selvästi kevään edetessä. Peruslausuntojen käsittelyaika ylitti tavoiteajan, mutta touko-kesäkuussa päästiin tavoiteajan sisään. Selvityspyynnöllisten lausuntojen käsittelyaika on pysynyt tavoitteessa.

Vastuutaho: **Anne Tapaila**, työllisyysaluejohtaja

Ilmasto- ja ympäristötavoitteet

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.8.2025
Työllisyysalue sitoutuu Hollolan kunnan ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin kannustamalla työntekijöidensä sopimuskuntien välisen liikkumisen yhteiskyydeillä järjestettäväksi.	Asiakastyöhön liittyviä työmatkoja sopimuskuntiin tehdään lähtökohtaisesti aina yhteiskyydeillä. Toteutuneita määriä seurataan kuluvan vuoden aikana.	Työllisyyspalvelujen työmatka-ajoista oli yhteiskyytejä edelleen yli 50 %
Työllisyysalue sitoutuu Hollolan kunnan ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin tavoittelemalla paperiton toimisto – mallia.	Toimistossa pyritään toteuttamaan paperiton toimisto – mallia. Ohjataan henkilöstöä tekemään muistiinpanot sähköisesti, ja mahdollisuuksien mukaan toteutetaan päätökset vain sähköisinä.	Paperiton toimisto –mallia toteutetaan suunnitelman mukaisesti.
Hankinnoissa noudatetaan Hollolan kunnan ilmasto- ja ympäristötavoitteiden hankintalinjauksia.	Noudatetaan kestävän kehityksen periaatteita. Seurataan toteutuneiden hankintojen osalta tavoitteiden toteutumista.	Kuluneella kaudella ei ole tehty erityisiä hankintoja.

Vastuutaho: **Anne Tapaila**, työllisyysaluejohtaja

Tuloslaskelma, 1 000 euroa	Tilinpäätös 2024	Toteuma 1–8/2024	Talousarvio 2025	Toteuma 1–8/2025	Toteuma- %	Määrärahaa jäljellä
Liikevaihto	-	-	8 345	6 259	75,0 %	2 086
Liiketoiminnan muut tuotot	-	-	0	22	—	-22
Muut tuet ja avustukset	-	-	1 212	1 212	100,0 %	0
Materiaalit ja palvelut	-	-	-1 254	-488	38,9 %	-765
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-	-	-15	-13	87,8 %	-2
Ostot tilikauden aikana	-	-	-15	-13	87,8 %	-2
Palvelujen ostot	-	-	-1 239	-475	38,4 %	-764
Henkilöstökulut	-	-	-3 776	-2 525	66,9 %	-1 251
Palkat ja palkkiot	-	-	-3 051	-2 039	66,8 %	-1 013
Henkilösivukulut	-	-	-725	-487	67,1 %	-238
Eläkekulut	-	-	-640	-419	65,5 %	-220
Muut henkilösivukulut	-	-	-85	-67	79,0 %	-18
Liiketoiminnan muut kulut	-	-	-4 527	-2 320	51,2 %	-2 207
Liikelylijäämä (-alijäämä) yhteensä	-	-	0	2 159	—	-2 159
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-	-	0	2 159	—	-2 159

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue

Vastuutaho: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Palvelualuejohtajan katsaus

Vuoden 2025 osalta suuri painoarvo on strategisten ohjelmien toteuttamisessa. Ohjelmien tavoitteet ovat palvelualueen kehittämistyön pohjana nyt ja tulevana vuosina. Uutta toteutukseen tuo se, että toimenpiteet avataan eri ikäryhmien osalta erikseen. Lasten ja nuorten osalta on jo paljon toimintamalleja, mutta työikäisten ja ikäihmisten toimintamalleja kehitetään lisää. Ikäihmisten osalta määräaikainen senioriohjaaja on tuonut hyvän lisäyksen ikäihmisten osallisuuteen ja toiminnallisuuteen. Senioriohjaaja on tullut tarpeeseen ja tätä hyvää työtä haluamme jatkaa myös seuraavina vuosina.

Varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja vapaa-aikapalveluihin jokaiselle kohderyhmälle kuulluksi tulemisen malli. Valtuustossa hyväksyttyjen suunnitelmista muokataan uutta hyvinvointisuunnitelmamallia. Ennakoivaan hyvinvointiin pureudutaan liikunnan, ruoan, mielen ja päihdetyön kautta. Yhtenä osa-alueena kiusaamisen ehkäisemisen- ja päihdetyön suunnitelma. Sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen puututaan some-turva-ohjelman avulla kaikilla kouluilla. Perhekeskustuksen kehittämistä jatketaan ja tässä on elintärkeä yhteistyö uuden hyvinvointialueen kanssa. Kuntalaisten harrastustoiminnan kehittäminen ja mahdollistaminen eri tavoin jatkuu vuoden 2025 aikana. Monta luontoa-opintokokonaisuus etenee varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta lukuvuoden 2024–2025 aikana ja laajentuen koskettamaan myös muita kohderyhmiä seuraavina vuosina.

Syksystä 2024 lähtien opetussuunnitelman mukaista uimaopetusta järjestetään kunnan ulkopuolella oman uimahallin peruskorjauksen takia. Oppilaiden uimahallikuljetukset tuo lisäyksiä kuljetuskustannuksiin. ICT-kustannukset myös nousevat, koska toteutamme tieto- ja viestintäteknologiastrategian mukaista oppilaiden henkilökohtaisten laitteiden hankintaa. Kustannuksien kallistuminen näkyy materiaaleissa, ostoissa sekä koululaiskuljetuksissa.

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen tehtävänä on omalla työllään, yhdessä muiden toimijoiden kanssa, pyrkiä varmistamaan kokonaisvaltainen ja monialainen hyvinvointityö ja huomioida maakunta- ja SOTE-uudistuksen vaikutukset toimintaympäristöön. Muutoksessa sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen keskeinen tehtävä on toiminnallisuuden varmistaminen, jotta kuntaan jäivät peruspalvelut vastaavat mahdollisimman hyvin kuntalaisten tarpeisiin.

Varhaiskasvatuksessa toimintaa kehitetään ja sopeutetaan joustavasti vastaamaan hoidontarvetta. Osallistumisasteen nousu on myös mahdollinen vuoden 2025 aikana, jolla voi olla vaikutusta paikkojen saatavuuteen. Varhaiskasvatuksen palvelutarpeeseen vaikuttaa paljon asiakkaiden valinnat, joten sen ennustettavuus on usein vaikeaa.

Perusopetuksessa vuoden 2025 palveluverkkomuutos muokkaa palveluverkkoa. Valtuuston 17.2.2020 päätöksen §6 mukaisesti Tiilikankaan koulun toiminta päättyy 1.8.2025 alkaen ja Tiilikankaan koulun oppilaat sekä henkilökunta sijoitetaan uusiin tiloihin 1.8.2025. Kunnanhallitus teki Tiilikankaan lähikoulun määräytymisestä päätöksen 13.1.2025 muutosesityksen mukaisesti. Kunnanhallituksen päätöksen jälkeen järjestettiin 16.1.2025 tiedotustilaisuus huoltajille Heinsuon koululla. Tämän jälkeen sivistys- ja hyvinvointivaliokunta on tarkentanut oppilaaksioton perusteita kokouksessaan 19.2.2025.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti 19.2.2025, että Salpakankaan- ja Heinsuon koulujen väliset oppilassiirrot koskevat vuosiluokkia 5–7. Musiikin painotettu opetus järjestetään Salpakankaan koululla ja siirrot eivät koske valintakokeen perusteella painotettuun opetukseen valittuja oppilaita, koska painotettua musiikinopetusta ei järjestetä Heinsuon koululla.

Heinsuon kouluun siirrettiin tarvittava määrä 5–7 vuosiluokan oppilaita, joiden koulumatkan pituus Heinsuon kouluun on lyhin Hollolan kunnan koulukuljetusperiaatteiden mukaista reittiä pitkin. Tarvittava siirrettävien oppilaiden määrä määräytyi Salpakankaan ja Heinsuon koulujen perustettavien opetusryhmien perusteella. Ryhmät perustettiin muodostaen sekä Salpakankaan että Heinsuon kouluun tarkoituksen mukaiset valiokunnan päättämän ryhmäkoon mukaiset opetusryhmät.

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin esihenkilöiden kanssa työstettiin huhtikuussa Päijät-Hämeen seudullisessa sivistysjohtajien verkostolle tilannekuvaa kunnan palveluista. Kunnan piti tehdä viisi nostoa yhdessä muodostettavaan lasten, nuorten ja perheiden tilannekuvaan. Hollolan sivistys- ja hyvinvointipalveluiden nostot olivat seuraavanlaiset:

- Lasten ja nuorten hyvinvointia haastavat kasvavat mielenterveyden ongelmat, kouluakäymättömyys ja tunne-elämän haasteet.
- Liikkumattomuus ja ruutuajan lisääntyminen heikentävät sekä lasten että aikuisten arjen tasapainoa ja terveyttä.
- Vanhemmuuden tuen tarve ja lasten yksilöllinen tuen tarve ovat kasvussa, mikä korostaa ennaltaehkäisevien palveluiden merkitystä.
- Resursointi varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja erityisopetuksessa on kunnossa, mutta kelpoisen henkilöstön saatavuus aiheuttaa paineita.
- Monialainen yhteistyö, kattavat liikunta- ja nuorisopalvelut sekä toimivat asiakaspalvelumallit tukevat perheiden arkea ja vahvistavat yhteistä tekemistä.

Paimelan päiväkotij- ja koulurakennuksessa tehtiin alkuvuodesta 2025 kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus sekä altistamisolosuhteiden arviointilausunto. Tutkimusten perusteella laadittu arvio koko rakennuksen korjaustarpeesta osoittautui laajaksi. Rakennuksen korjaustarpeen vuoksi lasten siirtäminen väistötiloihin 1.8.2025 alkaen lukuvuodeksi 2025–2026 on todennäköinen toimenpide. Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti Paimelan yksikön siirrosta väistötiloihin lukuvuodeksi 2025–2026 huhtikuun kokouksessaan.

Yhteistoiminnallinen henkilöstön tiedotus- ja kuulemistilaisuus, Paimelan ja Kalliolan koulun ja päiväkodin sekä Kukkilan päiväkodin henkilöstölle ja perhepäivähoitajille järjestettiin Kalliolan koululla 3. huhtikuuta 2025. Lasten huoltajille ja kuntalaisille pidettiin asiasta tiedotus- ja kuulemistilaisuus samana päivänä Kalliolan koululla.

Kunnan talousarviossa ei ole määrärahoja kohteen laajaan korjaamiseen, joten asia edellyttää valtuuston käsittelyä. Valtuustokäsittelyn valmistelun pohjaksi, kunnanhallitus tarvitsee vaihtoehdot koulurakennuksen osalta, sekä opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämisen näkökulmasta. Vaihtoehtotarkastelun tueksi kunnanhallitus päätti pyytää 31.3.2025 kokouksessaan lausunnon sivistys- ja hyvinvointivaliokunnalta sekä elinvoimavaliokunnalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleman perusopetuslain muutoksen seurauksena oppimisen tuki uudistuu esi- ja perusopetuksessa. Laki perusopetuslain muuttamisesta (1090/2024) on hyväksytty 30.12.2024 ja lainsäädännön muutos tulee pääosin voimaan 1.8.2025.

Perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muutoksesta johtuen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet on päivitetty. 1.8.2025 voimaantulevat perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet on julkaistu ePerusteet -palvelussa helmikuussa 2025. Ensimmäisistä muutokset opetussuunnitelman perusteissa liittyvät oppimisen ja koulunkäynnin tukea käsittelevän luvun uudistamiseen kokonaan.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti 16.4.2025 hyväksyä Keskuskatu 4:n vuokraamisen toistaiseksi vapaa-aikapalveluiden toimitilaksi 1.8.2025 alkaen. Tilaa käytetään Hollolan kunnan vapaa-aikapalveluiden toimintoihin ja ensisijainen käyttötarkoitus on avoin nuorisotilatoiminta.

Uuden valtuustokauden ensimmäinen sivistys- ja hyvinvointivaliokunnan kokous pidettiin 20.8.2025. Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta hyväksyi kokouksessa Hollolan esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman, joka tuli voimaan 1.8.2025 alkaen liittyen tuen uudistukseen. Paimelan yksikön jatkovalmisteluun liittyviin kysymyksiin annettiin vastaus kunnanhallitukselle. Kankaan koulun 10.8.2025 palosta annettiin tilannekatsaus. Kankaan koulu aloitti palon jälkeen väistötiloissa 11.8.2025 entisen Tiilikankaan koulun tiloissa.

Palvelualueen valmiussuunnitelma hyväksyttiin syksyllä 2024 sivistys- ja hyvinvointivaliokunnassa. Valmiussuunnitelman liitteiden päivittämistä jatketaan ja lisäämme toimintakortteja. Hyväksytty valmiussuunnitelma vaatii myös jalkauttamisen palvelualueen yksiköihin vuoden 2025 aikana.

Palvelukuvaus

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen toiminta on pääosin lakisääteistä tai lailla ohjattua. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue muodostuu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaa-aikapalveluiden vastuualueista. Vapaa-aikapalveluiden vastuualue pitää sisällään nuoriso-, kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sekä pakolais- ja maahanmuuttoasioiden kokonaisuudet. Sivistyksen -ja hyvinvoinnin palvelualue vastaa kyseessä olevien vastuualueiden toiminnan järjestämisestä, kehittämisestä, päätösten valmistelusta, toimeenpanosta ja seurannasta. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen toiminnan painopiste on huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista, oppimisesta ja sivistyksestä sekä mahdollistaa kuntalaisten omia toimintamahdollisuuksia.

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen palvelulupaukset

Varhaiskasvatus

Tarjoamme lapsiystävällistä palvelua ja meille mahtuu hirveen monta luontoa.

- Kohtaamme jokaisen lapsen
- Kuuntelemme ja kasvatamme yhdessä
- Toimimme luotettavasti ja teemme turvallista arkea
- Teemme saumatonta yhteistyötä eri ammattilaisten kanssa

Perusopetus

Osallistumme ja opimme yhdessä uusissa ympäristöissä tulevaisuutta varten.

- Huomioimme opetuksessa oppilaiden yksilölliset tiedot ja taidot
- Varmistamme oikea-aikaisen kasvun ja oppimisen tuen
- Hyödynnämme kaikkien osaamista ja vahvuuksia
- Tuemme vanhemmuutta

Vapaa-aikapalvelut

Mahdollistamme kuntalaisille omanlaista, onnellista ja yhteisöllistä arjen hyvinvointia.

- Edistämme kuntalaisten vapaa-ajan toimintaa ja harrastamista
- Kehitämme yhdessä ja monialaisesti hyvinvointia tukevia rakenteita
- Tuemme kuntalaisten aktiivista ja turvallista elämää

Palvelusuunnitelma 2025

Hollolan varhaiskasvatuksessa edistetään lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhdessä lapselle tärkeiden aikuisten kanssa. Lapsi aloittaa kotoisan polkunsä ympärillään luotettavat ja turvalliset varhaiskasvatuksen aikuiset.

Varhaiskasvatukseen mahtuu monta luontoa – moniammatillinen henkilöstö huomioi jokaisen lapsen yksilönä mahdollistaen lapsen hyvän päivän toteutumisen. Varhaiskasvatus tarjoaa perheystävällistä palvelua eloisissa ja kotoisissa oppimisympäristöissä, vehreän luonnon juurella.

Kouluissa oppiminen perustuu aktiiviseen toimintaan ja yhdessä tekemiseen lapsia ja perheitä osallistamalla. Oppimisella on monta luontoa. Koulut ja lähiympäristö on tehty toimintaa varten. Nykyaikaiset opetuskokonaisuudet murtavat rajoja. Oppilaat kohdataan yksilönä heidän koulupolullaan.

Hollolan vapaa-aikapalveluiden toiminnan keskiössä on hyvinvoiva kuntalainen. Tarjolla on kaikille toimivat ja laaja-alaiset, aikaan ja ilmiöihin reagoivat palvelut, joista löytyy jokaiselle jotakin. Vapaa-aikapalveluiden tärkein tehtävä on mahdollistaa kuntalaisille moninaiset mahdollisuudet omanlaiseen vapaa-ajan viettoon ja hyvinvoinnin tukeen. Tähän pääsemme tekemällä asioita yhdessä kuntalaisten, yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Tavoitteen toteuttamiseen tarvittava määräraha	Toteuma 31.8.2025
Digikompetenssin vahvistaminen Kehitetään uusia ja vanhoja käytänteitä, malleja, toimintatapoja, työn/palvelun tekemisen/toteuttamisen tapoja. Hyödynnetään uusia digitaalisia areenoja toiminnan toteuttamisessa. osaamisen hankkiminen ja kehittäminen (henkilöstö, lapset ja nuoret) • uudet kyvyt, valmiudet, keinot ja tavat toimia ja toteuttaa toimintaa sekä asiakaspalvelua • kyvykkyys toimia tavoitteellisesti digitaalisissa ympäristöissä vahvistuu.	Varhaiskasvatuksessa 1 digilaite/7 lasta • lähtötaso 90 %, tavoitetaso 100 % Henkilökohtainen digilaite käytössä kaikilla 3–6 – ja 7–9 –luokkalaisilla • lähtötaso 3–5 ja 7–8 luokkalaisilla digilaite Perusopetuksen opetushenkilöstöllä henkilökohtainen työpuhelin • lähtötaso 75 %, tavoitetaso 2025 100 % Varhaiskasvatuksella ryhmäkohtainen puhelin käytössä • Lähtötaso 70 %, tavoitetaso 100 %	Digilaitteiden vuokrat 3–6 luokkalaiset ja 7–9 luokkalaiset sekä varhaiskasvatus.	Varhaiskasvatuksessa digilaiteläykykset ovat valmistelussa. Perusopetuksessa henkilökohtainen digilaite on käytössä kaikilla 3–6–luokkalaisilla ja 7–9 –luokkalaisilla. Henkilökohtainen työpuhelin on käytössä 95 %:lla perusopetuksen henkilöstöllä. Varhaiskasvatuksella ryhmäkohtainen puhelin käytössä 95 %:lla ryhmistä.

Vastuutaho: **Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä**

Ilmasto- ja ympäristötavoitteet

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.8.2025
Ympäristökasvattajien ja aktivaattorien toiminta Hollolassa.	Lähtötaso: Kaikissa varhaiskasvatusyksiköissä on luontoaktivaattoreita tai kestävän kehityksen kehittämissryhmän jäseniä. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on koulutettu henkilöitä koko vastuualueen kokonaisresurssiksi. Tavoitetaso: Vastuuhenkilöt tapaa- vat säännöllisesti, koulutautuvat ja jalkauttavat toimintatapoja omissa yksiköissään suunnitelmallisesti.	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ympäristökasvattajat ovat koontuneet suunnittelemaan montaluontoa opinpolun jalkautusta. Varhaiskasvatuksessa on toteutettu kaksi koulutusta ympäristöteemalla touko- ja kesäkuussa 2025. Varhaiskasvatuksen kestävän kehityksen kehittämissryhmäläisillä on toteutunut yhteinen tapaaminen alkuvuodesta sekä toukokuussa 2025, jossa on työstyetty kestävän kehityksen toimintasuunnitelmaa/vuosikelloa varhaiskasvatukseen. Hämeen ympäristökasvatuspäivään on osallistuttu huhtikuussa 2025 ja sen antia on jalkautettu yksiköissä. (Lammilla; ELY).

Vastuutaho: **Sanja Pokki**, varhaiskasvatuspäällikkö; rehtorit

Ympäristö- ja ilmastoasiat tilaisuuksissa ja tapahtumissa.	Lähtötaso: Kunnan omana toimintana järjestettävissä tapahtumissa ympäristö- ja ilmastoasiat huomioidaan. Tavoitetaso: Kiinnitetään kunnan avustamien ja yhteistyössä toteuttamien tapahtumien järjestelyissä huomiota jätehuollon ja lajittelun järjestämiseen ja ohjeistamiseen sekä energiankulutuksen ja päästöjen minimoimiseen. Tarjoiluissa suositaan kasvis- ja lähiruokaa. Mahdollistetaan ja kannustetaan etsimään vaihtoehtoisia kulkutapoja yksityisautoille.	Tapahtumat valmistelussa.
--	--	---------------------------

Vastuutaho: **Lassi Puodinketo**, vapaa-aikapäällikkö

Ympäristönäkökulmien huomioiminen yhdistysten avustuksissa.	Lähtötaso: Ympäristönäkökulmaa ei ole huomioitu avustuskriteereissä. Tavoitetaso: Esitetään yhdistyksille avustushakemusten yhteydessä kysymys ympäristöasioiden huomioimisesta ja kannustetaan avustuksia hakevia/saavia yrityksiä huomioimaan ilmasto- ja ympäristönäkökulmat omassa toiminnassaan.	Avustuskriteerit valmistelussa.
Vastuutaho: Lassi Puodinketo , vapaa-aikapäällikkö		
Materiaalien kestävyys, uudelleenkäyttö ja kierrätys.	Lähtötaso: Jätteen lajittelu ja kierrätys -toimintamallin rakentaminen on aloitettu. Tavoitetaso: Jätteen lajittelu ja kierrätys -toimintamalli on valmis. Uusien määräysten mukaisen lajittelun toteuttaminen yksiköissä, lajittelu osana kasvatustyötä mahdollistuu.	Toimintamalli on käyty läpi kaikissa perusopetuksen yksiköissä ja toimintamallin kartoitustyö jatkuu vielä varhaiskasvatussyksiköissä.
Vastuutaho: Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla ja vastuualueiden ympäristökoordinaattoreiden tuella		
Luonnon hyödyntäminen opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa.	Lähtötaso: Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa hyödynnetään lähiympäristöä oppimisympäristönä. Tavoitetaso: Koko kunta oppimisympäristönä. Lähiympäristön mahdollisuuksia hyödynnetään opetuksessa ja oppimisessa sekä leikkiympäristönä laajemmin.	Luontoa hyödynnetään päivittäin sekä varhaiskasvatuksessa, että perusopetuksessa.
Vastuutaho: Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla ja vastuualueiden ympäristökoordinaattoreiden tuella		
Ympäristökasvatusohjelman valmistelu ja käyttöönotto.	Lähtötaso: Monta luontoa-opinpolku suunnitelmaa jalkautetaan arkeen. Monta luontoa opinpolku toteutuu varhaiskasvatustoiminnassa. Tavoitetaso: Monta luontoa opinpolku toteutuu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toiminnassa. Ympäristö- ja ilmastokasvatuksella edesautetaan ajattelu- ja toimintamallien muuttumista.	Sisäinen kouluttautuminen ympäristökasvatusohjelmaan suunnitteilla. Monta luontoa -ohjelman jalkauttaminen jatkuu. Materiaalipankkia koostetaan kaikkien työntekijöiden hyödynnettäväksi.
Vastuutaho: Sanja Pokki , varhaiskasvatuspäällikkö; rehtorit		

Koulujen ja päiväkotien liittäminen ympäristöohjelmiin.	Lähtötaso: Hämeenkosken päiväkodilla on geopark- status ja alkuluo- kat ovat mukana Geopark-toimin- nassa. Toimintaa pyritään kehittä- mään ja laajentamaan edelleen. Tavoitetaso: Ylläpidetään toimintaa nykyisessä laajuudessa ja mahdollis- tetaan toiminnan laajentuminen pal- velualueella.	Toimintaa Hämeenkoskella on yllä- pidetty nykyisessä laajuudessa. Seu- dullinen Geopark toiminta tukee yk- sikön ja yksikön esihenkilön pitkäjän- teistä Geopark kehittämistyötä.
---	--	---

Vastuutaho: **Sanja Pokki**, varhaiskasvatuspäällikkö; rehtorit

Seudullinen sivistyspalveluiden yh- teistyö hyvinvointiverkostona.	Lähtötaso: Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen ver- kostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa, luoden kestäviä alueellisia palveluita ja vahvistaen jakamista- loutta (esimerkiksi alueellinen han- kerahoitus palvelutoiminnan kehittä- misessä). Tavoitetaso: Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen ver- kostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa, luoden kestäviä alueellisia palveluita ja vahvistaen jakamista- loutta (esimerkiksi alueellinen han- kerahoitus palvelutoiminnan kehittä- misessä).	Jatkuu sopimuksen mukaisesti vakiin- tuneilla malleilla.
--	---	--

Vastuutaho: **Kim Strömmer**, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tuloslaskelma, 1 000 euroa	Tilinpäätös 2024	Toteuma 1–8/2024	Talousarvio 2025	Toteuma 1–8/2025	Toteuma- %	Määrärahaa jäljellä
Toimintatuotot						
Myyntituotot	2 391	1 212	1 932	913	47,3 %	1 019
Maksutuotot	908	613	900	479	53,2 %	421
Tuet ja avustukset	674	777	619	477	77,1 %	142
Muut toimintatuotot	180	78	66	98	148,2 %	-32
Toimintatuotot yhteensä	4 153	2 680	3 517	1 967	55,9 %	1 549
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-29 208	-19 185	-29 628	-19 525	65,9 %	-10 103
Palkat ja palkkiot	-23 620	-15 507	-23 982	-15 804	65,9 %	-8 179
Henkilösivukulut	-5 587	-3 678	-5 646	-3 722	65,9 %	-1 925
Eläkekulut	-4 921	-3 241	-4 964	-3 184	64,1 %	-1 780
Muut henkilösivukulut	-666	-437	-683	-538	78,8 %	-144
Palvelujen ostot	-15 291	-9 200	-14 754	-9 465	64,2 %	-5 289
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 073	-793	-1 126	-812	72,1 %	-314
Avustukset	-1 386	-1 034	-1 488	-967	65,0 %	-521
Muut toimintakulut	-10 896	-7 086	-10 914	-7 052	64,6 %	-3 862
Toimintakulut yhteensä	-57 853	-37 298	-57 910	-37 820	65,3 %	-20 090
TOIMINTAKATE	-53 700	-34 618	-54 393	-35 853	65,9 %	-18 540

Arvio määrärahan toteutumisesta

Palvelualueen sisällä varhaiskasvatuksen henkilöstökuluissa on suurin ylitys vuoden alussa. Tämänhetkisen tilanteen perusteella seurataan, saadanko se katettua palvelualueen sisäلتä. Hollolassa varhaiskasvatusikäisistä lapsista noin 80 prosenttia on varhaiskasvatuksen piirissä, mikä on valtakunnallisesti korkea. Varhaiskasvatuksen piiriin hakeudutaan pitkin vuotta, niin kunnalliseen kuin yksityiseen varhaiskasvatukseen. Muutospaineet pyritään hoitamaan ensisijaisesti palvelualueen sisäisesti, mutta tarvittaessa esitetään talousarvioon muutoksia.

Perusopetuksen osalta oppilasmäärä on ollut laskeva, ja sitä kautta olemme pystyneet reagoimaan kustannusten nousuun esimerkiksi arvioimalla henkilöstötarvetta. Uudet opetustunnit on määritelty maaliskuun aikana ottaen huomioon tuen lakiuudistus 1.8.2025 alkaen. Lisäksi perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkossa on tapahtunut muutoksia 1.8.2025 alkaen, kun Tiilikankaan yksikön toiminta päättynyt. Paimelan yksikön oppilaat ja lapset on siirretty Vesikansan alueen muihin yksiköihin lukuvuoden 2025–2026 ajaksi. Kankaan koulu paloi 10.8.2025 ja koulun toiminta siirrettiin väistötiloihin Tiilikankaan koulurakennukseen sekä Salpakankaan koulun D-siiven tiloihin 11.8.2025 alkaen toistaiseksi.

Elinvoiman palvelualue

Vastuutaho: Heli Randell, elinvoimajohtaja

Palvelualuejohtajan katsaus

Lakiin perustuvat muutokset vuonna 2025

1.1.2025 toimintansa aloitti Päijät-Hämeen työllisyysalue, joka vastaa lakisääteisistä työllisyyteen liittyvistä tehtävistä. Hollolan kunta toimii vastuukuntana yhdeksän kunnan työllisyysalueen kokonaisuudessa. Työllisyysalue sijoittuu elinvoiman palvelualueen organisaatioon, työllisyyslautakunta vastaa toimielimenä työllisyysalueen taloudesta ja toiminnasta.

Samaan aikaan työllisyysalueen kanssa kunnassa aloitti kunnan elinvoimaa ja työvoimaviranomaisen työtä tukevat työllisyys- ja kotoutumispalvelut vastuualue. Vastuualueen työssä korostuvat elinkeinopalveluiden kanssa tehtävä yhteistyö ja yrityksille tarjottavien palveluiden ratkaisut. Vuoden 2025 aikana on todettu, että lakiin perustuva palkkatukimuutos on haastanut Kunnontiimin toimintaa, koska resurssien käyttö on pitänyt suunnitella uudelleen. Tiimissä on tehty uudelleenarviointia ja suunnitelma töiden järjestämiseksi, suunnitelman toteutus alkoi elokuussa. Kunnontiimin toiminta on tärkeässä roolissa muun muassa työttömän työkyvyn arvioinnissa sekä urapolkujen kartoituksessa.

Nuorten palveluissa Osuma -toiminta aloitti elinvoiman palvelualueella vuoden alussa. Toimintaa on organisoitu ja yhdistetty työllisyyttä edistäviin palveluihin. Uutena toimintamuotona käynnistyi Ohjaamo elokuussa. Ohjaamossa saa apua työhön, koulutukseen ja arkeen liittyvissä asioissa nopeasti ja tarpeiden mukaan.

Alkuvuonna käyttöön otettuja valmennuspalveluita on kehitetty ja näin parannettu asiakkaan työllistymismahdollisuuksia sekä ohjausta polulle kohti työtä tai opintoja. Työllisyys- ja kotopalveluissa tarjotaan edelleen työkykykartoitusta, jonka tavoitteena on löytää asiakkaalle sopiva jatkopolku.

Työllisyys- ja kotoutumispalvelut ovat myöntäneet Hollola-lisää, joka on tuki hollolaisen työttömän työnhakijan työllistämiseen. Kesän aikana toiminut kesäyrittäjyydskonsepti, jossa kannustettiin nuoria hollolalaisia kohti yrittäjyyttä. Kesäyrittäjyysseteleitä jaettiin 14 kappaletta 18 henkilölle. Kunta hallinnoi myös Kartanon viljelypalsoja, joiden vuokrasopimukset ja hallinta siirtyi työllisyys- ja kotoutumispalveluille.

Kotoutumispalveluissa vuosi on mennyt asiakastyön ja verkoston luonnin parissa. Kotoutumiskoulutukset ovat alkaneet ja yhteiskuntaorientaatiot pyörivät suunnitellusti. Kotoutumispalveluiden kehittämiseksi on haettu ESR+ hanketukea: hankkeen tavoite on tukea vieraskielisiä työllistymään. Päätöstä hankkeesta ei vielä ole tullut.

Työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannukset ovat kasvaneet valtion määrittelemien uusien sakkomaksulas-kentojen vuoksi. Suurin muutos on se, että kunta maksaa kuntaosuuksia jo 100 työttömyyspäivän jälkeen, kun aikaisemmin kuntaosuudet ovat alkaneet 300 työttömyyspäivän jälkeen. Vuonna 2024 työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin noin 1,1 miljoonaa euroa, 1–8/2025 työmarkkinatukea on maksettu noin 1,4 miljoonaa. Summa määräytyy eri kriteerein, eikä se ole enää vertailtavissa edellisvuosiin.

Jatkuvat lainsäädäntömuutokset määrittävät viranomaistoiminnan muutoksia. TE24- ja KOTO-lain uudistusten lisäksi laajimpana muutoksena vuoden alusta astui voimaan uusi rakentamislaki, joka muutti rakentamisen sääntelyä ja lupajärjestelmää. Kunnan rakennusjärjestys uudistettiin ja hyväksyttiin valtuustossa 24.3.2025 ja myös hallintosääntöön, rakennusvalvonnan sovelluksiin sekä asiakasohjeisiin tehtiin tarvittavat päivitykset vuoden alussa.

Kärkitoimintojen edistäminen

Keskuskortteleiden toteutuminen on yksi kunnan kärkihankkeista. Syksyn 2024 aikana selvitettiin kunnan tulevien vuosien taloudellista kantokykyä. Tämän seurauksen päädyttiin uudelleenarvioimaan kuntakeskuksen etene- mistä.

Ohjausryhmän 25.3.2025 päättämän linjauksen mukaisesti valmistellaan Keskuskortteleihin Hollola-talon toteu- tusta kunnan omana hankkeena ja investointina. Tilaohjelmaa ja hankesuunnitelmaa on valmisteltu päätöksen- tekoon syyskaudelle. Lisäksi on alustavasti valmisteltu urakkakilpailutukseen tarvittavaa aineistoa.

Palvelualueen talous

Käyttötalouden osalta edetään suunnitellusti. Kappaleessa "Arvio määrärajan toteutumisesta" on kirjattu talou- den muutospaineita.

Vuosi 2025 on viimeinen investointivuosi, joka toteutetaan syksyllä 2024 hyväksytyn investointitason mukaan.

Palvelualueella tehtiin keväällä kaavoitus-investointiohjelman prosessin tarkastelua ja sovittiin mm. kustannus- laskelmien toteutusaikatauluista ja -tavoista sekä kaavoitus- että investointiohjelmaa varten. Yhteisesti sovittiin noin kahden vuoden aika kaavahankkeen valmistumisen ja investointihankkeen toteutuksen aloituksen välille. Näin varmistetaan riittävä infrahankkeen suunnitteluaikaa.

Palvelukuvaus

Elinvoiman palvelualue edesauttaa monipuolisten asumismahdollisuuksien syntymistä ja huolehtii yritysten toi- mintaedellytysten kehittämisestä. Palvelualue tuottaa asumisen ja elinkeinoelämän tarvitsemat maankäytön ja kuntatekniikan palvelut ja vastaa rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisen palveluiden järjestämi- sestä. Lisäksi palvelualue huolehtii työllisyysasioista (kuntapalvelut, ei lakisääteiset palvelut), elinkeinotoimen tehtävistä, joukkoliikennepalveluista (LSL) sekä päiväkotien ja koulujen ruoka- ja siivouspalveluista.

Yhtenä osakokonaisuutena vastuualueen käyttötaloudessa on varattu budjetti kunnan kiinteistöasioiden hoitoon (pois lukien investoinnit, jotka tilataan erikseen). Työt tilataan Hollolan Tilapalvelut Oy:ltä.

Palvelualue toimii elinvoimavaliokunnan ohjauksessa tuottaen tehokkaita, taloudellisia ja asiakaslähtöisiä pal- veluita pääasiassa kuntalaisille. Elinvoimavaliokunnan alaisuudessa toimii seitsemän vastuualuetta: kehitys- ja kaavoituspalvelut, kuntatekniikka, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, vesihuoltolaitos, ruoka- ja siivouspal- velut, työllisyyspalvelut sekä elinvoiman hallinto (sisältää elinkeinopalvelut ja joukkoliikenne).

Palvelualueen organisaatioon kuuluu Päijät-Hämeen ympäristöterveydenhuollon taseyksikkö. Ympäristöter- veydenhuolto toimii ympäristöterveyslautakunnan alaisuudessa, joka hyväksyy taseyksikön talousarvion. Ym- päristöterveyslautakunnan alaiset vastuualueet ovat: eläinlääkintähuolto, terveydensuojelu sekä ympäristöter- veydenhuollon hallinto ja lautakunta. Ympäristöterveydenhuolto palvelee seudullisesti yhdeksän kunnan tar- peita.

Toinen yhdeksää kuntaa palveleva kokonaisuus on Päijät-Hämeen työllisyysalue. Työllisyysalue taseyksikkö aloittaa uutena organisaationa elinvoiman palvelualueella vuoden 2025 alusta ja se tuottaa sopimuskunnilleen lakisääteiset työvoimapalvelut. Työllisyysalue toimii työllisyyslautakunnan alaisuudessa, joka hyväksyy taseyksi- kön talousarvion.

Palvelusuunnitelma 2025

Palvelualue jatkaa normaalia toimintaansa. Vastuualuekohtaisissa palvelusuunnitelmissa on esitetty muutokset vuoteen 2024 verrattuna sekä pääpiirteiset palvelusuunnitelmat vuosille 2026–2028. Tulevan vuoden puolivälissä aloittaa toimintansa uusi valtuusto. Kunnan strategiaa päivitetään ja strategiset hankkeet määritellään uudelleen tulevia vuosia varten.

Strategisten hankkeiden päätavoitteet

Rekrytoinnit on tehty palvelualueen strategisten hankkeiden mukaisesti ja hankkeiden totutusta seurataan yhteisen ohjeistuksen mukaan ja aikataulussa. Vuosina 2022–2024 hankkeet ovat edenneet suunnitellusti ja siirtyneet vaiheeseen, jossa niiden sisältö on osa palvelualueen operatiivista toimintaa. Strategiset hankkeet ovat palvelleet tarkoituksensa mukaan; toimintamallit ja –suunnitelmat ovat kirkastaneet perustehtäviä, ja jatkossa hankkeiden sisältö integroituu paremmin osaksi perustehtäviä.

Kunnan kehityksen ja tulevaisuuden kannalta tärkeimmät tehtävät ovat maanhankinnassa onnistuminen ja kuntakeskustan kehittäminen. Maanhankinnan pohjalta toteutetaan asumisen ja yrittämisen alueita strategisen yleiskaavan ohjaamana. Keskustan kehittämisen tavoitteena on parantaa kuntakeskuksen vetovoimaa, luoda kuntakeskuksesta hollolalaisten yhteinen asioinnin ja oleskelun paikka sekä houkuttaa alueelle lisää palveluja. Strategisten hankkeiden rahoitus ja tavoitteet mukaan lukien elinvoiman palvelualue löytyvät kunnanhallituksen alaisesta talousarvioesityksestä.

Jatkossa joudutaan arvioimaan sitä, miten kunta saa hankittua maanomistusta kaavoittaakseen asumiselle ja yrittämiselle uusia avauksia. Tämän hetken arvion mukaan uusien alueiden toteutusmahdollisuudet tyrehtyvät ennen vuosikymmenen loppua, jos maanhankinnassa ei päästä eteenpäin. Oletus on, että maapoliittisen ohjelman mukaisesti arvioidaan kaikkien maanhankintakeinojen käyttöä, maanlunastus huomioiden. Tähän vaikuttaa oleellisesti se, miten mahdollinen lakimuutos tulevaisuudessa määrittää maanhankintakeinot ja hankinta-arvot.

Kuntakeskuksen kehittämistä arvioidaan uudelleen. Keskustan kehittäminen kehittäjäkumppanin kanssa päättyy ja uutta etenemistietä arvioidaan. Vanhan viraston purkulupa on lainvoimainen ja purkaminen alkaa vuoden vaihteessa.

MAL-sopimuskauden 2024–2027 neuvottelut ovat päättyneet ja siirtyminen sopimusvaiheeseen on alkanut syyskuussa. Kunnan tavoitteena on, että vuosina 2023–2024 toteutetut suunnittelukohteet, Rantatien kevytvyöhyke välillä Pyhäniementie – Messilä ja Valtatie 24 parantaminen, Kalliolan liittymässä ja välillä Paimelantie – Raja-harjuntie etenevät alkavalla MAL-kaudella. Hollola on aktiivisesti mukana maakunnallisissa tavoitteissa. Ilmasto-ohjelman hyväksyntä on valtuustossa joulukuussa 2024. Tämän jälkeen ohjelma siirtyy toteutukseen. Tavoitteena on, että ohjelma on tavoitehakuinen, ja sillä on vaikutusta siihen, miten kunta toimii, ja miten työntekijät tekevät työtään.

Investointiohjelman toteutuksella vastataan sekä kuntatekniikan, vesihuollon, palvelujen (kiinteistöt) ja väestön ja elinkeinoelämän tarpeisiin.

Varautumisen harjoittelu

Palvelualueen valmiussuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa. Yhteinen sisäinen varautumisen harjoitus keskittyy koulujen ja päiväkotien poikkeusolojen toimintojen yhteensovittamiseen (palvelutuotanto, energia, vesi, ruoka). Poikkeusoloissa tekninen toimintahaaste on varavoiman riittävyys.

Työssä onnistuminen

Toiminnan jatkuvuuden ja tehokkaan työskentelyn varmistamiseksi on edelleen tarpeellista kiinnittää huomiota nykyisten resurssien pysyvyyteen ja kyvykkyyteen. Kuluneiden vuosien kokemuksella voidaan todeta, että resurssit ovat tiukoilla ja huoli työntekijöiden jaksamisesta ja töiden sujuvuuden haasteista on olemassa. Tämä näkyy työhyvinvointikyselyn tuloksissa. Tulosten perusteella vastuualueet ovat tehneet kehittämissuunnitelmat, joiden toteutumista seurataan.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma on laadittu. Sen mukaan oleellisia resurssimuutoksia ei ole näköpiirissä. Koulutussuunnitelmalla edistetään osaamisen kehittymistä ja suoriutumista. Työllisyyspalveluiden toiminnoissa tulee tehtäväkuvamuutoksia. Muutostilanne onnistuu yhdessä tekemällä ja haasteisiin heti tarttuminen.

Koko henkilöstö opettelee omassa roolissaan vuoden alusta käyttöönotettavat henkilöstö- ja talousohjelmistot. Oppiminen ja rutinoituminen uusiin ohjelmiin vie aikansa. Odotusarvo on, että ohjelmistot järkevöittävät toimintoja, eivät tuo lisäkuormaa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Tavoitteen toteuttamiseen tarvittava määräraha	Toteuma 31.8.2025
Vanhan virastotalon purkaminen. Keskuskortteleiden kehittäminen etenee kumppanuussopimuksen mukaan.	Virastotalo purettu. Keskuskortteleiden kehittämisen uudelleenarviointi laadittu ja käsitelty valtuustossa.	Sisältyy talousarvioon. Uudelleenarvioinnin pohjalta määrärahojen kohdennus päätetään valtuuston talousarviota koskevalla muutospäätöksellä, uudelleenarviointia koskevan valtuustokäsittelyn yhteydessä.	Virastotalon purku-urakka valmistunut 08/25 Hollola-talon suunnittelua jatkettu 25.3. ohryn linjauksen mukaisesti kunnan omana hankkeena. Hanke-suunnitelmaa valmisteltu päätöksentekoon syyskuudelle. Keskuskorttelien alueelle suunniteltu myös tilapäisiä toimintoja.

Vastuutaho: **Pekka Laitinen**, kehityspäällikkö; **Heli Randell**, elinvoimajohtaja

Uudelleen organisoidut työllisyys- ja KOTO-tehtävät hoidetaan suunnitellusti palvelusuunnitelman ja -prosessien mukaan	Työllisyystoiminnoissa päälekkäisyydet on todettu ja poistettu. Kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä laatinut toimintasuunnitelman 2025	Sisältyy talousarvioon.	Työllisyys- ja kotoutumispalvelut tuovat työllisyyttä edistäviä valmennus palveluita sekä työkykykartoitus palveluita työllisyysalueelle. Kotoutumisessa aloitettu yhteiskuntaorientaatioiden tarjoaminen vieraskielisille. ERS+ hanke hausta "vieraskielisten työpolut Hollolassa" odotetaan neuvottelu pöytäään pääsyä. Toimintasuunnitelmaa seurataan kuntien organisomalla työryhmällä.
--	---	-------------------------	---

Vastuutaho: **Eemeli Salomäki**, työllisyys- ja kotoutumispalveluidenpäällikkö

Lahden seudun liikenteen joukkoliikennestrategia tulee voimaan	Linjaliikenteen suoritteet ja matkustajamäärät (vrt. vuoteen 2024)	Sisältyy talousarvioon, arvioidaan vuosittain sekä taloussuunnitelman yhteydessä.	Seuranta tilinpäätöksen yhteydessä
--	--	---	------------------------------------

Vastuutaho: **Heli Randell**, elinvoimajohtaja

Ilmasto- ja ympäristötavoitteet

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.8.2025
Kuntien ilmastosuunnitelman toimeenpano	Kunnan ilmastosuunnitelmaa toteutetaan ja seurataan vuosittain mm. vaikuttavimpien ilmasto- ja ympäristölistauksien kirjauksien kautta. Vuonna 2025 kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että toimenpiteiden kirjaukset edistävät konkreettisesti ilmasto-ohjelman tavoitteita	Kunnan ilmastosuunnitelma on hyväksytty ja hankekokonaisuuden maksatushakemus on toimitettu ympäristöministeriölle. Ilmastosuunnitelman seuranta toteutetaan syksyllä. Vuoden 2024 raportointi on toimitettu Suomen ympäristökeskukseen elokuussa 2025.

Vastuutaho: **Annariina Keto**, projektiasiantuntija

Monta luontoa – Monta mahdollisuutta luonnon virkistyskäytön kehittämissuunnitelma 2023–2025 (kh 18.9.2023)	Esitetyt toimenpiteet vuodelle 2025 ohjelmassa, mm. Uuden luontokohteen suunnittelu ja toteuttaminen sekä Kunta-Helmi-hankkeen luonnonhoitotoimenpiteiden toteuttaminen.	Suunnitelman toimenpiteitä edistetään kevään resurssihaasteiden jälkeen muun muassa ulkopuolisen palveluntuottajan avulla.
---	--	--

Vastuutaho: **Annariina Keto**, projektiasiantuntija

Salpakankaan teollisuusalueen kaupunkivesien hallinnan neuvontahanke	Tehdään riskikohteiden priorisointi. Laaditaan kiinteistöille suunnattu ohjeistus. Suoritetaan asiakkaiden kanssa sovittavat neuvontakäynnit.	Ohjeistus ja kohteiden riskinarviot laadittu ja neuvontakäynnit on aloitettu.
--	---	---

Vastuutaho: **Annariina Keto**, projektiasiantuntija, **Mari Pihlaja-Kuhna**, ympäristötarkastaja

Hollola

Elinvoiman palvelualue (sis. Vesihuoltolaitos)

Tuloslaskelma (sis. Vesihuoltolaitos), 1 000 euroa	Tilinpäätös 2024	Toteuma 1–8/2024	Talousarvio 2025	Toteuma 1–8/2025	Toteuma- %	Määrärahaa jäljellä
Toimintatuotot						
Myyntituotot	10 277	6 551	10 374	7 074	68,2 %	3 299
Maksutuotot	282	201	296	234	79,2 %	62
Tuet ja avustukset	877	253	250	276	110,3 %	-26
Muut toimintatuotot	14 195	9 206	13 444	9 138	68,0 %	4 306
Toimintatuotot yhteensä	25 631	16 210	24 364	16 722	68,6 %	7 641
Valmistus omaan käyttöön	93	0	50	0	0,0 %	50
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-6 274	-4 048	-6 111	-3 608	59,0 %	-2 502
Palkat ja palkkiot	-5 091	-3 283	-4 945	-2 919	59,0 %	-2 026
Henkilösivukulut	-1 183	-765	-1 166	-690	59,1 %	-477
Eläkekulut	-1 042	-674	-1 026	-589	57,4 %	-437
Muut henkilösivukulut	-142	-91	-140	-101	72,0 %	-39
Palvelujen ostot	-12 473	-7 035	-12 949	-7 528	58,1 %	-5 422
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 602	-2 258	-3 608	-1 923	53,3 %	-1 685
Avustukset	-1 412	-943	-2 284	-1 407	61,6 %	-877
Muut toimintakulut	-2 783	-1 653	-2 294	-1 449	63,2 %	-845
Toimintakulut yhteensä	-26 544	-15 936	-27 246	-15 916	58,4 %	-11 330
TOIMINTAKATE	-820	275	-2 832	807	-28,5 %	-3 639

Elinvoiman palvelualue

Tuloslaskelma (ei sis. Vesihuoltolaitos), 1 000 euroa	Tilinpäätös 2024	Toteuma 1–8/2024	Talousarvio 2025	Toteuma 1–8/2025	Toteuma- %	Määrärahaa jäljellä
Toimintatuotot						
Myyntituotot	5 578	3 553	5 749	3 947	68,7 %	1 801
Maksutuotot	282	201	296	234	79,2 %	62
Tuet ja avustukset	863	253	250	276	110,3 %	-26
Muut toimintatuotot	14 195	9 206	13 444	9 138	68,0 %	4 306
Toimintatuotot yhteensä	20 918	13 212	19 739	13 595	68,9 %	6 143
Valmistus omaan käyttöön	93	0	50	0	0,0 %	50
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-6 192	-3 996	-6 039	-3 563	59,0 %	-2 476
Palkat ja palkkiot	-5 026	-3 242	-4 886	-2 882	59,0 %	-2 004
Henkilösivukulut	-1 166	-754	-1 153	-681	59,1 %	-472
Eläkekulut	-1 026	-664	-1 014	-581	57,3 %	-433
Muut henkilösivukulut	-140	-90	-139	-100	71,9 %	-39
Palvelujen ostot	-10 184	-5 521	-10 758	-5 994	55,7 %	-4 764
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 472	-2 169	-3 458	-1 815	52,5 %	-1 643
Avustukset	-1 412	-943	-2 284	-1 407	61,6 %	-877
Muut toimintakulut	-2 775	-1 645	-2 286	-1 443	63,1 %	-842
Toimintakulut yhteensä	-24 035	-14 274	-24 825	-14 222	57,3 %	-10 602
TOIMINTAKATE	-3 023	-1 062	-5 036	-627	12,5 %	-4 409

Arvio määrärahan toteutumisesta

Käyttötalous

Salpakankaan teollisuusalueen kaupunkivesien hallinnan neuvontahankkeen alkuvuoden kulut näkyvät toteutuksessa, vastaavat tulot näkyvät vuoden loppuun mennessä, kun hanke kokonaisuudessaan on raportoitu. Elinvoiman hallinnon talousarvioennuste on budjetoidun mukainen.

Työllisyyspalveluiden taloustilanne elää loppuvuoden aikana riippuen kunnan maksamista työmarkkinatuen kuntaosuuksista, jotka todennäköisesti tulevat nousemaan, yleisen työllisyystilanteen heikkenemisen johdosta. Säästöjä voi syntyä kunnan työllistämismäärärahoista, joita on käytetty alkuvuonna budjetoitua vähemmän.

Metsätalouspuolella valtaosa koko vuoden tuloista on tullut ensimmäisellä vuosikolmanneksella. Koko vuoden osalta sekä tulot että kulut tulevat ylittymään arvioidusta siten, että toimintakate jää noin 100 000 euroa ylijäämäiseksi.

Rakennus- ja ympäristövalvonnan maksutuloja kertyy noin 50 000 euroa arvioitua enemmän. Tulokertymää kasvattavat muun muassa rakennusvalvontataksan korotus, mikä kompensoi rakentamislain alentamia lupamääriä ennakoitua enemmän, sekä yritystonttien kysynnästä aiheutunut yritystoiminnan rakennushankkeiden lisääntyminen.

Kuntatekniikan käyttötalouden kulut ovat toteuman osalta normaalilla tasolla ja noudattelevat edellisien vuosien toteumaprosentteja.

Kiinteistöpalveluissa kunnanviraston pukukustannukset alittavat budjetoidun noin 150 000 eurolla. Mahdollisesti säästöä syntyy myös muissa PTS korjauskustannuksissa.

Investoinnit

Talonrakennus

Uimahallihankkeeseen on talousarvioon varattu vuodelle 2025 7,0 miljoonaa euroa, joka ei tule riittämään. Arvio tämän vuoden kustannuksista on noin 7,5 miljoonaa euroa. Urakoitsijalaskutus ei toteutunut viime vuoden osalta ennustetusti. Hankkeelle on vuosille 2024 ja 2025 varattu talousarvioon yhteensä 13,3 miljoonaa euroa ja arvioitu toteuma on noin 13,0 miljoonaa euroa. Opettajien rivitalojen käyttövesiputkien saneeraushankkeelle ei ole talousarvioissa varattu rahoitusta. Hankkeen kustannus oli 97 000 euroa.

Kuntatekniikka

Ystävyysskuntaraitin ja historiapolun toteutus siirtyy vuodelle 2026 vesihuoltosaneeraustarpeen vuoksi ja keskus-korttelien kehittämisen investoinnit siirtyvät vuodelle 2026. Kadunrakennuksen investointimäärärahaa jää käyttämättä noin 1,0 miljoonaa euroa.

Vastuutaho: **Riikka Johansson**, vesihuoltopäällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Hollolan vesihuoltolaitos vastaa kunnan yleisen vesihuollon huolehtimisesta vesihuoltolain ja muun lainsäädännön mukaisesti. Hollolan kunta on sopinut vesihuoltopalvelujen tuottamisesta Lahti Aqua Oy:n kanssa konsesiosopimukseen perustuen vuodesta 2008 alkaen. Nykyinen sopimus on voimassa vuoden 2025 loppuun asti, minkä jälkeen sitä voidaan jatkaa viiden vuoden jaksoissa. Uudesta sopimuskaudesta on käynnistetty neuvottelut. Hollolan vesihuoltolaitos omistaa vedenottamot, talousvesi-, jätevesi- ja hulevesiverkostot sekä Hämeenkosken jätevedenpuhdistamon ja vastaa investointien suunnittelusta, toteutuksesta ja rahoituksesta.

Alkuvuoden aikana on hyväksytty vapaaehtoinen Hollolan vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitys sekä etäluettavien vesimittareiden toimitusehdot. Vesihuollon varautumissuunnitelman päivitys, asuin- ja teollisuusalueiden vesihuollon taloudellinen kannattavuustarkastelu sekä tulevien vuosien saneeraustarvetarkastelu ovat valmistuneet. Vesihuollon toiminta-alueen päivitys ja hulevesimaksun käyttöönoton selvitys ovat edelleen vireillä.

Erillisinä vesihuollon suunnittelukohteina ovat valmistuneet Kukkilan vedenottamon uuden kaivon ja sen yhdysvesilinjan rakentamissuunnitelmat, Salpakankaan entisen jätevedenpuhdistamon purkusuunnitelmat sekä Hollolan – Lahden vesilaitoskuntayhtymän kanssa Ruoppa-Lahti –runkovesijohdon rakentamissuunnitelmat. Kaa-voituksen ja kuntatekniikan kanssa yhteistyössä on edistetty uusien asemakaava-alueiden vesihuollon yleissuunnittelua, kuntatekniikan kanssa mm. Tervämäen alueen saneeraussuunnittelua.

Hollolan vesihuoltopäällikkö on osallistunut aktiivisesti Päijät-Hämeen vesihuollon yhteistyöryhmän toimintaan, jonka tuloksena on syntynyt loppuraportti. Lisäksi on osallistuttu seudulliseen pohjavesityöryhmään ja ELY-keskuksen vetämään eteläisen Päijät-Hämeen vesihuollon seurantaryhmään.

Kunnan ympäristövalvonnan kanssa on valmisteltu vesihuollon liittymisvelvollisuuden toimeenpanon hankkeen (2021–2024) loppuraportti. Hankkeen ansiosta vesihuoltolaitos on saanut noin 100 uutta liittyjää ja sitä kautta liittymis- ja vuosittaisia vesimaksutuloja, jotka parantavat vesihuoltolaitoksen toimintaedellytyksiä. Hanke jatkuu vielä yksittäisten kiinteistöjen osalta.

Yhteistyössä Lahti Aqua Oy:n ja Lahden kaupungin kanssa on laadittu Hollolan ja Lahden kokonaisvaltainen kaupunkivesien hallintasuunnitelman hanke, jossa Hollola oli päätoteuttajana. Lisäksi vesihuoltopäällikkö on ollut mukana alkuvuodesta valmistuneessa talviaikaisten hulevesiriskien ja niihin varautumisen hankkeessa sekä Salpakankaan teollisuusalueen kaupunkivesien neuvontahankkeessa. Kaikkiin näihin kaupunkivesien hankkeisiin on saatu ympäristöministeriöltä Etelä-Savon ELY-keskuksen myöntämää rahoitusta 80 prosenttia.

Hollolan vesihuoltolaitos ja Hollolan – Lahden vesilaitoskuntayhtymä osallistuivat valtakunnalliseen Vesilaitosyhdistyksen koordinoimaan raakaveden tutkimukseen, jossa kartoitettiin erityisesti sellaisia haitta-aineita, joista kansallinen tietopohja on ollut puutteellinen ja jotka voivat aiheuttaa riskin talousveden laadulle. Alkuvuodesta valmistuneeseen tutkimukseen sisältyi kuuden Hollolassa sijaitsevan vedenottamon raakavesinäytteet. Kaikkien niiden PFAS24 –summapitoisuudet olivat selvästi alle talousvesiasetuksen laatuvaatimuksen (100 ng/L) sekä alle tiukemman Euroopan komission ehdottaman pinta- ja pohjaveden laatu normin (4,4 ng/L). Myös muiden tutkimuksessa tutkittujen Hollolan raakavesinäytteiden haitta-aineiden pitoisuudet olivat hyvin pieniä tai alittivat laboratorion määrittämisrajan.

Maaliskuusta alkaen Kärkölän jätevedet on alettu johtamaan Hollolan Herralan ja Nostavan alueiden kautta Lahteen käsiteltäviksi. Näin Kärkölä otti käyttöön vuonna 2010 solmitun sopimuksen mukaisesti rakennetun yhteisen siirtoviemärin.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2025

Vesihuoltolaitos huolehtii vedenhankinnasta ja jakelusta sekä viemäröinnistä kunnan hyväksymällä toiminta-alueella, jota tulee päivittää tarvittaessa vastaamaan toteutunutta ja suunniteltua yhdyskuntakehitystä.

Laitoksen toimintakulut katetaan palveluja käyttäviltä asiakkailta perittävin vesihuoltomaksuin. Maksutulojen laskiessa, mutta toimintakulujen noustessa tulee tarvittaessa varautua hinnaston korotukseen esim. niin, että muutos tulisi voimaan 1.1.2026 alkaen.

Lahti Aqua Oy:n perimät palvelumaksut perustuvat vedenkulutukseen, jätevesimääriin, verkostopituuksiin sekä Lahden jätevedenkäsittelyn kustannuksiin. Palvelumaksujen yksikköhinnat on sidottu kuluttajaindeksiin. Jäteveden virtaamaosuuksiin tulee vaikuttamaan Kärkölän jätevesien johtaminen Lahteen käsiteltäviksi. Lahti Aqua Oy:n palvelumaksujen muodostumista, ennusteita ja toteutumista seurataan yhteistyöryhmän kokouksissa.

Tulevan kauden suurimpia investointikohteita ovat Sorvasen uuden asemakaava-alueen vesihuoltoverkoston ja Kukkilan uuden vedenottoaivon rakentaminen sekä Salpakankaan teollisuusalueen vesihuoltoverkoston ja jätevesipumppaamoiden saneeraaminen. Lisäksi varaudutaan Soramäen kiertoliittymän sekä Hollola -talon yhteydessä tehtäviin vesihuollon muutos- ja siirtotöihin. Vesihuollon verkostoinvestoinnit rakennutetaan yhteistyössä kuntatekniikan kanssa tai ostopalveluna. Laitosinvestointien rakennuttamisessa hyödynnetään Lahti Aqua Oy:n erityisosaamista.

Hollola sisältyy Lahti Aqua Oy:n vuosittain teettämään asiakaskyselytutkimukseen, minkä lisäksi vesihuoltopalvelut sisältyvät kunnan yhdyskuntateknisten palveluiden asukaskyselyyn. Kyselyiden tuloksia seurataan ja niiden perusteella kohdennetaan tarvittaessa toimenpiteitä.

Tuloslaskelma, 1 000 euroa	Tilinpäätös 2024	Toteuma 1–8/2024	Talousarvio 2025	Toteuma 1–8/2025	Toteuma- %	Määrärahaa jäljellä
Liikevaihto	4 699	2 998	4 625	3 127	67,6 %	1 498
Liiketoiminnan muut tuotot	14	0	0	0	—	0
Materiaalit ja palvelut	-2 419	-1 602	-2 491	-1 642	65,9 %	-850
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-130	-89	-150	-108	71,9 %	-42
Ostot tilikauden aikana	-130	-89	-150	-108	71,9 %	-42
Palvelujen ostot	-2 289	-1 513	-2 341	-1 534	65,5 %	-807
Henkilöstökulut	-82	-52	-72	-46	63,4 %	-26
Palkat ja palkkiot	-65	-41	-58	-37	63,2 %	-21
Henkilösivukulut	-17	-11	-14	-9	64,2 %	-5
Eläkekulut	-16	-10	-12	-8	62,0 %	-5
Muut henkilösivukulut	-2	-1	-2	-1	81,4 %	0
Poistot ja arvonalentumiset	-1 840	-1 210	-1 899	-1 325	69,8 %	-573
Liiketoiminnan muut kulut	-8	-7	-8	-6	71,6 %	-2
Liikelyijäämä (-alijäämä) yhteensä	363	126	155	108	70,0 %	46
Rahoitustuotot ja -kulut	-305	-153	-305	-152	50,0 %	-152
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	—	0
Muille maksetut korkokulut	0	-1	-2	-1	51,6 %	-1
Korvaus peruspääomasta	-2	-151	-303	-151	50,0 %	-151
Muut rahoituskulut	-303	0	0	0	—	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	58	-26	-150	-44	29,4 %	-106

Arvio määrärahan toteutumisesta

Vedenkulutus ja vesihuollon maksutuloarviot ovat vastanneet budjetoitua. Vedenkulutuksen, uusien liittymien ja sitä kautta maksutulojen sekä toimintakulujen ennustetarkkuus paranee vuoden edetessä. Käyttötalouteen vaikuttaa myös Salpakankaan entisen jätevedenpuhdistamon purkutyöt, joiden osalta kunnanvaltuusto on päättänyt 16.5.2025 antaa määrärahaan 150 tuhannen euron kulunlisäyksen. Purkutöiden on suunniteltu alkavan loppuvuodesta, jolloin on vielä epäselvää, kuinka hyvin sille varattuja määrärahoja ehditään hyödyntämään. Tässä vaiheessa ei ole ennustettavissa käyttötalouden talousarvioon olennaisia muutoksia.

Vesihuoltolaitoksen toimintavuoden 2025 aikana on valmistunut Sorvasen uuden asuinalueen vesihuollon rakentaminen sekä Rantakoivuntien, Rekolanraitin, Vilandertin ja Puputin jätevesipumppaamoiden saneeraukset. Salpakankaan teollisuusalueen vesihuollon saneerauksen toisen vaiheen urakka sekä Soramäen kiertoliittymään työmaa vesihuoltotöineen ovat käynnissä. Kilpailutuksessa ovat keskuskortteliin liittyvä Kauppakujan vesihuollon siirtourakka sekä Kukkilan uuden vedenottoaivon rakentaminen. Yllättävänä lisäinvestointina tulee Hakosillan jätevesipumppaamon saneeraus rikkoontumisen johdosta.

Sorvasen asuinalueen vuonna 2024 alkanut rakentaminen painottui ennakoitua enemmän vuodelle 2025 ja laajeni hulevesiviemäröinnin osalta, mutta sille varattu 0,7 miljoonaa euron määräraha kattaa kustannukset. Soramäen kiertoliittymän yhteydessä tehtävien vesihuoltotöiden määräraha 0,2 miljoonaa euroa tulee tämänhetkisen tiedon mukaan ylittymään noin 50 tuhannella eurolla. Kilpailutusvaiheen jälkeen päätettiin saneerata myös lisäosuus runkovesijohtoa sammutusvesiasemineen.

Salpakankaan teollisuusalueen saneerausinvestoinnille on varattu määrärahaa 0,5 miljoonaa euroa vuoden 2025 investointiohjelmassa, jota tehdessä ei ollut käytettävissä vielä kustannusarviota. Suunnitteluvaiheessa investointikohde laajeni koskemaan Vanhan Messiläntien hulevesiviemäröintiä, mikä on hulevesihallinnan kannalta tärkeää rakentaa samassa urakassa. Tällöin saneeraukselle varatut määrärahat tulevat ylittymään noin 0,5 miljoonaa euroa. Kukkilan vedenottamon lisäkaivon rakentamisen kustannusta ei ole vielä tiedossa. Näillä näkymin keskuskorttelille varattuja vesihuollon siirto- ja saneerausmäärärahoja (0,4 miljoonaa euroa) ei tulla käyttämään. Kokonaisuutena vesihuoltolaitoksen investointien arvioidaan tässä vaiheessa säilyvän vuoden 2025 määrärahojen puitteissa.

Investoinnit

Maa-alueiden hankinta

Maa-alueiden hankintaan on varattu 1,1 miljoonaa euroa, joista on toteutunut noin 0,6 miljoonaa euroa. Hirvimäen asemakaavoitettuun pientaloalueeseen etelästä rajoittuva noin 9,9 hehtaarin kiinteistö ostettiin tulevaisuuden kaavoitustarpeita varten ja Nostavalta Nostavantien varteen sijoittuvalta asemakaavoituskohteisiin rajoittuvalta alueelta ostettiin noin 22,0 hehtaaria. Muita maanhankintaneuvotteluita jatkettiin Nostavan alueella. Lisäksi kunta päätti ostaa Nostavalta noin 11,3 hehtaarin alueen tavoiteltava henkilöliikenneasemapaikan ympäristöstä.

Kadunrakennus

Kadunrakennuksen investointeihin on varattu 4,8 miljoonaa euroa, joista on toteutunut noin 2,3 miljoonaa euroa. Investointien puolella vuonna 2024 aloitetut työmaat (Sorvasen alueen rakentaminen ja Paassilta– Hopeakallio rv.8) ovat hyvässä tilanteessa ja ovat valmistuneet sopimuksen mukaisesti kesällä. Keväällä kilpailutuksessa Heinsuon akk:n peruskorjaus sekä Soramäen kiertoliittymän rakentaminen. Työmaat ovat tarkoitus valmistua vuoden 2025 aikana. Ystävyyskuntaraitin ja historiapolun osalta toteutus siirtyy vuodelle 2026 vesihuoltosaneeraustarpeen vuoksi. Keskuskorttelien kehittämisen investoinnit siirtyvät vuodelle 2026 ja katusuunnitelmista on pyydetty sopimuskonsultilta tarjousta.

Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitoksen investointeihin on varattu noin 2,9 miljoonaa euroa, joista toteutunut noin 1,4 miljoonaa euroa. Toimintavuoden 2025 aikana on valmistunut Sorvasen uuden asuinalueen vesihuollon rakentaminen sekä Rantakoivuntien, Rekolanraitin, Vilandertin ja Puputin jätevesipumppaamoiden saneeraukset. Salpakankaan teollisuusalueen vesihuollon saneerauksen toisen vaiheen urakka sekä Soramäen kiertoliittymään työmaa vesihuoltotöineen ovat käynnissä. Kilpailutuksessa ovat keskuskortteliin liittyvä Kauppakujan vesihuollon siirtourakka sekä Kukkilan uuden vedenottoaivon rakentaminen. Yllättävänä lisäinvestointina tulee Hakosillan jätevesipumppaamon saneeraus rikkoontumisen johdosta.

Talonrakennus

Talonrakennuksen investointeihin on varattu yhteensä noin 8,7 miljoonaa euroa, josta toteutunut noin 5,0 miljoonaa euroa. Uimahallin peruskorjauksen aloituskokous pidettiin 4.6.2024 ja hanke käynnistyi. Hanke on viime vuoden ja tämän kevään aikana edennyt yleisaikataulussa.

Elinkeinopoliittiset investoinnit

Elinkeinopoliittisiin investointeihin on varattu yhteensä 1,5 miljoonaa euroa, josta toteutunut noin 22,0 tuhatta euroa. Pukkomäen työmaatien kilpailutus suoritettiin kesän aikana, toteutus siirtyy pääosin vuodelle 2026.

Nettoinvestoinnit hankeryhmittäin

Investointiryhmä	Hankeryhmä	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Toteuma 1–8/2025	Määrärahaa jäljellä	Tot %
Arvopaperit ja osuudet	Menot	-1 500 000	0	0	0	0,0 %
	Tulot	0	0	0	0	0,0 %
	Netto	-1 500 000	0	0	0	0,0 %
Maa-alueet	Menot	-917 482	-1 100 000	-649 225	-450 775	59,0 %
	Tulot	582 963	180 000	155 476	24 524	86,4 %
	Netto	-334 519	-920 000	-493 749	-426 251	53,7 %
Kadunrakennus ja muut yleiset alueet	Menot	-4 625 898	-4 765 000	-2 259 714	-2 505 286	47,4 %
	Rahoitusosuudet	112 706	316 000	0	316 000	0,0 %
	Netto	-4 513 192	-4 449 000	-2 259 714	-2 189 286	50,8 %
Talonrakennus	Menot	-6 942 935	-8 735 000	-5 005 756	-3 729 244	57,3 %
	Rahoitusosuudet	265 000	891 000	0	891 000	0,0 %
	Netto	-6 677 935	-7 844 000	-5 005 756	-2 838 244	63,8 %
Elinkeinopoliittiset investoinnit	Menot	0	-1 500 000	-21 855	-1 478 145	1,5 %
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0,0 %
	Netto	0	-1 500 000	-21 855	-1 478 145	1,5 %
Vesihuoltolaitos	Menot	-3 047 299	-2 880 000	-1 353 232	-1 526 768	47,0 %
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0,0 %
	Netto	-3 047 299	-5 880 000	-1 353 232	-4 526 768	23,0 %
Irtain omaisuus	Konsernihallinto, irtain		-502 000	-271 738	-230 262	54,1 %
	Hyvinvoinnin palvelualue, irtain		-100 000	0	-100 000	0,0 %
	Elinvoiman palvelualue, irtain		-140 000	-40 820	-99 180	29,2 %
	Päijät-Hämeen ympäristöterveys		0	0	0	0,0 %
	Päijät-Hämeen työllisyysalue		-80 000	0	-80 000	0,0 %
	Irtain omaisuus, yhteensä	-643 120	-822 000	-312 558	-509 442	38,0 %
Yhteensä	menot	-17 676 734	-19 802 000	-9 602 340	-10 199 660	48,5 %
	tulot	960 669	1 387 000	155 476	1 231 524	11,2 %
	netto	-16 716 065	-18 415 000	-9 446 864	-8 968 136	51,3 %

Maksuvalmius ja lainat

Talousarviossa on varauduttu lyhentämään vanhoja lainoja yhteensä noin 2,7 miljoonaa euroa.

Tammi-elokuun aikana pitkäaikaisia lainoja on lyhennetty noin 1,4 miljoonaa euroa.

Lainasalkun (mukaan lukien kiinteistöleasing) avoinna oleva saldo elokuun lopussa oli 45,9 miljoonaa euroa, josta pitkäaikaisten lainojen osuus noin 18,5 miljoonaa euroa. Lainasalkun kesikorko viimeisen 12 kuukauden aikana on ollut 2,09 prosenttia. Lainojen keskimääräinen takaisinmaksuaika on 8,2 vuotta.

Pitkäaikaisista lainoista 78,6 prosenttia on sidottu kiinteään korkoon, kun tehdyt suojaukset otetaan huomioon. Kiinteistöleasingit huomioon ottaen suojausaste on huhtikuun lopussa ollut 64,4 prosenttia (sisältää johdannaiset). Leasingkohteet on sidottu 6 kuukauden euriboriin. Viime vuoden vastaavalla tarkastelujaksolla 6 kuukauden euribor oli 3,36 prosenttia ja 2,07 prosenttia elokuussa 2025.

Talousarvioon tehdyt muutokset

Valtuusto on 19.5.2025 § 19 hyväksynyt seuraavan muutoksen kuluvan vuoden talousarvioon:

Käyttötalousosa

- Vesihuoltolaitoksen määrärahaa lisätty 150 000 euroa

Valtuusto on 22.9.2025 § 61 hyväksynyt seuraavat muutoksen kuluvan vuoden talousarvioon:

Käyttötalousosa

- Päijät-Hämeen työllisyysalueen tuloja (tuet ja avustukset) lisätty 1 212 214 euroa
- Päijät-Hämeen työllisyysalueen määrärahaa (Avustukset) lisätty 1 212 214 euroa
- Konsernipalvelut/henkilöstöpalvelut määrärahaa lisätty työterveyspalvelujen kustannuksiin 550 000 euroa

Tuloslaskelmaosa:

- Kunnallisveron tuottoarviota vähennetty -500 000 euroa
- Yhteisöveron tuottoa vähennetty -100 000 euroa
- Korkotuottojen tuottoarviota vähennetty -409 000 euroa
- Osinkotuottojen tuottoarviota lisätty 600 000 euroa
- Muut rahoitustuotot tuottoarviota lisätty 121 000 euroa
- Korkokulujen kuluarviota vähennetty -609 000 euroa

Investointiosa:

- Irtain, Päijät-Hämeen työllisyysalue investointimäärärahaa lisätty 80 000 euroa

Talousarvion muutospaineet

Käyttötalousosa

- Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue
 - Varhaiskasvatuksen henkilöstökustannusten ylityspaine käyttöasteneusun osalta. Muutospaineet pyritään kattamaan palvelualueen sisältä

Investointiosa:

- Kadunrakennus ja muut yleiset alueet investointimäärärahaa vähennetään – 1 000 000 euroa
- Elinkeinopoliittiset investoinnit investointimäärärahaa vähennetään – 800 000 euroa

Talousarvion muutospaineet tuodaan hallituksen ja edelleen valtuuston päätettäväksi erillisessä pykälässä.

Tilinpäätösennuste

Tilinpäätösennuste perustuu alkuvuoden toteumaan. Vuoden 2025 tilinpäätösennuste on 263 000 euroa alijäämäinen.

Tuloslaskelma, 1 000 euroa	Tilinpäätös 2024	Toteuma 1–8/2024	Talousarvio 2025	Toteuma 1–8/2025	Toteuma– %	Määrärahaa jäljellä	Muutos– paineet	Ennuste 2025
Toimintatuotot								
Myyntituotot	18 568	11 727	27 226	18 815	69,1 %	8 410		27 226
Maksutuotot	1 659	1 193	1 667	1 074	64,5 %	592		1 667
Tuet ja avustukset	1 960	1 044	2 292	1 918	83,7 %	374		2 292
Muut toimintatuotot	14 903	9 795	13 811	10 198	73,8 %	3 613		13 811
Toimintatuotot yhteensä	37 090	23 759	44 995	32 006	71,1 %	12 989		44 995
Valmistus omaan käyttöön	93	0	50	0	0,0 %	50		50
Toimintakulut								
Henkilöstökulut	-40 742	-26 634	-44 703	-29 072	65,0 %	-15 632		-44 703
Palkat ja palkkiot	-32 933	-21 510	-36 085	-23 497	65,1 %	-12 588		-36 085
Henkilösivukulut	-7 809	-5 124	-8 619	-5 575	64,7 %	-3 044		-8 619
Eläkekulut	-6 872	-4 510	-7 574	-4 774	63,0 %	-2 800		-7 574
Muut henkilösivukulut	-937	-614	-1 045	-801	76,7 %	-244		-1 045
Palvelujen ostot	-32 763	-19 067	-37 990	-22 668	59,7 %	-15 322		-37 990
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 904	-3 130	-4 825	-2 789	57,8 %	-2 035		-4 825
Avustukset	-2 914	-2 057	-8 329	-4 712	56,6 %	-3 617		-8 329
Muut toimintakulut	-14 143	-8 984	-13 730	-8 802	64,1 %	-4 928		-13 730
Toimintakulut yhteensä	-95 466	-59 872	-109 577	-68 043	62,1 %	-41 534		-109 577
TOIMINTAKATE	-58 283	-36 113	-64 533	-36 037	55,8 %	-28 495		-64 533
Verotulot	52 523	35 144	53 533	35 276	65,9 %	18 257		53 533
Valtionosuudet	17 362	11 534	18 460	12 287	66,6 %	6 173		18 460
Rahoitustuotot ja -kulut								
Korkotuotot	1	1	1	0	0,0 %	1		1
Muut rahoitustuotot	1 095	938	1 139	985	86,5 %	154		1 139
Korkokulut	-168	-113	-220	-49	22,1 %	-171		-220
Muut rahoituskulut	-307	-155	-311	-154	49,7 %	-157		-311
Rahoitustuotot ja -kulut	622	672	609	782	128,4 %	-173		609
VUOSIKATE	12 224	11 238	8 069	12 307	152,5 %	-4 238		8 069
Poistot ja arvonalentumiset	-8 191	-5 178	-8 954	-5 564	62,1 %	-3 390		-8 954
TILIKAUDEN TULOS	4 033	6 060	-885	6 743	-762,2 %	-7 628		-885
Poistoeron muutos	250	167	622	428	68,8 %	194		622
Varausten muutos	-3 735	0	0	0	—	0		0
TILIKAUDEN YLI-ALI- JÄÄMÄ	548	6 227	-263	7 171	-2726,7 %	-7 434		-263

Konserniyhtiöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Yleiset tytäryhteisöjä koskevat tavoitteet

- Tytäryhtiöiden tulee toimia kunnanvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti ja konserniohjetta noudattaen
- Sisäisen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää konserniohjeiden mukaisesti ja niistä raportoidessa noudatetaan konserniohjetta
- Kaikilta yhtiöiltä edellytetään tervettä pitkäjänteistä taloudenpitoa ja kannattavuutta
- Tytäryhteisöjen tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tukityöllistäminen
- Konsernin sisäiset palveluostot on keskitettävä tarkoituksenmukaisesti koko konsernin etu huomioiden

Talouteen liittyvä tavoite:

- Käyttökateprosentin pysyminen vähintään vuoden 2024 tilinpäätöksen tasolla tai parantaminen
- Kunnan korjausvelkaselvitykseen osallistuminen

Konserniyhtiö	Hollolan Asuntotalot Oy ja Koy Tervasmiiilu	
Strategian tavoite	Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.8.2025
Asukkaiden pysyvyys	Asukkaiden vaihtuvuus alle 3,5 %/kk. Lähtötaso 4 %. Vuonna 2023 keskimäärin 2,4 %.	Vaihtuvuus keskiarvoisesti 1–8/2025 aikajaksolla 1,5 % kuukautta kohden. Vaihtuvuus on jonkin verran lisääntynyt, ollen kuitenkin tavoitearvossa.
	Käyttöaste yli 95 %, lähtötaso 93,5 %. Vuonna 2023 käyttöaste 97,8 %.	Taloudellinen käyttöaste keskiarvo aikajaksolta 1–8/2025 on HAT kohteissa 94,9 % ja kuntakohteissa 96,3 %. HAT kohteiden käyttöaste on heikentynyt kesäkaudella. Kuntakohteiden käyttöaste on edelleen laskenut.
Pitkän tähtäimen korjaus- ja kehityssuunnitelman toteuttaminen keskeisen kehityksen ratkaisut huomioiden (esim. aurinkoenergian hyödyntäminen)	Suunnitelman toteutuminen.	PTS- ja kehityssuunnitelmat ovat tekemättä. Korjaustarvesuunnitelma on laadittu talousarvion liitteeksi, jota noudatetaan ja päivitetään tarpeen mukaan.

Strategian tavoite		Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.8.2025
Asiakkaiden tyytyväisyys	Asiakaspalautteet vähintään edellisen vuoden tasolla. Lähtötaso 4,0. Vuonna 2023 asiakastyytyväisyys 4,0 %.	Asukaskysely toteutettu alkuvuodesta 2025. Kokonaistyytyväisyystulos 4,09 (4,0). Vastausprosentti oli 25 (32) %.
Kuntastrategian mukaisten hankkeiden edistäminen konserniohjauksen, sekä kuntayhteistyön kautta	Asumisen PTS-suunnitelma osana strategisia ohjelmia laadittu.	Tekniset pohjatiedot koostettu osaksi salkutusta. Seurataan kiinteistökohtaisia käyttöasteita. PTS tekemättä.

Konserniyhtiö

Hollolan Tilapalvelu Oy

Strategian tavoite		Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.8.2025
Kiinteistöjen korjausvelan pitäminen kohtuullisella tasolla	Vuonna 2025 pitkän ajan korjausvelkatavoite määritetty.	Korjausvelkaa koskevat pitkän aikavälin tavoitteita ei ole vielä määritetty.
Kunnan energiasäästöohjelman laadintaan ja täytäntöönpanoon osallistuminen.	Vuodelle 2025 osoitetut Tilapalveluiden toimenpiteet suoritettu.	Vuodelle 2025 osoitetut toimenpiteet on suoritettu.

Konserniyhtiöiden tuloslaskelmat

Hollolan Asuntotalot Oy

Yhtiön talous ja tase

Hollolan Asuntotalot Oy:n liikevaihto 2,37 miljoonaa euroa on talousarviota vähemmän, ollen kuitenkin noin 125 000 euroa enemmän kuin vastaavana aikana edellisvuotena. Liiketoiminnan muut kulut olivat noin 1,6 miljoonaa euroa ja vuosikorjausten osuus tästä 481 614 euroa. Molemmat talousarviota vähemmän. Vuosikuluissa on mukana eriä, jotka siirtyvät taseeseen. Henkilöstökulut ovat talousarviota suuremmat johtuen muun muassa kahdesta eläköitymisestä. Tilikauden tulos 31.8.2025 ennen tilinpäätössiirtoja oli 159 960 euroa (talousarvio -163 155 euroa). Yhtiön kassavarat ovat pienentyneet verrattuna edelliseen osavuositarkastukseen (4/2025), ollen kuitenkin vielä keskimääräisestä hieman parempi kuin edellisvuotena (noin 5 000 euroa).

Vuokrasaamiset ovat kaudella 1–8/2025 olleet keskimäärin 23 900 euroa. Perinnässä olevia aktiivisia ja passiivisia velkoja korkoineen on tällä hetkellä noin 64 600 euroa. Perinnässä olevat velat on kirjattu luottotappioihin ja mahdolliset tuotot kirjautuvat jälkiperintä- ja korkotuotoiksi.

Kunnan omistamien huoneistojen (12 kpl) vuokraus kohteessa Tervatie 4, As Oy Tervasmäki, ovat tällä hetkellä taloudellinen riski yhtiölle. Vuokratuotot eivät kata As Oy:n nousseita vastikemaksuja. Vuokrien nosto tasolle, jossa kohde ei tuottaisi tappiota, nostaisi vuokrat yli markkinatason.

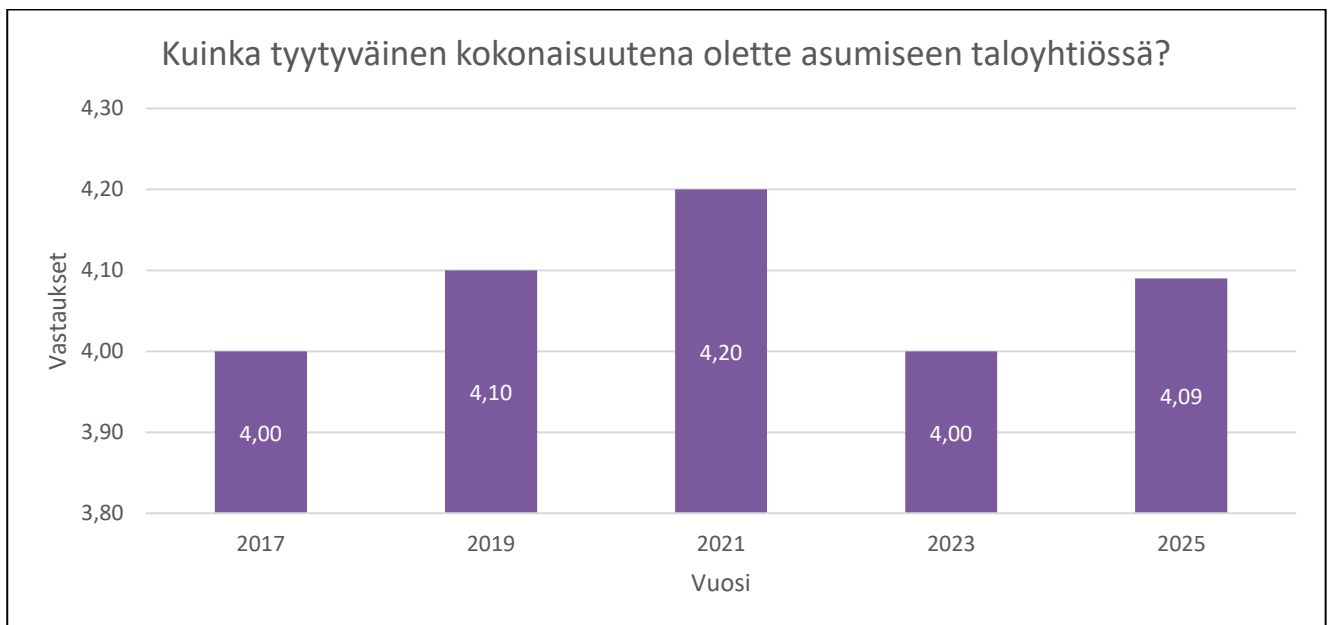
Yhtiöllä on pankkilainaa 31.8.2025 yhteensä 8 164 126 euroa. Aineellisten hyödykkeiden tasearvo oli yhteensä 11 008 452 euroa. Lainojen korot Kuntarahoituslaina 4,5 prosenttia, Handelsbanken keskiarvo 2,8 prosenttia. Yhtiön vuokratuottotilien käyttövarat olivat 31.8.2025 yhteensä 2,06 miljoonaa euroa, sisältäen 682 045 euroa SVOP rahaa. Kunnan tilittämästä 1,5 miljoonan euron SVOP rahoituksesta on tähän mennessä osoitettu 817 954 euroa ARA (nykyisin VARKE) päätöksen mukaisesti ARA kohteiden korjauksiin.

Johtuen havaituista aiemmista toimintatapapuuhteista on usean kohteen käyttövesisaneerauksiin haettu luvat loppuvuodesta 2024. Lisäksi yhtiön käynnistämän työn laadun valvonnan lisäämisen myötä esille on tullut työvirheitä, joiden korjaukset ovat kesken ja tämän vuoksi kohteiden käyttövesisaneerausten rakennusvalvonnan lopputarkastukset on tekemättä.

Omistajan asettamien tavoitteiden toteutuminen

Asukasdemokratiaa on toteutettu keväällä järjestetyillä talo- ja talorypäsکوhtaisilla asukaskokouksilla. Eri talojen edustajista muodostettu asukastoimikunta kokoontuu muutamia kertoja vuodessa. Yhtiön hallituksessa on kaksi paikkaa varattu asukasedustajille. Lisäksi yhtiö ja asukastoimikunta järjestivät asukkaille kesätapahtuman, joka toteutettiin tällä kertaa tarjoamalla 40 kappaletta etuhintaisia kesäteatterilippuja.

Asukastyytyväisyyskyselyt on suoritettu alkuvuodesta 2025. Kahdessa viimeisimmässä asukastyytyväisyyskyselyssä on kysytty NPS indeksi kysymys: Kuinka todennäköisesti suosittelet Hollolan Asuntotalot Oy:n asuntoa vuokranhakijalle? Passiivisten vastausten (arvosana 7–8, asteikon ollessa 0–10) osuus oli suuri. NPS (27) on parantunut verraten ensimmäiseen arviokertaan (12). Toinen kokonaisvaltainen mittari pohjautuu kysymykseen: Kuinka tyytyväinen kokonaisuutena olet asumiseen taloyhtiössä? Arvosteluasteikko on 1–5.

Kohtuuhintaisten vuokra- ja asumisoikeustalojen omistajat – KOVA ry:n jäsenyhteisöiden asukkailta syksyllä 2024 tehdyn selvityksen mukaan kohtuuhintaissa vuokra-asunnoissa asuvien kokonaistyytyväisyys on 3,88 asteikolla 1–5. Yhtiön osalta tyytyväisyys on valtakunnallinen keskiarvoa korkeampi tällä mittarilla katsottuna. NPS arvona positiivinen tulos on hyvä merkki ja yleisesti NPS tasoa 30–70 pidetään todella hyvänä. KOVA ry:n selvityksessä vuokra-asukkaiden NPS oli 34.

Kiinteistöille on tehty kierrosten perusteella kevyt tekninen kuntoarvio sekä arvioitu tekniset käyttöiät eri kiinteistöosille. Vanhatalon alueen, Tiilijärventie 5D:n ja Kansankatu 1:n kiinteistöihin on lisäksi laadittu kiinteistö- ja aluekehityskartoitus. Kaikki tiedot yhdistetään yhtiötason strategiaan ja kiinteistösalkutukseen.

Kiinteistöjen teknisen kunnon, huoltotöiden sekä vuokraustoiminnan kehittämistä on edistetty ottamalla käyttöön uusi huoltokirja ohjelma loppukesästä. Uuden vuokrarekontra- ja vuokraustoiminnan ohjelman käyttö alkaa syyskuun alusta. Asumisviihtyvyyttä on lisätty mm. yhden kohteen yhteistilan viilennyslaitteella sekä usean kiinteistön oleskelupihojen kunnostamisilla. Sähköautonlataustolppia on asennettu kolmeen kohteeseen.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kiinteistöremonteista käynnissä on Terveystie 21 käyttövesisaneerauksen kilpailutus. Tämän jälkeen suurin osa käyttövesisaneerauksista on toteutettu. DNA Wattisen lämmityksenohjaus pilottihanke on käynnistynyt kohteissa Keskuskuja 2, Kirikuja 1 ja Tiilijärventie 5D. Pilottihankkeen tuloksia voidaan arvioida seuraavan lämmityskauden jälkeen. Kiinteistöistä valtaosa on koneellisella ilmanpoistolla olevia ja näissä on jo nähtävillä muuttuneiden ilmasto-olosuhteiden haasteet. Kiinteistöjä joudutaan syyskaudella yllälämmittämään kohoavan kosteuden vuoksi. Toisaalta myös kesäkauden hellejaksot kuumentavat kiinteistöjä liikaa ja yöajan tehostettu ilmanvaihto ei ole tulevaisuudessa riittävä toimenpide useissa kohteissa. Nämä olosuhdehaasteet vähentävät asumisviihtyvyyttä ja lisäävät kustannuksia.

Asukasturvallisuuden lisäämiseksi tehdään tarpeen mukaisesti lukitusten uusintaa, ovipuhelinjärjestelmien asennusta sekä kiinteistöjen kameravalvonnan aktivoimista. Asumisviihtyvyyden parantamiseksi jatketaan yhteispihojen sekä kiinteistöjen viilennykseen ja lämmityksen tasapainottamiseen liittyviä toimia sekä poistoilmakoneiden nykyaikaistamista. Jatkossa tulee harkittavaksi muitakin toimia sisäilmaolosuhteiden pitämiseksi hyvällä tasolla.

Käyttöasteiden ja asukasvaihtuvuuden kiinteistökohtaisen seurannan sekä kiinteistökartoitusten perusteella päivitetään kiinteistöjen korjaustarvesuunnitelmat ja mahdollistetaan PTS-suunnitelmien (pitkän tähtäimen korjaussuunnitelma) laatiminen. Kiinteistökantaa tulee tarkastella kokonaisuutena hyödyntäen tehtyjä kartoituksia. Kiinteistöjen salkutuksen ja yhtiön strategia tulee olla keskenään linjassa. Kunnan ja sen omistaman vuokratalo-yhtiön merkitys asuntopolitiikan toteuttajana on kasvussa valtion roolin pienentyessä. Kiinteistöjen salkutus ja sen edellyttämät toimenpiteet tukevat yhtiön omavaraisuutta ja kilpailukykyä, mikä on edellytys vastuulliselle ja taloudellisesti kestäväälle toiminnalle pitkällä aikavälillä.

Toteutettu kaikkien vuokralaisten vuokrasopimusehtojen päivitys mahdollistaa jatkossa kulutusperusteisen vesilaskutuksen. Vesimittareiden asennukset aloitetaan loppuvuodesta. Tällä tavoin asukas voi itse vaikuttaa omaan kulutukseen ja vesilaskuun. Nykyiset asukkailta perityt henkilöperusteisen vesimaksut eivät ole riittäneet kattamaan edes kylmän veden kustannuksia. Lämmityksen sopimuskausi on päättymässä ja maksut tulevat tältä osin nousemaan merkittävästi.

Kolmesta huoneistokorjaajasta kaksi on siirtynyt eläkkeelle edellisen osavuosikatsauksen jälkeen. Huoneistokorjauksissa käytetään tarpeen mukaan urakoitsijoita, mikä lisää töiden organisoimisen ja valvonnan tarvetta. Toimistohenkilöstön osalta päävastuu sijaistamisesta sekä isännöintitehtävistä on toimitusjohtajalla. Isännöintitöiden avustajan harjoittelu päättyi 30.6.2025, minkä jälkeen on solmittu määräaikainen työsopimus ajalle 21.7.2025 – 20.5.2026. Ohjelmistovaihdosten yhteydessä yhtiö on hyödyntänyt vähäisessä määrin vuokratyövoimaa, ja tarve vuokratyövoimalle tulee edelleen jatkumaan. Toimistohenkilöstön osalta toimintahäiriöiden riskit ovat suuret johtuen pienestä henkilöstömäärästä. Erillistä asumisneuvontaa ei ole tarjolla, mikä aiheuttaa

Hollola

lisätyötä asumisen haasteiden ja vuokranmaksunhäiriöiden osalta. Työkuormaa lisää edelleen erityisesti hallinnollisten asioiden saattaminen ajan tasalle useiden vuosien takaa. Edellä mainitut seikat ovat johtaneet työtehtävien priorisointiin sekä henkilöstöressurssien jatkuvaan arviointiin. Tämä on aiheuttanut muun muassa kilpailutusten ja töiden viivästymisiä, puutteita asukastiedottamisessa sekä viivytyksiä asumishäiriöihin puuttumisessa. Yleistason asukasopastusta parannettiin tekemällä paperinen ja sähköinen tiivistetty Hollolan Asuntotalot Oy, yhdessä hyvä arki – esite: https://www.esitteemme.fi/Hollolan_Asuntotalot_Oy/MailView/

Hollolan Asuntotalot Oy:n tuloslaskelma

	Toteuma 08/2025 KUM	Budjetti 08/2025 KUM	Ero	Tot %
LIKEVAIHTO	2 375 222	2 388 779	-13 557	99,4 %
Vuokrat	2252976	2260692	-7 716	99,7 %
Käyttökorvaukset	122247	128087	-5 840	95,4 %
MYYNTIKATE	2 375 222	2 388 780	-13 558	99,4 %
Muut kiinteistön tuotot	5 093	6 171	-1 078	82,5 %
Henkilöstökulut	-241 361	-234 583	-6 778	102,9 %
Palkat ja palkkiot	-206 621	-218 090	11 469	94,7 %
Henkilösivukulut	-34 740	-16 493	-18 247	210,6 %
Liiketoiminnan muut kulut	-1 597 479	-1 738 632	141 153	91,9 %
Hallinto	-150 206	-105 200	-45 006	142,8 %
Käyttö ja huolto	-169 093	-164 904	-4 189	102,5 %
Ulkoalueiden huolto	-25 273	-50 850	25 577	49,7 %
Siivous	-43 462	-46 479	3 017	93,5 %
Lämmitys	-224 747	-223 440	-1 307	100,6 %
Vesi ja jätevesi	-126 354	-126 716	362	99,7 %
Sähkö ja kaasut	-43 976	-46 743	2 767	94,1 %
Jätehuolto	-60 981	-65 254	4 273	93,5 %
Vahinkovakuutukset	-22 108	-20 614	-1 494	107,2 %
Vuokrat	-177 060	-168 769	-8 291	104,9 %
Korjaukset	-481 614	-610 475	128 861	78,9 %
Muut hoitokulut	-9 896	-38 623	28 727	25,6 %
Luottotappiot	2 407	0	2 407	—
Kiinteistövero	-65 116	-70 565	5 449	92,3 %
KÄYTTÖKATE	541 475	421 736	119 739	128,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-260 202	-294 179	33 977	88,5 %
LIKEVOITTO	281 273	127 557	153 716	220,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-121 313	-290 712	169 399	41,7 %
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot	18 045	0	18 045	—
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-139 358	-290 712	151 354	47,9 %
TULOS ENNEN TP-SIIRTOJA JA VEROJA	159 960	-163 155	323 115	-98,0 %
TILIKAUDEN TULOS	159 960	-163 155	323 115	-98,0 %

Hollolan Tilapalvelu Oy

Yhtiön talous ja tase

Yhtiön liikevaihto koostui palvelumaksuista (ylläpito, rakentaminen, läpilaskutettavat erät ja ulkopuoliset), jotka olivat tarkastelujakson aikana noin 11,2 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut olivat tarkastelujaksolla 490 tuhatta euroa. Liiketoiminnan muut kulut olivat yhteensä lähes 10,7 miljoonaa euroa. Tarkastelujakson tilikauden tulokseksi muodostui noin 22 tuhatta euroa ennen tilinpäätössiirtoja. Kiinteistöjen investointi- ja korjauskulut olivat jakson aikana 6,9 miljoonaa euroa.

Yhtiön taseen arvo oli 31.12.2024 noin 3,6 miljoonaa euroa ja nyt 31.8.2025 3,9 miljoonaa euroa. Yhtiöllä on kolmen miljoonan euron luottolimiittisopimus kuntakonsernin kanssa.

Yhtiön maksuvalmius on kohtalainen 1,3 miljoonaa euroa ja limiitin arvo on noin -1,7 miljoonaa euroa. Konserninyhtymäsaamiset ja arvonalisäverosaamiset ovat yhteensä noin 3,9 miljoonaa euroa.

Yhtiö toteuttaa myös palvelusopimuksen kiinteistökohtaista virtuaalista tulosseurantaa.

Uimahallihankkeeseen on talousarvioon varattu vuodelle 2025 7 miljoonaa euroa, joka ei tule riittämään. Arvio tämän vuoden kustannuksista on noin 7,5 miljoonaa euroa. Urakoitsijalaskutus ei toteutunut viime vuoden osalta ennustetusti. Hankkeelle on vuosille 2024 ja 2025 varattu talousarvioon yhteensä 13,3 miljoonaa euroa ja arvioitu toteuma on noin 13,0 miljoonaa euroa. Opettajien rivitalojen käyttövesiputkien saneeraushankkeelle ei ole talousarvioissa varattu rahoitusta. Hankkeen kustannus oli 97 tuhatta euroa.

Henkilökunta

Yhtiössä on tällä hetkellä 14 henkilöä vakituudessa työsuhhteessa. Maaliskuussa palkattiin uusi kiinteistönhoitaja alkaen 1.7.2025. Uusi kiinteistönhoitaja vastaa jatkossa Vesikansan ja Pyhäniemen kiinteistöjen ylläpidosta. Henkilöstön kanssa on pidetty viikoittain johtoryhmän palaverit, sekä kuukausipalaveri pidettiin 20.5.2024.

Yhtiön hankkeet ja toiminta

Uimahallihankkeen aloituskokous pidettiin 4.6.2024 ja hanke käynnistyi. Hanke on viime vuoden ja tämän kesän aikana edennyt yleisaikataulussa. Työmaakokouksia on pidetty kuukausittain ja urakoitsijapalavereita viikoittain.

Tiilikankaan koulun tilojen sijoittumisen hanke Salpakankaankoululle aloitettiin suunnittelun osalta tammikuussa ja töiden osalta maaliskuussa. Hanke eteni aikataulussa ja valmistui 25.7.2025.

Kunnanviraston purkuhanke käynnistyi 30.1.2025 ja valmistui 29.8.2025. Herralan koulun maalämpöhanke kilpailutettiin ja urakoitsijaksi valittiin Lem-Kem Oy 14.2.2025.

Kesän muut hankkeet (noin 40 kpl) toteutettiin kesän aikana.

Paimelan koulun osalta tehtiin Polygonin toimesta laaja kuntoselvitys, altistumisenarviointi ja kustannusarvio korjaustoimenpiteistä. Asiaa käsiteltiin kevään aikana Johtoryhmässä 17.3, kunnanhallituksessa 17.3, valtuustoinfossa 19.3, tiedotustilaisuuksissa 3.4, Elinvoima-valiokunnassa 8.4, tarkastuslautakunnassa 9.4, valtuustoseminaarissa 23.4.2025 ja valtuustoinfossa 14.5.2025. Asiasta tehdään päätöksiä syksyn aikana.

Kankaan koulun tulipalon 10.8.2025 vuoksi yhtiö toteutti Tiilikankaan koulun väliaikaisten tilojen käyttöönoton yhteistyössä kunnan muiden palvelualueiden ja Polygon Oy:n kanssa. Kankaan koulun purku-urakasta tehtiin urakkasopimus vakuutusyhtiön valitseman urakoitsijan JVT-Pesutekniikka Oy:n kanssa. Vakuutuskäsittelyä jatketaan syksyn aikana.

Hollola-talon suunnittelu aloitettiin arkkitehtisuunnittelun osalta kesäkuussa arkkitehtitoimisto Rosberg Ikävalko Oy:n kanssa. Hankkeen hankesuunnitelmaa ja kustannusarvioita valmisteltiin yhteistyössä kunnan virkamiesten

kanssa. Hankkeen ohjausryhmä hyväksyi hankesuunnitelman ja viitesuunnitelmat jatkotoimenpiteitä varten 19.8.2025 kokouksessa.

Hollola osallistuu Motivan järjestämään jäähallien energiatehokkuuden parantamisen työryhmään yhdessä seitsemän muun kunnan kanssa.

Jakson aikana toteutettiin seuraavat merkittävimmät investointihankkeet: Uimahallin peruskorjauksen hanke-vaihe, Salpakankaan koulun tilojen muutostyö Tiilikankaan koulun oppilaille ja Herralan koulun lämmitystavan muutos maalämmölle.

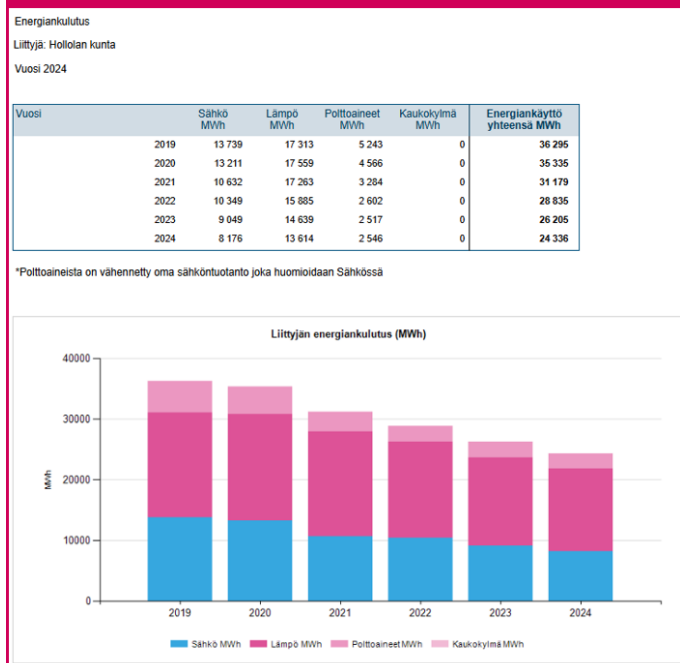
Investointeihin käytettiin yhteensä noin 5,8 miljoonaa euroa.

Jakson aikana toteutettiin seuraavat merkittävimmät PTS-hankkeet: Kunnanviraston purkuhanke ja oppilastilojen järjestäminen Heinsuon koululle Tiilikankaan koulun toiminnan loppumiseen liittyen.

PTS-korjauksiin käytettiin yhteensä 0,8 miljoonaa euroa.

Energia, energiansäästö ja ympäristövaikutukset

Nykytilanne, Hollolan kuntakonsernin energiansäästön tilanne 2019–2024

Energiansäästötyötä on tehty systemaattisesti vuodesta 2020 lähtien KETS-sopimukseen liittymisen 14.11.2019 jälkeen.

**Energiaa on säästynyt n.11.960MWh
33 % vuoden 2019 jälkeen.**

**Sähkö - 5633 MWh
Lämpö - 3699 MWh
Polttoaineet - 2697 MWh**

**Kustannusvaikutus n.1,2 M€
Päästöt ovat vähentyneet noin 1,2 tn.**

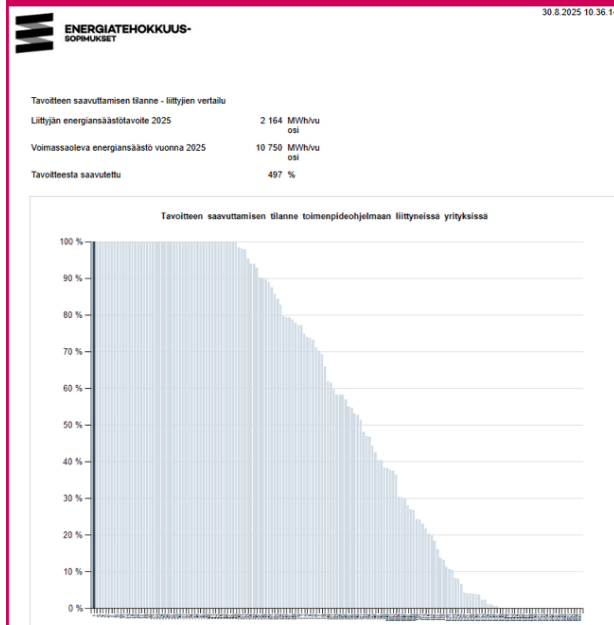
Kunnan rakennusten energian käyttö/MWh

	2023	2024	
Lämpö	11.170	10.270	-8 %
Sähkö	6.592	5.906	-10 %
	17,7 GWh	16,2 GWh	

Hollola

Nykytilanne, Hollolan kuntakonsernin säästötavoite, toteutuminen ja vertailu 30.8.2025

Säästötavoite 2.164 MWh
Toteuma 2023, 10.750 MWh
Saavutettu 497 %

Vuoden 2024 säästötoimenpiteiden vaikuttavuus oli 2187 MWh. Koko käytössä oleva rakennuskannan lämmitys on uusiutuvan energian piirissä. Hollola on sijalla 1 Suomen KETS - kunnista säästö-tavoitteen toteutumisessa.

Viime vuonna tehtiin kunnan rakennuksiin 22 energiatehokkuushanketta mm. vaihdettiin lähes 4000 LED-valaisinta ja saneerattiin 16 IV-konetta EC-puhallin koneiksi. Tänä kesänä tehtiin 15 energiansäästöhanketta.

Hollola liittyi ensimmäisenä julkisen alan toimijana uuteen julkisenalan energiatehokkuussopimukseen kaudelle 2026 -2035

Hollola

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhtiön talous toteutuu seuraavan jakson aikana talousarvion mukaisesti. Riskinä tunnistetaan lämpöenergia-kustannusten vuosittainen nousu.

Kiinteistöjen osalta suoritetaan toimenpiteitä talousarviossa hyväksytyn rakentamis- ohjelman 2025 mukaisesti, sekä normaaleja ylläpidon korjaustoimenpiteitä.

Uimahallin peruskorjaushanketta toteutetaan urakoinnin osalta loppuvuoden aikana ja hanke valmistuu vuoden vaihteessa. Hollola- talon hankkeen tarjouspyyntöasiakirjoja valmistellaan syksyn aikana, mikäli kunta päättää lähteä hankkeeseen.

PTS-korjauksiin on yhtiön talousarviossa varattu 1,4 miljoonaa euroa ja investointeihin 8,7 miljoonaa euroa ku-luvulle vuodelle.

Hollolan Tilapalvelu Oy tuloslaskelma

	Toteuma 08/2025 KUM	Budjetti 08/2025 KUM	Ero	%
LIKEVAIHTO	11 154 990	12 144 805	-989 815	91,8 %
Käyttökorvaukset	11 154 990	12 144 805	-989 815	91,8 %
Muut kiinteistön tuotot	12116	0	12 116	—
MYYNTIKATE	11 167 106	12 144 805	-977 699	91,9 %
Henkilöstökulut	-525 059	-579 643	54 584	90,6 %
Palkat ja palkkiot	-405 648	-457 638	51 990	88,6 %
Henkilösivukulut	-119 411	-122 005	2 594	97,9 %
Liiketoiminnan muut kulut	-10 620 215	-11 534 035	913 820	92,1 %
Hallinto	-124 984	-124 341	-643	100,5 %
Käyttö ja huolto	-636 694	-613 289	-23 405	103,8 %
Ulkoalueiden huolto	-240 378	-275 042	34 664	87,4 %
Siivous	-8 797	-25 791	16 994	34,1 %
Lämmitys	-557 104	-641 321	84 217	86,9 %
Vesi ja jätevesi	-89 377	-77 162	-12 215	115,8 %
Sähkö ja kaasu	-433 341	-511 818	78 477	84,7 %
Jätehuolto	-59 268	-64 982	5 714	91,2 %
Vahinkovakuutukset	-1 984	-1 862	-122	106,6 %
Vuokrat	-1 363 993	-1 204 409	-159 584	113,2 %
Kiinteistövero	-133 210	-134 318	1 108	99,2 %
Korjaukset	-369 814	-256 007	-113 807	144,5 %
PTS - Korjaukset	-806 916	-1 200 667	393 751	67,2 %
Investoinnit	-5 772 783	-6 401 667	628 884	90,2 %
Muut hoitokulut	-21 573	-1 360	-20 213	1586,3 %
KÄYTTÖKATE	21 832	31 127	-9 295	70,1 %
LIKEVOITTO	21 832	31 127	-9 295	70,1 %
TULOS ENNEN TP-SIIRTOJA JA VEROJA	21 832	31 127	-9 295	70,1 %
Tuloverot	13259	0	13 259	—
TILIKAUDEN TULOS	35 091	31 127	3 964	112,7 %

TULOSLASKELMA TILEITTÄIN	Toteuma 1–8/2025	Toteuma 1–8/2024
Kiinteistön tuotot		
Vastikkeet		
Hoitovastikkeet yhteensä	34 000,00	32 000,00
Kulutusperusteiset vastikkeet yhteensä	3 899,81	3 768,84
Vastikkeet yhteensä	37 899,81	35 768,84
Vuokrat	678,00	640,00
Käyttökorvaukset yhteensä	430,00	580,00
Kiinteistön tuotot yhteensä	39 007,81	36 988,84
Kiinteistön hoitokulut		
Hallinto	-10 210,66	-7 005,95
Käyttö ja huolto	-4 877,35	-5 322,96
Ulkoalueiden hoito	-1 062,19	-1 220,25
Siivous	-2 347,00	-1 968,06
Lämmitys	-10 498,36	-10 458,72
Vesi ja jätevesi	-3 261,17	-3 849,79
Sähkö ja kaasu	-1 284,70	-1 540,84
Jätehuolto	-2 479,56	-2 571,73
Vahinkovakuutukset	-2 506,74	-1 725,70
Kiinteistövero	-3 647,74	-3 684,91
Korjaukset	-4 553,46	-4 289,76
Edellisen vuoden menojen oikaisut	100,00	0,00
Kiinteistön hoitokulut yhteensä	-46 628,93	-43 638,67
HOITOKATE	-7 621,12	-6 649,83
Rahoitustuotot ja -kulut		
Rahoitustuotot ja -kulut	34 000,00	32 000,00
Korkokulut	-9 185,75	-11 177,63
Muut rahoituskulut	-2,30	-4,60
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	24 811,95	20 817,77
VOITTO / TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	17 190,83	14 167,94
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	17 190,83	14 167,94

Riskien hallinta, Hollolan kunnan strategiset riskit

Riski	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohdissa)	Todennäköisyys *	Riskin merkittävyys **	Hallintatoimenpiteet	Vaikutus	Tilanne 31.8.2025
Sosiaalisten ongelmien kasvu kuten syrjäytyminen ja työttömyys	Yksinäisyyden kokemusten kasvu, syrjäytymisen ja pitkäaikaistyöttömyyden kasvu	2	2	Yksinäisyyttä, syrjäytymistä ja työttömyyttä vähentävien toimenpiteiden lisääminen ja osallisuuden edistäminen.	Palveluiden tarve kasvaa, kustannukset kasvavat	Yksinäisyyden tuntemukset laajasti väestössä jatkuvat, tosin lievästi helpottaen. Uudet aktivointimuodot otettu hyvin vastaan, mutta passiivisten kuntalaisten osuus edelleen korkea.
Vastuutaho: työllisyysvastaava, vapaa-aikapäällikkö, hallinto- ja talousjohtaja						
Henkilöstön saatavuus	Avainhenkilöiden ja tiettyjen henkilöstöryhmien vaihtuvuus ja saatavuus, joita ei pystytä korvaamaan ostopalveluin.	2	2	Johtamisjärjestelmän ja työn johtamisen työkalujen uudistaminen. Aktiivinen rekrytointi, optimaaliset kelpoisuusehdot, työyhteisötaitojen kehittäminen, rekrytointiprosessin kehittäminen	Palvelutuotanto vaarantuu, kustannukset nousevat	Työntekijöiden saatavuudessa edelleen lievää vajetta, niin suoritusportaan kuin asiantuntijatehtävien osalta. Hollolan kiinnostavuudessa kasvua.
Vastuutaho: Koko johtoryhmä /kaikki palvelualueet, henkilöstöpäällikkö						
Kunnan vetovoima ja pitovoima heikkenee	Yritysten määrän lasku, muuttotappion kasvu.	2	3	Markkinointi ja viestintä – positiivisen kuntakuva edistämiseksi, tarpeiden mukaiset palvelut, keskustan elävöittämiseksi tehtävät toimet, yritysmarkkinointiin panostaminen. Kysynnän ja tarjonnan synkronointi perustelu: jos näin ei tehdä ennakkoivasti, käytettävää rahoitusta vetovoiman edistämiseen vähemmän ja vähemmän.	Vaikuttavat palvelurakentamiseen kustannuksia nostavasti ja heikentävät palvelutasoa. Kunta näivetty. Verorahoitus heikkenee.	Laaja markkinointikampanja toteutettu 1-4/2025 aikana. Tulosten arviointi syksyllä toteutettavan kansallisen muutotalukkuustutkimuksen kautta.
Vastuutaho: Koko johtoryhmä /kaikki palvelualueet						

Riski	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohtissa)	Todennäköisyys *	Riskin merkittävyys **	Hallintatoimenpiteet	Vaikutus	Tilanne 31.8.2025
Tulorahoituksen heikkeneminen	Kustannustason merkittävät nousut. Investointitaso. Lainamäärä kasvu, jonka johdosta rahoitusriskit kasvavat. Kertynyt ylijäämä pienenee.	2	3	Perustehtävien sekä investointien priorisointi ja mahdollinen karsinta, palveluverkon tarkastelu, rahoitusriskeiltä suojautumisen välineiden käyttäminen	Palveluiden taso heikkenee. Investoinnit lykkääntyvät ja korjausvelka kasvaa.	Työterveyshuollon kustannukset nousseet merkittävästi. Verotulokehitys hidastunut. Investointien rajaamislinjaus pienentänyt rahoitustarvetta sekä poistokustannuksia.
Vastuutaho: Koko johtoryhmä /kaikki palvelualueet						
Toimintaympäristön ennakoimattomuus	Ennakoitavuus muuttuu nopeasti, äkillisten tilanteiden vaatimien resurssien rajallisuus, kunnille uusia velvoitteita yllättäen ilman lisärahoitusta, lainsäädännön muutokset, kuntien roolin muuttuminen, poikkeusjärjestelyt	2	3	Sopeutuminen, toimintamallien muuttaminen toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi	Palvelutuotantorakenne ei vastaa riittävän nopeasti muutokseen tai odotuksiin, eriarvoistuminen lisääntyy, talouden tasapaino heikkenee	Valtakunnallinen TE24-uudistuksen täytäntöönpano on lisännyt valmistelukuormaa merkittävästi. Kunta-alan tasopalkkamallin käyttöönotto lisännyt työkuormaa laajasti ja erityisesti henkilötöhallinnon osalta. Tuleva valtionosuusuudistus asettaa merkittäviä lisäpaineita kunnalle.
Vastuutaho: Koko johtoryhmä /kaikki palvelualueet						
Laajoihin kansanjoukkoihin kohdistuvat uhat ja hybridivaikuttaminen	pandemiat, turvallisuusuhat, pitkäkestoiset valmiustilat, valedutiset	3	3	Valmiussuunnitelmien ajantasaisuus, harjoitukset, poikkeustilaohjeet, tietoturvallisuudesta ja viestinnästä huolehtiminen	palveluverkkoa koskevat rajoitukset tai käytön estymisen, turvattomuuden ja epävarmuuden kasvu, kustannusten nousu	Kyläturvallisuus-hanke saanut rahoituksen ja aktivoitunut elokuussa 2025. Varautumisen valmistelua jatkettu.
Vastuutaho: Koko johtoryhmä /kaikki palvelualueet						
Tietojärjestelmäriskit	ongelmat tietoverkossa, kyberrikollisuus	3	2	Tietoturvariskitietoisuus ja -taidot, tietohallinnon tiekartta kehittämisessä	Palvelutuotannon hidastuminen / lamauminen, tiedonkulun ongelmat	Omavalvontakyvykkyyden edistämistä jatkettu. Henkilökunnan tietoisuutta tietoturvan näkökulmasta lisätty.
Vastuutaho: Konsernipalvelut/tietohallinto						

* 1= epätodennäköinen, 2= todennäköinen, 3= erittäin todennäköinen

** 1= riski on pieni, 2= riski on suuri, 3= riski on erittäin suuri

Hollola

Hollolan kunta
PL 66, (Tiilijärventie 7 F), 15870 Hollola
Puh. (03) 880 111
Fax (03) 880 3474
kirjaamo@hollola.fi
sähköposti: etunimi.sukunimi@hollola.fi

www.hollola.fi
<https://twitter.com/HollolanKunta>
<https://www.facebook.com/hollolankunta/>

